

**T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MARTÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
AFET EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
AFET EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ BİLİM DALI**

**ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
YAŞAM BECERİLERİNİN MESLEK TERCİHLERİ ÜZERİNE ETKİSİ:
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YUNUS ÖZCAN

ÇANAKKALE

OCAK, 2021

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Afet Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı
Afet Eğitimi ve Yönetimi Bilim Dalı

**Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Yaşam Becerilerinin Meslek
Tercihleri Üzerine Etkisi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği**

Yunus ÖZCAN
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Fehmi Volkan AKYÖN

Çanakkale
Ocak,2021

Taahhütname

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Yaşam Becerilerinin Meslek Tercihleri Üzerine Etkisi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve değerlere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

19/02/2021

Yunus ÖZCAN

Önsöz

Her geçen gün hızla değişen dünyada, bireylerin becerilerini tanımaları ve bunlara uygun meslek seçimleri yapmaları önem taşımaktadır. Akademik süreç sonrası meslek yaşamına geçişte bireyin yaptığı mesleğe uygun olmadığını düşünmesi çeşitli zorlukları beraberinde getirmektedir. Bu yüzden meslek seçiminin bilinçli olarak yapılması gerekmektedir. Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü öğrencilerinin -gelecekte çalışacakları alan düşünüldüğünde- ekip çalışmalarına uygun olma, acil durumlarda sorumluluk almaktan kaçınmama, arazi şartlarına uyum sağlayabilme, zor koşullarda sakin kalmak gibi becerilere sahip olmaları kendilerinden beklenebilir. Bu çalışmada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü öğrencilerinin meslek tercihleri ile yaşam becerileri arasındaki ilişki araştırılmaktadır. Çalışma sonucunda bölüm öğrencilerinin farkındalık düzeyinin artırılması hedeflenmiştir. Bunun yanında, daha geniş bir alan ve daha fazla katılımcı ile yapılacak olası yeni çalışmalar -öğrenci seçimini yapan merciiler tarafından dikkate alınarak- öğrenci seçme kriterlerinin değişmesine yol açabilir.

Bu çalışmamın her aşamasında bana destek olan danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Fehmi Volkan AKYÖN' e, tezin hazırlanması aşamasında emeği geçen Öğr. Gör. Sevda VURUR'a ÇOMÜ SBF yönetimi ve akademik personeline, çalışmaya katılan ÇOMÜ AYAY öğrencilerine, hayatım boyunca desteklerini esirgemeyen ebeveynlerim Aynur-Bircani ÖZCAN'a, kardeşim Furkan ÖZCAN'a, tez yazım aşamasına katkıda bulunan ablam Birnur ÖZCAN DOĞAN ve eşi Dr. Sercan DOĞAN'a teşekkürü borç bilirim. Ayrıca bu süreçte yanımda olan tüm dostlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Araştırmamın alana katkı getirmesi dileğiyle.

Ocak 2021

Yunus ÖZCAN

Özet

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Yaşam Becerilerinin Meslek

Tercihleri Üzerine Etkisi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlıklı bireyde bulunması gereken yaşam becerilerini; duygularla başa çıkma becerileri, stresle başa çıkma becerileri, empati kurma becerileri, öz-farkındalık becerileri, karar verme becerileri, problem çözme becerileri, yaratıcı düşünme becerileri, eleştirel düşünme becerileri, iletişim becerileri ve kişilerarası iletişim becerileri olarak tanımlamıştır (WHO,1997). Bireyin sahip olduğu yaşam becerilerini gösterebileceği, kullanabileceği ve geliştirebileceği alan meslek alanlarıdır. Bu nedenle meslek tercihinde bulunurken bireyin kendini tanıması kendine ait yeteneklerinin farkında olması gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü öğrencilerinin yaşam becerilerinin belirlenmesi ve meslek tercihlerine olan etkilerinin değerlendirilmesidir. Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü öğrencileri afet yönetiminde, acil sağlık hizmetlerinde, arama kurtarma faaliyetlerinde, afet ve acil durum planlarının yapılmasında, itfaiyecilik ve yangın güvenliği, alanlarında görev alabilirler. Bu alanlarda çalışan kişilerin çeşitli becerilere soğukkanlılık, acil durumlarda hızlı ve doğru karar alabilmesi, arazi şartlarında çalışmaya uygunluğu insanlara yardım etmeyi sevmesi vb. özelliklere sahip olması gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü öğrencileri ile yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak yaşam becerileri ölçeği kullanılmıştır. Verileri analiz etmek için “SPSS 22” programı kullanılmıştır. Frekans dağılımı, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Ölçeğin faktör analizleri yapılmıştır. Ayrıca kullanılan ölçeğin korelasyon değerleri alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Yaşam Becerileri, Meslek Tercihi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi,

Abstract

The Effects of Life Skills of Emergency Aid and Disaster Management Department

Students on Their Career Choices:

The Case of Çanakkale Onsekiz Mart University

World Health Organization (WHO) identified the life skills that a healthy individual should have as emotion-coping skills, stress-coping skills, empathy skills, self-awareness skills, decision-making skills, problem-solving skills, creative thinking skills, critical thinking skills, communication skills, and interpersonal communication skills (WHO,1997). Profession is the area in which an individual can display, use and improve life skills. Therefore the individual should be aware of his / her own abilities, while making a career choice.

The aim of this study is to determine the life skills of students and to evaluate their effects on their career choices. Students of Çanakkale Onsekiz Mart University Emergency Aid and Disaster Management Department may take roles and responsibilities in disaster management, emergency health services, search and rescue activities, developing disaster and emergency plans, firefighting and fire safety, depends on career planning People working in these areas are expected have a variety of skills, such as being able to make quick and correct decisions in emergency situations, working on challenging terrain conditions, being willing to help people In this context, the research was conducted with the students of Çanakkale Onsekiz Mart University Emergency Aid and Disaster Management Department. Life skills scale was used to collect data "SPSS 22 software was used to analyze the data. Frequency distribution, percentage, arithmetic mean and standard deviation values are shown. Factor analysis of the scale was conducted. In addition, the correlation validity of the scale was revealed.

Keywords: Disaster, Life Skills, Career Choice, Emergency Aid and Disaster Management

İçindekiler

Onay.....	i
Önsöz.....	ii
Özet.....	iii
Abstract.....	iv
İçindekiler.....	v
Kısaltmalar Listesi.....	ix
Tablolar Listesi.....	x
Bölüm I.....	1
Giriş.....	1
Problemin Konusu.....	1
Problemin Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı.....	2
Araştırmanın Önemi.....	2
Sayıtlar.....	2
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
Tanımlar.....	3
Bölüm II.....	4
Kavramsal Çerçeve.....	4
Afet Kavramı.....	4
Afet Yönetimi.....	5
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü ve Önemi.....	5
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Yeterlilik Koşulları ve Kuralları.....	5
Acil Yardım ve Afet Yöneticisi Olmak İsteyen Adaylarda Bulunması Gereken Özellikleri.....	7
Yaşam Becerileri.....	7
Karar Verme Becerileri.....	9
Problem Çözme Becerileri.....	10
Empati Kurma Becerileri.....	13
Öz Farkındalık Becerileri.....	14
İletişim Becerileri.....	15
Kişilerarası İletişim Becerileri.....	17
Duygularla Başa Çıkma Becerileri.....	19

Stresle Başa Çıkma Becerileri.....	21
Yaratıcı Düşünme Becerileri.....	23
Eleştirel Düşünme Becerileri.....	25
Meslek Kavramı.....	26
Meslek Tercihi.....	27
Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler	29
Rastlantısal Faktörler.....	30
Çevresel Faktörler.....	30
Aile Faktörü.....	31
Bölüm III: Yöntem.....	33
Araştırmanın Modeli.....	33
Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	33
Veri Toplama Araçları ve Yöntem.....	37
Yaşam Becerileri Ölçeği.....	37
Puan Skalası	38
Güvenilirlik Skalası.....	39
Güvenilirlik Analizleri.....	39
Verilerin Toplanması.....	40
Verilerin Analizi.....	40
Geçerlilik Çalışmaları.....	40
Faktör Analizi.....	40
Yaşam Becerileri Ölçeğine Ait Faktör Analizi.....	40
Bölüm IV.....	46
Bulgular ve Yorumlar.....	46
Araştırmaya Katılan Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Yaşları ile Yaşam Becerileri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular.....	46
Araştırmaya Katılan Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Yaşları ile Yaşam Becerileri Arasındaki İlişki.....	46
Öğrencilerin Cinsiyetleri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	47
Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Hedefleri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	49
Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	53

Öğrencilerin Arazi Koşullarında Çalışmaya Uygunluğu ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	57
Öğrencilerin Bölümü Tercihindeki Bilgi Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	60
Öğrencilerin Acil ve Anlık Gelişen Olaylarda Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	64
Öğrencilerin Soğukkanlılık Durumları ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	67
Öğrencilerin Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	71
Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulma Konusunda Kaygı Düzeyleri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	75
Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Bir Meslekte Çalışma Düşüncesi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	79
Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında Herhangi Bir Devlet Kurumuna Yerleşemediği Takdirde Farklı Bir Alanda İş Bulabilme Beceri Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	83
Öğrencilerin Acil Durumda Sorumluluk Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	87
Öğrencilerin Bölümü Tercih Sebebi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	90
Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	94
Bölüm V.....	101
Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	101
Tartışma.....	101
Öğrencilerin Cinsiyetleri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	101
Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Hedefleri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	102
Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	103
Öğrencilerin Arazi Koşullarında Çalışmaya Uygunluğu ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	103
Öğrencilerin Bölümü Tercihindeki Bilgi Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	104

Öğrencilerin Acil ve Anlık Gelişen Olaylarda Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	105
Öğrencilerin Soğukkanlılık Durumları ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	106
Öğrencilerin Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	106
Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulma Konusunda Kaygı Düzeyleri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	107
Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Bir Meslekte Çalışma Düşüncesi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	108
Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında Herhangi Bir Devlet Kurumuna Yerleşemediği Takdirde Farklı Bir Alanda İş Bulabilme Beceri Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	109
Öğrencilerin Acil Durumda Sorumluluk Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	110
Öğrencilerin Bölümü Tercih Sebebi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	111
Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar.....	112
Sonuç.....	114
Öneriler.....	120
Kaynakça.....	121
Ekler	129
Özgeçmiş.....	135

Kısaltmalar Listesi

AYAY	: Acil Yardım ve Afet Yönetimi
ANOVA	: Tek Yönlü Varyans Analizi
ÇOMÜ	: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
SBF	: Sağlık Bilimleri Fakültesi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
YBÖ	: Yaşam Becerileri Ölçeği
AFAD	: Afet Acil Durum Müdürlüğü
AYAYDER	: Acil Yardım ve Afet Yöneticileri Derneği
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
DHMI	: Devlet Hava Meydanları İşletmesi
ÜBYS	: Üniversite Bilgi Yönetim Sistemi
TDK	: Türk Dil Kurumu
ARFF	: Aircraft Rescue and Firefighting (Uçak Kurtarma ve Yangın Söndürme)
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TDK	: Türk Dil Kurumu
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
KMO	: Kaiser-Meyer-Olkin Katsayısı
Sd	: Serbestlik Derecesi
Ss	: Standart Sapma

Tablolar Listesi

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa No
1)	Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	34
2)	Katılımcıların Bölümü Tercih Ederken Bilgi Düzeyleri Frekans Dağılımları	35
3)	Yabancı Dil Puanı İle İlgili Frekans Dağılımları.....	35
4)	Bölümü Tercih Sebebi İle İlgili Frekans Dağılımları.....	36
5)	Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Hedefleri İle İlgili Frekans Dağılımları	36
6)	Yaşam Becerileri Ölçeği Soru Dağılımları	38
7)	5’li Likert Yaşam Becerileri Ölçeğine Göre Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı.....	38
8)	Yaşam Beceri Ölçeğine Uygulanan Güvenilirlik Skalası Bulguları.....	39
9)	Yaşam Becerileri Ölçeği Güvenilirlik Analizi	39
10)	Yaşam Becerileri Ölçeği’ne Ait Faktör Analizi Bulguları KMO ve Bartlett’s Küresellik Testi.....	41
11)	Özdeğer İstatistiği ve Faktörlerin Varyansı Açıklama Güçleri.....	41
12)	Yaşam Becerileri Maddelerinin Faktör Yük Değerleri.....	42
13)	Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri Faktörü Soruları.....	43
14)	Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri Faktörü Soruları.....	44
15)	Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri Faktörü Soruları.....	44
16)	Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri Faktörü Soruları.....	45
17)	İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri Faktörü Soruları.....	45
18)	Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Yaşam Becerileri ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişki.....	47
19)	Öğrencilerin Yaşam Becerilerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Farklılıklarını Belirlemeye Yönelik Uygulanan Bağımsız Gruplarda t-Testi Sonuçları.....	48
20)	Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Hedefleri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları	49

21) Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Hedefleri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	50
22) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Mezuniyet Sonrası Hedefleri Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	53
23) Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	54
24) Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	55
25) Öğrencilerin Yaşam Becerileri Faktör Sonuçlarının İletişim Becerileri Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	57
26) Öğrencilerin Arazi Koşullarında Çalışmaya Uygunluğu ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	58
27) Öğrencilerin Arazi Koşullarında Çalışmaya Uygunluğu ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	59
28) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Arazi Koşullarına Çalışmaya Uygunluğu Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	60
29) Öğrencilerin Bölüm Tercihindeki Bilgi Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	61
30) Öğrencilerin Bölüm Tercihindeki Bilgi Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	62
31) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Bölümü Tercihinde Bilgi Düzeyi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	63
32) Öğrencilerin Acil ve Anlık Gelişen Olaylarda Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	64

33) Öğrencilerin Acil ve Anlık Gelişen Olaylarda Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	65
34) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Acil ve Anlık Gelişen Olaylarda Doğru Karar Alma Düzeyi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	66
35) Öğrencilerin Soğukkanlılık Durumları ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	67
36) Öğrencilerin Soğukkanlılık Durumları ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	68
37) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Soğukkanlılık Durumları Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	69
38) Öğrencilerin Soğukkanlılık Durumları ile İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerilerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	70
39) Öğrencilerin Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	71
40) Öğrencilerin Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	72
41) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alma Düzeyi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	74
42) Öğrencilerin Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alabilmesi İle İletişim Becerileri ve Kişilerarası İletişim Becerilerine İlişkin LSD Testi Sonuçları.....	75
43) Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulma Konusunda Kaygı Düzeyleri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	76

44) Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulma Konusunda Kaygı Düzeyleri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	77
45) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Mezuniyet Sonrasında Alanında İş Bulma Konusunda Kaygı Düzeyleri Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	78
46) Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Bir Meslekte Çalışma Düşüncesi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	79
47) Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Bir Meslekte Çalışma Düşüncesi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	80
48) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Meslekte Çalışma Düşüncesi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	81
49) Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Meslekte Çalışma Düşüncesi İle Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerilerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	82
50) Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında Herhangi Bir Devlet Kurumuna Yerleşemediği Takdirde Farklı Bir Alanda İş Bulabilme Beceri Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	83
51) Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında Herhangi Bir Devlet Kurumuna Yerleşemediği Takdirde Farklı Bir Alanda İş Bulabilme Beceri Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	84
52) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında Herhangi Bir Devlet Kurumuna Yerleşemediği Takdirde Farklı Bir Alanda İş Bulabilme Beceri Düzeyi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip	

Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	86
53) Öğrencileri Acil Durumda Sorumluluk Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	87
54) Öğrencilerin Acil Durumda Sorumluluk Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	88
55) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Acil Durumda Sorumluluk Alma Düzeyleri Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	89
56) Öğrencilerin Bölümü Tercih Sebebi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	90
57) Öğrencilerin Bölümü Tercih Sebebi İle Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	91
58) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Bölümü Tercih Sebebi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	92
59) Öğrencilerin Bölümü Tercih Sebebi İle Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerilerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	93
60) Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları.....	94
61) Öğrencilerin Öğretim Yılları İle Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri	95
62) Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Öğretim Yılları Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	96
63) Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Empati Kurma Becerileri Ve Öz-farkındalık Becerilerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	97
64) Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Karar Verme Becerileri Ve Problem Çözme Becerilerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	98

65) Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Yaratıcı Düşünme Becerileri Ve Eleştirel Düşünme Becerilerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	99
--	----

Bölüm I

Giriş

Bu bölüm; yapılan problemin konusunu, problemin durumunu, araştırmanın amacını, önemini ve araştırma sorularını: problem ve alt problemleri kapsamaktadır.

Problemin Konusu

Bu araştırma konusu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi AYAY bölümü öğrencilerinin sahip olduğu yaşam becerilerinin meslek tercihlerine olan etkilerinin değerlendirilmesidir. Öğrencilerin afet ve acil durumlarda görev almaya uygun kişilik özellikleri soğukkanlılık, ekip çalışmasına uygunluğu, sorumluluk bilinci gibi değişken faktörlerin ve aynı zamanda öğrencilerin sahip oldukları yaşam becerilerine göre nasıl bir meslek tercihinde bulunduklarının tespit edilmesi problemin konusunu oluşturmaktadır.

Problemin Durumu

Yaşam becerileri günümüzde önemle üzerinde durulan bir kavramdır. Bireyler özellikle gelişim ve değişim süreçlerinde yaşam becerilerine ihtiyaç duymaktadır. Bireylerin meslek, okul yaşamını sürdürdükleri farklı alanlarda başarılı olmalarını sağlayan bu alanlarda karşılaştıkları sorunları çözmeleri için gerekli olan beceriler yaşam becerileridir.

Bireyler yaşam içinde sahip oldukları yaşam becerilerini gösterebilmeyi, kullanmayı ve geliştirmeyi ister. Sahip olunan bu yetenekleri kullanıp geliştirmeye imkân sağlayacak alan ise meslek alanlarıdır. Bireyler meslek alanlarında çalışırken aynı zamanda bu becerilerini ifade etme ve gücünü arttırma şansını kazanmış olur. Bu nedenle meslek tercihinde bulunurken bireyin kendini tanıması kendine ait yeteneklerinin farkında olması gerekir. Bireylerin yaşam becerilerini tanımadan yaptıkları meslek tercihleri sonucunda korku, endişe ve düşük verimlilik gibi olumsuz etkiler söz konusu olabilir. Herhangi bir afet durumunda karmaşanın çok fazla olduğu düşünülürse, sahada çalışan kişilerin bu duruma uygun zihinsel ve bedensel özelliklere sahip olması beklenmektedir. Acil Yardım ve Afet Yönetimi öğrencileri de mezuniyet sonrası

bu alanda çalışacak kişiler olmaları nedeniyle, çalışmanın hedef evrenini oluşturmuşlardır ve öğrencilerin yaşam becerilerinin meslek tercihlerine etkileri incelenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Yapılan çalışmanın amacı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi AYAY bölümü öğrencilerinin; yaşam becerilerinin belirlenmesi ve meslek tercihlerine olan etkileri aynı zamanda öğrencilerin cinsiyet, eğitim durumları, yabancı dil puanı durumları, mezuniyet sonrası hedefleri, bölümü seçme nedenleri, ekip çalışmalarına uygunluğu, arazi şartlarına uyumunu tespit etmektir.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi AYAY bölümü öğrencilerinin; sahip oldukları yaşam becerilerinin meslek tercihlerine olan etkisi açısından önem taşımaktadır. AYAY bölümü öğrencilerinin sahip olduğu yaşam becerilerini geliştirip uygulayabileceği alan ise meslekleridir. Meslek kavramı bireyin sadece yaşamını değil çevresi ile olan ilişkilerde de etkiye sahip olmaktadır. Bireylerin yaşam becerilerinin farkında olmadan yaptığı meslek tercihlerinden kaynaklı olumsuzluklarla karşılaşabilmesinin muhtemel olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple yapılan çalışmanın farkındalık yaratacağı ve ileride yapılabilecek çalışmalara da kaynak olabileceği düşünülmektedir.

Sayıtlar

1. Araştırmaya katılan AYAY bölümü öğrencilerinin, verilen ifadelerin tamamını okuyarak ve anlayarak cevaplandırıdıkları varsayılmaktadır.
2. Araştırmaya katılan AYAY bölümü öğrencilerinin, Yaşam Becerileri Ölçeği'ni ve anket kısmında bulunan ifadeleri okurken, yanıtlarken, gerçek duygu ve düşüncelerini belirttikleri varsayılmaktadır.
3. Seçilen örneklemin; evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

4. Uygulanan ölçek sorularının araştırmanın problemini test etme bakımından yeterli olduğu varsayılmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma 2019-2020 eğitim öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi SBF AYAY bölümünde Öğretim gören 180 öğrenci ile sınırlıdır.
2. Araştırma kullanılan ölçme araçları ‘Yaşam Becerileri Ölçeği’ ile sınırlıdır.

Tanımlar

Afet: Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay.

Yaşam Becerisi: Bireylerin günlük yaşamda karşılaştıkları zorluklar, sorumluluklar ve olumsuzluklar karşısında uyum sağlamalarını ve olumlu davranış sergilemelerini sağlayan becerilerdir.

Meslek: Belli bir eğitim ile kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş olarak açıklanmaktadır.

Bölüm II

Kavramsal Çerçeve

Bu bölümde afet ve afet yönetimi kavramı, afet eğitimi, yaşam becerileri kavramı, karar verme becerileri, problem çözme becerileri, empati kurma becerileri, öz farkındalık becerileri, iletişim becerileri, kişilerarası iletişim becerileri, duygularla başa çıkma becerileri, stresle başa çıkma becerileri, yaratıcı düşünme becerileri, eleştirel düşünme becerileri, meslek kavramı, meslek tercihleri, meslek tercihini etkileyen faktörler, diğer faktörler ile birlikte alt başlıklar halinde yer verilmiştir.

Afet Kavramı

Afet kavramı AFAD açıklamalı sözlüğünde toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olaydır (AFAD,2020).

Türk Dil Kurumu'na göre afet çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım olarak tanımlanmaktadır (TDK,2020).

Birleşmiş Milletler tarafında kabul edilen en geniş tanımıyla afet; 'insanlar için, sosyal, ekonomik kayıplara neden olan normal yaşamı durdurarak veya kesintiye uğratarak toplumları etkileyen ve yerel imkânlar ile baş edilemeyen dışardan yardım gerektiren her türlü doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylar olarak tanımlanmaktadır (BM, 1992). Afet aynı zamanda bir olayın kendisi değil bu olayın doğurduğu sonuçtur (AFAD,2020). Afetlere karşı öncesinde yeterli önlem alınmadığında ya da afetler etkili yönetilmediğinde insan kayıpları, parasal kayıplar, enerji kayıpları, moral kayıpları, zaman kayıpları ve ülke düzeyinde itibar kayıpları gibi önemli kayıplar gerçekleşmektedir (Maya, 2011).

Afet Yönetimi

Afet yönetimi kavramı AFAD açıklamalı afet yönetimi sözlüğünde: Afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması, afet sonucunu doğuran olaylara zamanında, hızlı ve etkili olarak müdahale edilmesi ve afetten etkilenen topluluklar için daha güvenli ve gelişmiş yeni bir yaşam çevresi oluşturulabilmesi için toplumca yapılması gereken topyekûn bir mücadele süreci. Afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması amacıyla, afet öncesi, sırası ve sonrasında alınması gereken önlemler ve yapılması gereken çalışmaların planlanması, yönlendirilmesi, koordine edilmesi, desteklenmesi ve etkin olarak uygulanabilmesi için toplumun tüm kurum ve kuruluşlarıyla, imkân ve kaynaklarının belirlenen stratejik hedefler ve öncelikler doğrultusunda kullanılmasını gerektiren, çok yönlü, çok disiplinli ve çok aktörlü, dinamik ve karmaşık bir yönetim süreci olarak tanımlanmıştır (AFAD,2020).

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü ve Önemi

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü 2005 yılında ilk öğrencilerini alarak akademik çalışmalarına başlayarak Türkiye’de bir ilki gerçekleştirmiştir (ÇOMÜ ÜBYS,2020).

ÇOMÜ Üniversite Bilgi Yönetim Sistemi’nde (<https://ubys.comu.edu.tr/AIS/OutcomeBasedLearning/Home/Index?id=7171>) yer alan bilgilere göre Acil Yardım ve Afet Yönetimi yeterlilik koşulları ve kuralları aşağıda açıklanmıştır.

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Yeterlilik Koşulları ve Kuralları

- 1) Acil Yardım ve Afet Yönetimi alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamaları bilgileri kullanabilmek.
- 2) Arama-Kurtarma alanında gerek duyulan pratik bilgi ve becerileri profesyonel bir şekilde uygulayabilmek.

- 3) Acil tıbbi müdahale alanında iş sağlığı ve güvenliği, kişisel hijyen ve güvenlik ile genel iş pratiğinde en iyi uygulamaları gerçekleştirebilmek.
- 4) İtfaiyecilik ve yangın güvenliği alanında, kişisel güvenlik, ekipman kullanımı, ekip çalışması ile iş pratiğinde en iyi uygulamaları gerçekleştirebilmek.
- 5) Afet yönetimi unsurlarının kültür ve toplum üzerindeki etkilerini bilmek ve buna ilişkin değerlendirmeler yapabilmek.
- 6) Analitik düşünme becerilerine sahip olmak ve bilişsel kavramları etkili bir şekilde aktarabilmek.
- 7) Afet yönetimi alanında uygulamada karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve grup üyesi olarak sorumluluk alabilmek.
- 8) Afet yönetimine ilişkin projeleri başlatabilmek ve bunlara liderlik edebilmek.
- 9) Afet yönetimi alanında edindiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilmek, öğrenme gereksinimlerini belirleyebilmek ve öğrenmesini yönlendirebilmek
- 10) Afet yönetimi ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilmek; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak etkili bir şekilde aktarabilmek.
- 11) Düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilmek
- 12) Afet yönetimine temel oluşturan kamu yönetimi, mühendislik, mimarlık ve işletmecilik gibi diğer disiplinlerden yararlanabilmek ve bu disiplinlere ilişkin temel bilgilere sahip olmak
- 13) Bir yabancı dili kullanarak afet yönetimi ile ilgili bilgileri izleyebilmek ve meslektaşları ile iletişim kurabilmek
- 14) İkinci bir yabancı dili orta düzeyde kullanabilmek

- 15) Afet yönetimine ilişkin teknolojik araçları etkin bir şekilde kullanabilmek
- 16) Afet yönetimine ilişkin etik değerlere sahip olmak
- 17) Afet yönetimi ve eğitimi alanında, genel ögelere ilişkin verileri yorumlayabilmek, değerlendirebilmek ve karar verebilmek olarak açıklanmıştır (ÇOMÜ ÜBYS,2020).

Acil Yardım ve Afet Yöneticisi Olmak İsteyen Adaylarda Bulunması Gereken Özellikler

Acil Yardım ve Afet Yöneticisi olmak isteyen adaylar afet ve acil durumlarda sahada görev yapan bireyler olacağı için mesleğin gerektirdiği bazı özelliklere sahip olmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Örneğin acil ve anlık gelişen olaylarda ve baskı altında doğru kararlar alabilen, soğukkanlı olan, karmaşık problemlerle karşılaştığında alternatif çözümler sunabilen, ekip çalışmalarına uygun ve etkili iletişim becerilerine sahip, herhangi bir afet bölgesine gittiğinde bölge şartlarına hızlıca adapte olan, engelli ve zorlu arazi şartlarında çalışmaya uygun fiziki özelliklere ve psikolojiye sahip, insanlara yardım etmeyi seven, alanıyla ilgili küresel gelişmeleri ve olayları takip eden, ve sorumluluk bilincine sahip olan bireyler olması gerekmektedir (AYAYDER,2020).

Yaşam Becerileri

Dünya Sağlık Örgütü tarafından yaşam becerilerinin tanımı “bireylerin günlük yaşamının ihtiyaçları ve zorlukları ile etkili biçimde başa çıkabilmelerini sağlayan uyarlanabilir ve olumlu davranış yetenekleri” şeklinde yapılmıştır (WHO 1997). İnsanların doğuştan gelen kendine özgü becerileri, gizli güçleri ve potansiyelleri vardır.

Yaşam becerileri; bireylerin varlığını, değişim ve gelişim sürecinde devam ettirmelerine yardımcı olacak, bir sorunla karşılaşmamak için sahip olunması gerekli beceriler şeklinde tanımlamaktadır (Kolburan ve Tosun, 2011).

Birey her geçen gün büyüyen ve değişen dünyada komplike ve dağınık bağlantılara sahip olan varlıktır. Değişen ve gelişen dünyada, karmaşık olaylar, çatışmalar karşısında güçlü

olarak kalmak günden güne zorlaşmaktadır. Bireyin yaşamındaki karmaşıklığın sebebi günlük yaşamının her kısmında farklı olaylar sonucunda ortaya çıkan çatışmalar ve bulunduğu ortamlarda insanlarla ahenk içinde olma ve çeşitli zorluklar ile karşı karşıya kalmasından kaynaklıdır. Birey günlük yaşamında yaşadığı zorluklarla mücadele etmek ister. Bireyin günlük yaşamında görmüş olduğu olaylara, insanlara ve çeşitli zorluklara karşı çözümlerinde başarılı olmak için imar etmiş olduğu çözüm yolları bireyin yaşam becerileridir. Bundan ötürü bireyin günlük yaşamında önüne çıkan güçlüklerle karşı başarılı olabilmesini ve problemleri çözüme kavuşturmasında yaşam becerilerinin tümü yardımcı olur. Yaşam becerilerinin en kısa tanımı ise bireyin yaşamında karşılaştığı zorluklara karşı geliştirmiş olduğu becerilerdir. Bireyin hayatında bulunan kişiler ile kurduğu iletişimlerini organize eden hayat problemlerini çözüme kavuşturmasında ve bireyin her yerde ve her zaman diliminde ihtiyaç duyduğu becerilerdir.

Dünya Sağlık Örgütü sağlıklı bir insanın kazanması gereken birçok yaşam becerisi tanımlamıştır. Belirlenen yaşam becerilerinin bir kısmı belli durumlara has iken bir kısmı da genel boyutlarda olan tanımlardır. Bireyin mücadele etmesi gereken durumları idare etmesi ve ruhsal sağlığını korumak 10 ana yaşam becerisi oluşturulmuştur. Oluşturulan yaşam becerileri duygularla başa çıkma becerileri, stresle başa çıkma becerileri, empati kurma becerileri, öz-farkındalık becerileri, karar verme becerileri, problem çözme becerileri, yaratıcı düşünme becerileri ve eleştirel düşünme iletişim becerileri, kişilerarası iletişim becerileridir (WHO, 1997). Dünya Sağlık Örgütü tarafından yaşam becerileri; duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma, empati kurma ve öz-farkındalık, karar verme becerisi ve problem çözme becerisi, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim ve kişilerarası iletişim becerileri olarak beş gruba bölümlendirilmektedir. Yapılan tanımlarda ilgi çekici olan en önemli nokta bireylerin gündelik yaşamında sık sık rastlaştığı problemlere çözmek için yaşam becerilerine gereksinim duymasıdır.

Karar Verme Becerileri

Karar sözcüğü farklı olası eylemlerin içinden bilinçli olarak birini tercih etme anlamına gelmektedir (Sanchez ve ark, 2009). Karar verme; çok yönlü olarak düşünmeyi, ihtimalleri tahmin etmeyi gerektiren bir eylemle sonuçlanan süreçtir (Kıranlı ve İlğan, 2007). Beceriye sahip olan kişiler karar verme sürecinin başlangıcıyla ve sonucuyla ilgili çıkarımlar yapabilmektedir (Bolat ve Balaman, 2017).

Birey önemli konularla ilgili karar verme davranışını gerçekleştirirken, karar verme sürecinin sonuçlarını önceden tasarlayarak, hedefine ulaşma ihtimalinin en yüksek olduğuna yönelmesi önemlidir (Kuzgun, 1992). Karar fırsatlardan faydalanmak ve karşılaşılan problemi çözmek için kullanılan temel araçtır (Çınar, 2004).

Bireylerin gün içerisinde çoğu zaman belirsiz durumlar ile karşılaşmaları mümkündür ve bu durumlar karşısında çeşitli kararlar alır. Karar verme becerisi ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde birçok farklı tanım görülmektedir. Örneğin Bolat ve Balaman (2017)'a göre karar verme becerisi kişinin bilişsel süreçleri sonucunda belirli bir konuya ait şüphelerin ve tartışmaların sonuçlandığı, seçilen yolun tatbik edilmeye başladığı süreç olarak tanımlarken Phillips ve arkadaşları (1984) karar vermeyi bireyin farklı alternatiflerin içinden değerlendirerek seçtiği karmaşık olan süreçlerin bütünü olarak tanımlamaktadır. Tekin ve arkadaşları (2009) karar vermeyi, şüphe ve belirsizlikleri azaltma sürecinin sonucunda, seçenekler arasından uygun olanı seçme olarak tanımlarken Kuzgun (1992) karar vermeyi bir gereksinimi karşılayacağı sanılan bir nesneye götürecek birden fazla seçenek olduğunda yaşanan problemi çözmek için yönelmek olarak tanımlamıştır.

Farklı bir tanımda ise karar verme, bireyin sahip olduğu çeşitli hedefleri ya da belirsizlikleri arasından belirsizlik durumunu minimuma indirerek şartlarına göre en uygun seçim yapmakla ilgili bilişsel ve muhakeme yeteneğini ve kendine özgü yeteneklerini kullanarak bir sonuca vardığı süreçlerin toplamıdır (Dinç, 2000).

Tanımlarda görülen ortak nokta karar verme, bir ihtiyaç durumunda bu ihtiyacı karşılamak için önceden tasarlayarak amaçların belirlenmesini ve toplanan bilgilerin sonucunda en amaca en uygun olan hedefe ulaştıracak olanı tercih etmek olduğu söylenilebilir.

Alınan kararların birey tarafından sağlıklı olarak alınmış olması karar verme becerisindeki yeterliliğine bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Sağlıklı bir karar almak için bireyin kendini ve kendisi ile ilgili özelliklerini tanıması gerekli olduğu düşünülmektedir. Özgür ve bağımsız birey olabilmek karar verme sorumluluğunu taşımak ve bu sorumluluğu iyi bir şekilde yerine getirmekle mümkün olabilir (Çakmakçı ve Özabacı, 2013).

Karar verme düşünülen konuyla ilgili herhangi bir kuşku durumunun olmadığı seçilen yolun tatbik edildiği sürecin sonucunda gerçekleşir. Örneğin birey gün içinde hangi kıyafeti giyeceğine, hangi yemeği yiyeceğine ya da gelecekte hangi mesleğe sahip olmak istediğine veya yıllık tatil için hangi şehre gideceğine karar vermek durumunda kalır. Bireyin yaşamından doyum alması ve kendini güçlendirmesi bağlamında, bireyin karar verme davranışlarını yön veren özelliklerin belirlenmesi ve karar verme becerisine sahip olmasına katkı sağlanması gerekmektedir (Ersever, 1996).

Karar verme becerisinin sonradan kazanılamayan bir beceri olarak gösterilemeyeceği, bireylerin uzman kişiler yardımıyla belirli bir öğrenme süreci sonrasında sahip olabileceği ifade edilmektedir. Aynı zamanda karar verme becerisine sahip olmayan bireyler için yaşamları boyunca olumsuz durumlara rastlama olasılığının daha güçlü olduğu düşünülmektedir (Byrnes, 1998).

Problem Çözme Becerileri

Problem çözme ile ilgili literatür taraması yapıldığında birçok farklı tanım görülmektedir. Kabadayı (1992), problem çözmenin bir süreç olduğu ve problem çözme sürecinin zihinsel bir çalışma olduğunu belirtirken, Bingham (1998), problem çözmeyi bireyin amacına varmak gayesiyle topladığı halihazırdaki güçlerinin karşısında olan engel olarak

tanımlamaktadır. Heppner (1987), problem çözme konusunda başarının etkenini sorunun doğru olarak anlamlandırılmasıyla ilişkili olduğunu ve problem çözme ile problemlerle başa çıkma kavramının eş anlamlı olduğunu ifade etmektedir. Dewey, problemi insan zihninde karmaşıklıklara neden olan inancı belirsizleştiren ve ona meydan okuyan her şey olarak tanımlanmaktadır (Kılıç 2009).

Yapılan farklı tanımlardan ulaşılabilecek ortak nokta bir hedef ya da amaca ulaşmak için gösterilen çaba sırasında araya giren olumsuz durumların zorlukların çözümü problem çözme sürecini oluşturduğu söylenilebilir.

Problem bireyin hayatında fiziksel, zihinsel, ekonomik ve sosyal yaşamında karşılaşılabileceği problemler gibi farklı şekillerde çıkabilmektedir. Problem çözme becerileri bireyin gündelik yaşamında karşılaştığı olduğu ya da karşılaşma ihtimali olan sorunları çözmesinde yardımcı olan beceridir. Aynı zamanda da problem çözme becerilerine sahip olan kişiler, yaşadıkları çevreye etkili şekilde uyum sağlamaktadır (Senemoğlu, 2011). Bolat ve Balaman (2017), problem çözme becerisini, bireyin sorunlar karşısında başarı gösterebilmesinin bireylerin problem çözme becerilerindeki yeterliliklerine bağlı olduğunu ifade etmektedir.

Bireyin önceki yaşantısı tecrübesi ya da bilgisi karşılaştığı problem çözme sürecinde olumlu anlamda faydalı olabilirken olumsuz bir etki de oluşturabilir.

Kimi zaman problemlerin kesin çözümleri varken kimi zaman da problemlerin çözümleri kesin olmamaktadır. Problemlerin çözümü, farklı bilgileri, çok yönlü fikirleri ve yaratıcılığı içine alan bir süreci kapsamaktadır (Senemoğlu, 2011).

Günümüz toplumlarında karşılaşılabilecek problemlere etkili çözümler üretebilen ve bunları uygulayabilen bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Problem çözme, kişiye özgürlük hissiyatı ve sorumluluk alma bilincini gücü edinmesini sağladığı düşünülmektedir. Birey sahip olduğu duygular ile var olan kapasitesini geliştirerek ihtiyaç duyabilecek olduğu

gereksinimlerin farkına varır. Karşılaştığı zorlukları, farklı kimselerin yardımını beklemeden kendisi sorunu çözmeye çalıştığında aynı zamanda kendisine güvenini de yükseltmiş olmaktadır (Kılıç ve Samancı, 2005).

Problem çözme becerisi eş zamanlı olarak bireyin bir bilgiyi anlaması, anladığı bilgiyi belirli süreçlerden geçirerek kullanabilme becerisidir (Bolat ve Balaman 2017).

Geçirilen bu süreç sonucunda problem çözme becerisine sahip olan bireylerin sorunlar ile başa çıkabileceği düşünülmektedir. Bireyin sorun ile başa çıkamadığı durumlarda çeşitli olumsuz etkiler olabilir. Benzer şekilde beceriye sahip bireyler problemler karşısında yapıcı olarak başa çıkmasını sağlar ancak analiz sonucunda çözümü mümkün olmayan sorunlar birey için çeşitli fiziksel sonuçlar doğurabilir. Bu sonuçlara zorlanma gerilim hali ve stres örnek olarak gösterilebilir (WHO,1997). Problemin çözümüyle birey çeşitli rahatsızlıkların etkisinden ve olumsuz durumlardan da kurtulabilmektedir (Bolat ve Balaman 2017).

Problemin ortaya çıkması bireyin kendi özel hayatını ilgilendiren bir olgu ya da sosyal yaşantısından kaynaklanan pürüzler sonucunda oluşabilir ya da çevresinde bulunan çeşitli sorunlar ile ortaya çıkması da muhtemeldir. Problem çözme becerisine sahip olan birey veya grupların bulunduğu ortama ahenk sağlaması, beceriye sahip olmayan grup ya da bireyler açısından daha kolay olduğu söylenebilir. Bundan dolayı bireyler bulunduğu ortama ya da herhangi bir çevreye entegrasyonu sağlayabilmek amacıyla problem karşısında problem durumunu ortadan kaldırmayı ya da sorunu çözmeyi öğrenmesi önem kazanmaktadır (Senemoğlu, 2011).

Shibata'ya göre de bir problem durumu bireyin amaçları doğrultusunda ortaya çıktığı belirtilmektedir. Örneğin tıp fakültesini kazanmayı hedefleyen bir kişinin üniversite sınavından düşük puan almış olması birey için bir problem durumu yaratırken herhangi bir üniversiteye kazanma amacını hedefleyen bir başka birey için aynı durum problem yaratmayabilir (Shibata,1997).

Empati Kurma Becerileri

Empati ile ilgili literatür çalışması yapıldığında farklı boyutlar ve anlamlar katılarak tanımlandığı görülmektedir. Empati denildiğinde genellikle akla ilk gelen isimlerden biri olan Rogers'a göre empati, bir kimsenin özel algısal dünyasına girerek onunla tamamen beraber olma anlamı ve sevgi, heyecan, korku, kızgınlık ya da o anda yaşadığı duyguyu yaşaması, hissetmesi; olaylara karşısındaki kişinin bakış açısıyla bakması, duygu ve düşüncelerini doğru olarak anlamlandırması olarak tanımlamıştır (Rogers,1983).

Empati kişinin kendi dünyasından çıkıp karşısındakinin dünyasına girebilmeyi gerektirir (Ashworth, 2000). Tanımlarda görülen ortak nokta empati ya da diğer adıyla duygudaşlık kavramının; bireyin, başkasının duygularını, içinde bulunduğu durum veya davranışlarını anlaması ve içselleştirmek anlamına geldiğini söylemek mümkündür.

Borke'nin 1973'te yaptığı çalışması çok farklı kültürel arka planlara sahip bireylerin başkalarının duygularının farkında olması, empatinin sosyal uyumla ilgili temel bir insan özelliği olduğunu ifade etmiştir (Borke, 1973).

Empati kurmak arzu, yetenek ve samimi olma durumları ile ortaya çıkan bir tutum olduğundan empati kurmanın kolay kazanılabilecek bir beceri olmadığı düşünülmektedir. Bellous empati kurma becerisinin zor bir beceri olduğunu; empati kavramı kişinin içinde bulunduğu hayatı, deneyimleri anlamaya çalışma gayreti ve kişinin kendisiyle ilgili olmayan durumu anlamaya çalışmak olarak ifade etmiştir (Bellous, 2001). Empati kavramının eleştirel ve yaratıcı düşünceyi geliştiren bir beceri olduğu savunulmaktadır (Cotton,2001).

Birey karşısındaki insanı anladığında ve karşısındaki kişi anlaşıldığı zaman kişiler arasındaki iletişim daha samimi olmaktadır. Empati yapmak aynı zamanda bireyin olaylara karşısındaki kişinin yerine koyarak bakması sayesinde bireyi bencillik davranışından kurtaracağı düşünülmektedir. Ancak bu durumlar empati kurmanın alışkanlık olduğu

durumlarda geçerlidir. Empati kurma alışkanlığından yoksun bir birey için empati kurma işlemi ve bu alışkanlığı kazanması zor bir durum olmaktadır.

Karşısındaki kişinin, içinde bulunduğu olaya benzer bir olay yaşamış olmak, bireyin empati kurarken başarısını arttırdığı söylemek mümkündür (McMahon, 1997). Örneğin daha önceden bir depremi yaşamış ve afetzede olmuş bir kişi, herhangi bir yerde depremden sonra afeti yaşayan afetzedelere karşı empati kurarken başarılı olması yüksek ihtimaldir. Bireyin ihtiyacı olan kişilere duygusal olarak destek olması ve davranışları ile duyguları arasındaki bağlantıyı kurabilmesi, karşısındaki kişilerin duygularını, düşüncelerini iletişimle anlaması empati kurma becerisi ile mümkündür (Tetik ve Açıkgöz, 2013). Beceriye sahip olan kişilerin beceriye sahip olmayanlara göre arkadaşlık ilişkileri daha iyidir ve çevresindeki insanlarla daha az kavga ederler ve daha iyi geçinmektedir (Özbek, 2004).

Empati insan ilişkilerinde fonksiyonel bir özelliğe sahiptir. Empati kurma becerisine sahip bireyler iletişim kurdukları insanları, yaşadıkları olayları ya da karşılaştıkları durumları anlamlandırması beceriye sahip olmayanlara göre daha kolay olduğu söylenebilir. Empati kurma becerisi günlük yaşamın her alanında, iletişimi kuvvetlendirme anlamında pozitif bir etkiye sahiptir. İnsanlar duygu ve düşüncelerinin anlaşıldıklarını ve empati sayesinde kendilerine önem verildiğini hissettikleri an kendilerini iyi hissederler.

Öz Farkındalık Becerileri

Öz-farkındalık, kişinin güdülleri, düşünceleri, arzuları ve kendisiyle ilgili duygularının farkına varmasını içermektedir. Kişinin hem güçlü hem de zayıf yönlerinin yanı sıra kendisini kendisi yapan özellikleriyle ilgili farkındalığı kapsamaktadır (Kernis 2003).

Öz-farkındalık kendi başına bir amaç değildir, kişinin kendine özgü değerleri, kimliği, duyguları, hedefleri, bilgisi ve yeteneklerinin oluşturduğu süreçtir (Gardner ve ark. 2005).

Yapılan bu iki farklı tanımda vurgulanan ortak nokta bireyin kendi duygularının, yeteneklerinin, inançlarının bilgisine sahip olması, bireyin kendisi olması gerektiği düşüncesidir. Bireysel deneyimlerde bireyin kendini düşünmesi yansıtıcı ve değerlendirici süreçleri uygulaması insanoğlunu diğer tüm hayvanlardan ayıran şeydir (Crook 1980). Öz-farkındalık becerisine sahip olan bireylerin yaşamlarındaki hedeflerini, amaçlarını ne istediklerini bilerek hareket edecekleri düşünülmektedir. Öz-farkındalık becerisi ile birey; güçlü ve zayıf yönlerinin, isteklerinin ya da istemediklerinin farkındadır. Öz-farkındalık becerisi kendimizi tanımamızı sağlar. Karakterimizi, güçlü ve zayıf yönlerimizi, arzularımızı tanımamızı sağlar. Aynı zamanda genellikle bir etkili iletişim ve kişilerarası ilişkiler için ön koşulunu oluşturmaktadır (Sreekumar, 2016). Bireylerin karakter özelliklerini güçlü ve zayıf yönlerini bilmesi meslek seçimlerine yönelik doğru kararlar almasına ve meslek yaşantılarında mutlu olmalarına yardımcı olabilir.

İletişim Becerileri

İletişim ile ilgili literatürde farklı tanımlar mevcuttur. İletişim kurma davranışı insanların temel özelliği ve ihtiyacıdır. İletişim kavramının akla ilk getirdiği anlam karşılıklı konuşmak, bilgi alışverişi yapmaktır. İletişim sözcüğü Fransızca ve İngilizce “communication” sözcüğüne karşılık gelmektedir. İletişim sözcüğü Latince "Communis" kavramından gelmektedir (Kaya,2017).

İletişim kavramı, insanların toplu olarak yaşam sürmeye başlamasıyla birlikte sosyal etkileşimlerin artmasıyla, bilgilerin paylaşılmasını olağan hale getiren bir süreç olduğunu söylemek mümkündür (Demiray, 2008). Bir başka tanımda ise iletişim, kişilerin müşterek simgeler vasıtasıyla bilgi, düşünce, inanç ve duygularını karşılıklı olarak iletmeleri sonucu, oluştuğu ifade edilmiştir (Gökçe,2013).

Dökmen’e göre iletişim, bilgiyi oluşturmak, iletmek ve anlam vermek olarak tanımlanmaktadır (Dökmen, 1994). Türk Dil Kurumu (TDK)’nın çevrimiçi sözlüğüne göre

iletişim kelimesi; duygu, dūřünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme olarak açıklanmaktadır (<http://sozluk.gov.tr/>, 2020).

Bireylerin iletişim sürecinin meydana getirebilmesi için gayret göstermesi gerekmektedir. Karşısındaki kişinin söylediklerini dinlemesi onun dūřüncelerini anlaması sonrasında geri bildirimde bulunması gerekmektedir. İletişim kurmak insanın temel özelliği ve ihtiyacıdır. Bireylerin hayatlarını devam ettirmeleri için iletişim kavramının hayati bir gereksinim olduğunu söylemek mümkündür (Üstünel, 2011).

İnsan, varlığını iletişim sayesinde sürdürmektedir. İletişimin her durumda ve her zaman bir amaca sahip olduğu dūřünülmektedir. İnsanlar iletişim kurarken; bilgi paylaşımında bulunmak, karşısındaki kişiyi etkilemek, ilişkilerini sürdürmek geliştirmek, yeni ilişkiler kurmak, kendini ifade etmek ve karşı tarafın davranışlarını değiştirmek gibi çeşitli amaçları vardır (Meral, 2015). İletişimin bu özelliği sayesinde bireyler arasında anlaşmazlık durumları azalarak, kişiler arasındaki ilişkinin güçlü olmasına katkı sağlayacaktır.

Gündelik hayatımızın her anında sözlü ve sözsüz iletişim çok geniş yere sahiptir. İletişim becerilerinin meslek alanlarında da önemli yere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Diğer mesleklere göre insanlarla daha çok iletişim halinde olması gereken; doktor, hemşire, öğretmen, pazarlama uzmanı, insan kaynakları yetkilileri, satış uzmanı, psikolog gibi mesleğe sahip olan ve çalışan kişilerin etkili iletişim becerilerine sahip olması gerekmektedir (Korkut 2005). Halkla birlikte olan meslek dallarında çalışan kişilerin iletişim becerilerinin iyi olmasının etkililiği önem kazanmaktadır. Sağlıklı ve etkili iletişimin temel ilkeleri; herkesin kendi ile ilgili karar alma hakkı olduğuna, insanları olduğu gibi kabul etmesi, insanların önemli ve değerli olduğunu kabul etmesi ve saygı duyması, bireysel ayrılıkların olduğunu kabul etmesi ve gizliliğini korumaktır (Egan,1994).

Gelişmiş iletişim becerilerine sahip bireyler herhangi bir problem durumunda kuracağı güçlü diyaloglar ile çözüme kavuşturma süreçleri bu beceriye sahip olmayan bireylere göre

daha kısa süreceği düşünülmektedir. AYAY öğrencileri için afet durumunda sağlıklı iletişim becerilerine sahip olması ve etkili olarak kullanabilmesi, afet sonrasında afetzedelere psikolojik destek anlamında olumsuz durumların önüne geçilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Kişilerarası İletişim Becerileri

Kişiler arası sözcüğü Latince bir sözcük olan “interpersonal” sözcüğünden gelmektedir. Bu kelime kişiler arasında olarak kullanılmaktadır. İngilizce’ de “between persons” olarak kullanılmaktadır (John ve ark. 1994). Birey sosyal yaşantısında birçok farklı insan ile iletişim kurmaktadır. Kişilerarası iletişim kavramını açıklamak için birçok tanım yapılmıştır. Kaynak ve alıcının insanların oluşturduğu ve aralarında bir aktarımın ortaya çıkmasıyla kişilerarası iletişim oluşmaktadır (Dökmen, 1994).

Kişilerarası iletişimin iki kişinin kurduğu etkileşim sonucunda ortaya çıkan anlam yaratılması ve anlamın paylaşılma süreci olarak ifade edilmektedir (Gürüz ve Eğinli,2008).

Bir başka tanımda kişilerarası iletişim kavramı yüz yüze ya da teknoloji aracılığıyla kişisel ya da resmi değişik nedenlerle uyumluluk gösteren ya da göstermeyen amaçlarla ortaya çıkan iletişim olarak tanımlanmıştır (Erdoğan, 2002).

İki kişi arasında, genellikle kendiliğinden gerçekleşen iletişimin gerçekleşmesi sırasında genellikle aynı fiziksel ortamda bulunan tarafların eş zamanlı olarak iletişimde bulunması ve geribildirim verdikleri iletişim olarak ifade edilmiştir (Mutlu, 1998).

Hartley; kişilerarası iletişimin birtakım koşullar taşıması gerektiğini ileri sürmektedir. Bu şartların bazıları:

- Kişilerarası iletişim iki yönlü bilgi akışı olan bir iletişim şeklidir. Tek yönlü yapılan bilgi akışı kişilerarası iletişim olarak kabul edilmemektedir.
- Bireye verilen rol, bireyin kişilerarası iletişim içindeki seviyesine etki etmektedir.

- Kişilerarası iletişimde bazı anlamlar üretilmektedir. Üretilen anlam her bireyde farklılık gösterebilmektedir.
- Kişilerarası iletişim dinamiktir ve sürekli devam eden bir süreçtir. Olay başlarken ortaya çıkmakta ve olay bittikten sonra da etkisini devam ettirmektedir. Bir zaman döngüsü içinde yer almaktadır.
- Kişilerarası iletişim bireyler arasında gerçekleşen önemsiz bir olaydan ibaret değildir. Verilen mesaja cevap alınmadığında önemini kaybetmektedir (Hartley, 2014).

Kişilerarası iletişim ise en az iki birey arasında karşılıklı olarak bilgi, duygu, düşüncelerin ve yaşantıların belirli yollarla paylaştıkları psikososyal bir süreç olarak tanımlanmıştır (Kaya, 2017). Ayrıca kişilerarası iletişimin, sadece sözlü iletişim ile olma zorunluluğu söz konusu değildir, kişilerin birbirine dokunması ya da göz temasında bulunması yanı sıra seste kişiler arası iletişim biçimi olduğunu söylemek mümkündür (Gürüz ve Eğinli, 2008).

İnsan, hayatına başladığı ilk andan itibaren çevresiyle daima iletişim ve etkileşimde bulunmaktadır. İletişim, kişilerarası ilişkinin her şeklini, örgütlerini etkilemektedir ve aynı zamanda toplumları oluşturarak bir arada tutmaktadır (Özdemir, 2012).

Kişilerarası iletişim, bireyin temel gereksinimlerinden biri olan iletişim ihtiyacından kaynaklı olarak sosyal yaşantısında insanlar ile kurduğu iletişimini oluşturmaktadır. İnsanların problemlerine çözüm üreten ve insanlara yardım eden meslek alanlarında çalışan insanların başarılarının kişilerarası iletişim becerilerine bağlı olarak değiştiğini söylemek mümkündür.

Kişilerarası iletişim becerilerine sahip AYAY öğrencileri için afet bölgesinde afetzedeler ile sağlıklı ilişkiler kurarak afetzedelerin problemlerinin çözümü konusunda daha etkin olup mesleki kariyerlerinde daha başarılı olacağı düşünülmektedir.

Duygularla Başa Çıkma Becerileri

Duygular hayatımıza arkadaşlık eden, yaşantımıza dokunan ve aynı zamanda da yaşantımızdaki hemen hemen her olayda kendini göstermektedir. İnsanın doğumundan itibaren düşüncelere ve davranışlara yol göstermesinde ana unsuru oluşturan duygular, devam eden olaylara hızlı ve kendiliğinden bir anlam oluşturmaktadır (Frijda, 1986).

Türk Dil Kurumu (TDK)'nın çevrimiçi sözlüğüne göre duygu terimi "belirli nesne, olay veya bireylerin insanın iç dünyasında uyandırdığı izlenim" olarak tanımlanmaktadır (TDK, <https://sozluk.gov.tr/,2020>).

Temel duyguların neler olabileceği konusunda genelde farklı fikirler vardır. Ancak, konuyla ilgili çalışma yapan genel çoğunluğun uzlaştığı duygular; mutluluk, hayret, korku, üzüntü, öfke, tikslenme ve küçük görme duygularının temel duygular olduğu konusunda birleşmektedir (Dökmen, 1994).

Duygular, insanlar için çoğunlukla benzer özellik göstermesine rağmen, bireyler duyguları işlerken ve kullanırken ayrımlar gösterdikleri anlaşılmaktadır (Petrides ve Furnham, 2003).

Stuss ve Benson (1983) duygunun, bedensel ve bilişsel etkinlikleri içgüdüsel hislerle birleştirmesi sonucunda davranışsal tepkiyi oluşturduğunu belirtmiştir.

Duygular kendimizi iyi veya kötü hissetmemize neden olan ruh durumumuzu ifade eden habercilerdir (Navaro, 1999).

Öfke veya keder gibi yoğun duygulara uygun şekilde tepki vermezsek sağlığımızı olumsuz şekilde etkiler (Sreekumar, 2016). Duyguların anlaşılması ve kişilerin yaşam kalitesini arttıracakı düşünülmektedir. Duygular yaşantımızdaki olaylara karşı tavrımızı etkileyerek topluma ve doğaya uyum sağlamamıza yardımcı olur. Farklı olaylar ile karşılaşmamızın sonucunda farklı duygular ortaya çıkmaktadır. Bireyler gündelik yaşamında aile ortamında, iş

meslek hayatında veya okul yaşamında yaşadığı olaylar karşısında olumlu ya da olumsuz duygular yaşamaktadır.

Olumlu duygulara sahip olmak, bireyde pozitif duygular uyandırırken olumsuz duygulara sahip olmak huzursuz hissettirebilir. Örneğin üniversiteden mezun olan birey atanmayı hedeflediğinde ve atanıp meslek yaşamına başladığında hedefine ulaşmasının verdiği mutluluk ile olumlu duygular yaşayabilmektedir.

Ancak bir lise öğrencisi matematik sınavından aldığı düşük bir not sonucunda korku, endişe gibi olumsuz duygular yaşayabilmektedir. Yeni bir ev aldığımızda içimizde sevinç duyguları oluşurken, önemli bir buluşmaya geç gelen arkadaşımıza öfkelenmemiz sonucunda kalp atışlarımızın artması, tansiyonumuzun yükselmesi, mide bulantısı oluşabilmektedir. Bir yakınımızı kaybettiğimizde üzüntü duyabiliriz. Yaşanan üzüntünün sonucunda göğüste baskı ya da ağırlık hissedilmesine yol açabilmektedir. Kapalı alan korkusu olan kişinin kapalı bir alanda kalması sonucu, el ve vücudunda titreme bulanık görme ya da vücut ısısında ani değişimler oluşabilmektedir. Sonuç olarak duygular temelde bireyin çevresinde meydana gelen değişikliklere uyum sağlamasını kolaylaştıran önemli işlevlere sahiptir.

Duyguları fark etme becerisi duyguları tanımamızı bireyin kendisinin ve başkalarının duygularını nasıl etkilediğinin farkında olması becerisidir (Sreekumar, 2016).

Duygularla başa çıkma becerilerine sahip olan bireylerin kendi özelliklerini bilmesi ve duygularını organize edebiliyor olması fikirlerini kendinden emin şekilde dile getirebilmesi ve karşısındaki kişilerinde duygu ve düşüncelerini idrak ediyor olması gerekmektedir. Duyguların bilinçdışında oluşmasının nedenlerini belirleyen ve duygularını düzenleyebilme gücü olan bireylerde bu becerinin gelişmiş olduğunu söylemek mümkündür (Bolat ve Balaman, 2017).

Stresle Başa Çıkma Becerileri

Stres ile ilgili literatürde fiziksel ve psikolojik yönden birçok tanım bulunmaktadır. Stresin ilk modern anlamda tanımını yapan kişilerden biri olan Selye, stresi baskıya maruz kalan bireyin belirsiz tepkisi ve organizmanın her türlü değişim karşısında özel olmayan tepkisi olarak tanımlamıştır (Selye,1976).

Stres, fizyolojik açıdan incelendiğinde organizmanın dıştan gelen her uyarıcıya karşı içten gelen tepkisidir (Bost, 2007).

Stres bireyin kaynaklarını zorlayan, bütünlüğünü bozan ya da bireye sıkıntı yaratan durumlar olarak ifade edilmektedir (Şahin 2007).

Stres, insanın herhangi bir olay ya da anlık durumlar karşısında direnme gücünü kaybetmesi, psikolojik, ruhsal sıkıntı içine girmesi ve bu durumların organizmaya ruhsal, psikolojik hastalık olarak bedensel rahatsızlık şeklinde yansımasıdır (Gökbakan, 2008).

Türk Dil Kurumu'na göre stres, ruhsal gerilim olarak tanımlanmaktadır (TDK, <https://sozluk.gov.tr/>). Stres insanı duygusal ilişkilerden uzaklaştıran, verimliliğini düşüren ve en önemlisi hayattan aldığı zevki azaltan gölge olarak da ifade edilmektedir (Baltaş ve Baltaş,2000). Lazarus ve Folkman stresi, bireyin stresli bir durum veya olay karşısında bireyin kendi iyiliğini olumsuz etkileyeceği olarak değerlendirdiği bir unsur olarak ifade etmiştir (Lazarus ve Folkman, 1984). Kişinin dışarıdan gelen uyaranlar karşısında önemli derecede karşılık vermesini engelleyen çeşitli şartlar ve bünyesinde meydana gelen olumsuz etkilere tepki vererek bulunduğu durumların tamamıdır (Balcı, 2000).

Stresin belirtileri; fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal olmak üzere 4 başlıkta incelenebilir (Güçlü, 2001):

Stresin Fiziksel Belirtileri: Stresin fiziksel belirtileri, “kas ağrıları, düzensiz uyku, yüksek tansiyon, baş ve sırt ağrıları, çene kasılması veya diş gıcırdatma, ishal ve kolit, kabızlık, döküntü, hazımsızlık ve ülser, kazalarda artış, kalp krizi, iştahta değişiklik, aşırı terleme, yorgunluk, enerji kaybı” olarak sıralanabilir.

Stresin Duygusal Belirtileri: Stresin temel duygusal belirtileri, “kaygı ve endişe hali, depresyon, ruhsal durumun sürekli ve hızlı değişmesi, öfke patlamaları, endişe ve kaygı, aşırı hassasiyet, çabuk gerginlik, ağlama, asabılık, özgüven kaybı, güvensizlik hissi, düşmanlık, saldırganlık, kolay kırılabilirlik, duygusal olarak tükenmişlik hissi”dir.

Stresin Zihinsel Belirtileri: Stresin zihinsel belirtileri, “iş kalitesinde ve verimlilikte düşüş, unutkanlık, zihin karışıklığı, karar vermede güçlük, mizah anlayışında oluşan kayıplar, konsantrasyon, hafızada zayıflık, aşırı hayalcilik, tek bir fikir ya da düşünce ile meşgul olma, muhakemede zayıflama, hatalarda artış,” olarak sıralanabilir.

Stresin Sosyal Belirtileri: Stresin sosyal belirtileri ise, “insanlara karşı güvensizlik, randevulara gitmemek ya da çok kısa süre kala iptal etmek insanlarda hata bulmaya çalışmak, başkalarını suçlamak, haddinden fazla savunmacı tutum, sözle rencide etmek, konuşmamak, çok fazla kişiye birden küs olmak” olarak sıralanabilir.

Stres, bireylere fiziksel ve psikolojik yönden tedirginlik vermekte ya da bireyde gerginlik oluşturmaktadır. Bireyler günlük yaşamında çeşitli olaylar sonucunda strese neden olan duygu ve düşünceler yaşayabilmektedir. Stresin gündelik hayatın bir parçası olduğunu söylemek mümkündür. Ancak yoğun olarak strese maruz kalındığında ya da strese neden olan etkenlere maruz kalmak vücudumuzda fiziksel ya da zihinsel olarak farklı etkiler gösterebilir. Bireyin çok yoğun stres altında kalması, fiziksel ve psikolojik olarak reaksiyon vermesine neden olmaktadır (Canel, 2012).

Stresle başa çıkmak için meydana gelen fiziksel duygusal zihinsel ve sosyal belirtileri ortadan kaldırmak için gayret göstermek gerekmektedir. Stresle başa çıkmak için yapılabilecek gevşeme hareketleri, bedensel hareketler, nefes egzersizleri, dengeli beslenme ve sağlıklı diyet, masaj, dua, ibadet, zaman yönetimi gibi çeşitli teknikler stres ile karşılaşılan durumlarda birey için faydalı olabilecek uygulamalar olarak düşünülmektedir (Aydın, 2008).

Stresle başa çıkma, bireyin ruhsal ve bedensel sınırlarının tehdit edilmesi ve zorlanması şeklinde düşündüğü olayda, kendisini mevcut olduğu durumdan daha iyi bir duruma getirmek amacıyla, durumu kontrol etmesini ve davranış örüntüsünü içeren gayretlerin tamamı olarak ifade edilmektedir (Baltaş ve Baltaş,2000).

Bireyin stres karşısında kullanabileceği çeşitli uygulamalar ve teknikler var olan stresle başa çıkmak için önemlidir. Örneğin şirketlerde üst düzey yönetici pozisyonunda çalışan kişilerin şirketin gidişatına yön veren önemli kararlar almasından kaynaklı stres ile karşı karşıya kalmaları muhtemeldir. Stresle başa çıkma becerilerine sahip yöneticilerin önemli karar alma durumunda bu beceriye sahip olması ile birlikte stres ile mücadele edebileceği düşünülmektedir.

Yaratıcı Düşünme Becerileri

Yaratıcılık ve yaratıcı düşünme kavramları günümüzde önem kazandığı için literatürde farklı tanımlarla karşılaşılmaktadır. Yaratıcılık denildiğinde genelde akla karmaşık bir süreç olduğu gelmektedir.

Torrance (1968), yaratıcılık kavramını sorunlara; bozukluklara, eksik öğeleri sezip eksikleri giderme, hassas olmak, engelleri belirleme, çözüm arama, tahminlerde bulunma, daha sonra da sonucu ortaya koymak olarak ifade etmektedir (Sungur,1992).

Yaratıcılığın bir süreç olduğu ve bu sürecin; gereksinimlerin tespit edilmesi, eldeki bilgilerin gözden geçirilmesi, bilginin sindirilmesi, parılının sezilmesi, ortaya çıkanların değerlendirilmesini kapsadığı ifade edilmektedir (Bentley,1999).

Yaratıcılık her insanda doğuştan vardır ve her insan yaratıcılık yeteneğine diğer insanlara göre az ya da çok sahiptir (Kırıışoğlu, 2002).

Yaratıcılık; doğru cevabı mevcut olmayan sorunlara yeni yöntemler, yeni çözümler, yeni düşünceler, meydana getirebilme becerisi olarak ifade edilmektedir (Senemoğlu, 2011).

Yaratıcı düşünme, yenilikleri arayan ya da eski sorunlara çözüm üreten yeni ve kişiye özgü fikirlerin oluşmasını sağlayan düşünce biçimi olarak ifade edilmektedir (Yenilmez ve Yolcu, 2007).

MEB (2005)'e göre yaratıcı düşünme becerisi; bir temel fikri ve ürünü değiştirme, birleştirme, yeniden farklı ortamlarda kullanma ya da tamamen kendi düşüncelerinden yola çıkarak yeni ve farklı ürünler ve bilgiler üretme, olaylara farklı bakabilme, küçük çaplı da olsa bazı buluşlar yapabilmeyi kapsar (MEB, 2005).

Yaratıcı düşünme becerisi, bilinçaltında gerçekleşen, zihinsel işlemler içeren ve bireyinde farkında olduğu dinamik bir etkinliktir (Yaman, Yalçın, 2005).

Yaratıcı düşünme becerileri öğrenilmesi ve öğretilmesi mümkün olan becerilerdir. Bireyin bu becerileri öğrenebilmesi için öncelikle stres ve baskıdan uzak, psikolojik olarak kendini özgür ve güvende olduğunun farkında olabileceği bir ortam sağlanmalıdır (Özerbaş, 2011).

Yaratıcı düşünme ve yaratıcılığın, her geçen gün değişen dünyaya uyum sağlama açısından önemli bir beceri olduğu düşünülmektedir.

Bireyler günlük yaşantılarından oldukça fazla problemle karşılaşmaktadır. Bazı bireyler karşılaştığı problemler karşısında, hızlı bir şekilde alternatif çözümler üretebilirken; bazı bireyler ise bu süreçte sorun yaşayabilmektedir. İşte aradaki bu farkın nedenini yaratıcı düşünme kabiliyetiyle açıklamak mümkün olduğu düşünülmektedir.

Yaratıcı düşünme becerisine sahip olan AYAY öğrencileri için; afet durumunda ortaya çıkabilecek sorunlara alternatif çözümler üretme yetenekleri yüksek olduğundan, afetlerde sırasında yaşanabilecek kaos ortamı için olumlu etki yaratacaktır.

Eleştirel Düşünme Becerileri

Eleştirel sözcüğü yargılama, değerlendirme, ayırt etme anlamlarına gelen Yunanca ‘kritikos’ terimine karşılık gelmektedir ve Latince’ye ‘criticus’ olarak geçmiştir. Bir şeyi iyi ya da kötü yönleriyle değerlendirme anlamına gelmektedir (Kaya, 1997).

Eleştirel düşünme de bir konu ya da olay karşısında sadece olumsuz yorum getirmek değildir. Genellikle eleştiri ya da eleştirel düşünme deyince olumsuz anlamda kullanıldığı düşünülüp yanılgıya düşülmektedir. Türk Dil Kurumu çevrimiçi sözlüğüne göre: Bir insanı, bir eseri, bir konuyu doğru ve yanlış yanlarını bulup göstermek amacıyla inceleme işi, tenkit; felsefi anlamda ise özellikle bilginin temellerini ve doğruluk durumunu inceleme, sınama, yargılama olarak tanımlanmıştır (<https://sozluk.gov.tr/>,2020).

Eleştirel düşünme kavramı var olan sorunun bilimsel, kültürel ve sosyal olarak belirli standartlarda tutarlı ve geçerli olarak yargılama ve değerlendirme süreçlerinin tamamı olarak ifade edilmektedir (Küçkali ve Akbaş 2015).

Bireyin problem çözmede kullandığı zihinsel süreçlerin disipline edilmiş stratejilerle kusursuz şekilde düşünebilme becerisi eleştirel düşünme olarak ifade edilmektedir (Kayabaşı, 1995). Aynı zamanda eleştirel düşünme, kişilerin neler yapacağına ya da neye inanacağına karar vermesine odaklanan karşılaştırılabilir olan, yansıtıcı ve mantıklı düşüncedir (Ennis,1986).

Eleştirel düşünme bir problem durumunu tecrübelerimizden, bilgilerimizden, yeteneklerimizden faydalananak, çeşitli çözüm yollarının değerlendirilmesiyle nihai bir sonuca varmak olarak açıklanmıştır (Yağcı, 2008). Eleştirel düşünme süreci bilgiyi etkili olarak elde etme, değerlendirme ve kullanma yeteneklerine ve eğilimlerine dayanmaktadır (Demirel,1999).

Eleştirel düşünme; bireyin kendi düşünce süreçlerini ve etkileşim halinde olduğu kişilerin düşünce süreçlerini göz önünde tutarak, bireyin çevresindeki olayları, durumları ve düşünceleri anlamayı amaç edinen aktif ve organize zihinsel süreç olarak tanımlanmıştır (Özden,2005).

Eleştirel düşünme bireyin karşılaştığı sorunun çözümü için akıl yürütmesi analiz etmesi ve değerlendirme gibi süreçlerin ve aynı zamanda da kendi düşüncelerinin farkında olması, tutarlı ve farklı düşünceleri ayırt edebilmesi gibi zihinsel süreçleri içermektedir. Eleştirel düşünme süreci içinde, bireyin öncelikle önemli olan problemi en iyi şekilde tanımlayabilmesi ve eleştirel düşünebilmesi için bireyin sorunu açık bir şekilde ifade edebilmesi ve olayları tüm yönleriyle göz önüne alarak düşünebilmesi gerekmektedir (Ersoy ve Başer, 2011).

Meslek Kavramı

Meslek kavramı birçok farklı ifade ile tanımlanabilmektedir. Meslek kelimesi TDK tarafından belli bir eğitim ile kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş olarak tanımlanmaktadır (<https://sozluk.gov.tr/>,2020).

Bir başka tanıma göre, meslek kişinin en önemli referansıdır ve çevresinden saygı görmesine, farklı kişilerle ilişki kurmasına, sosyal yaşamda bulunmasına imkan sağlayan etkinlik alanı olarak tanımlanmaktadır (Kuzgun, 2000).

Bireyler meslek kelimesi ile çoğunluk ile çocukluk döneminde ya da ilkokula başladığı zamanlarda tanışmış olmaktadır. Büyüyünce ne olacaksın tarzında sorular ile karşı karşıya kalınmaktadır. Büyükler çocuklara sık sık “Öğretmen mi olacaksın yoksa polis mi olacaksın yoksa doktor mu?” cümlesini sorarlar. Birey bu sorular karşısında kendine en yakın olduğunu düşündüğünü mesleği soruyu yönelten kişiye hızlıca cevap olarak söylemektedir. Çocukluk yıllarının ardından bireylere büyüyünce ne olacaksın sorusu değiştirilerek genelde hangi mesleği seçeceksin sorusu sorulmaktadır. Ancak bireyin bu soruya verdiği cevap çocukluk

yıllarındaki kadar kolay olmamaktadır. Yıllar geçtikçe birey kendini tanıyıp kendine özelliklerini farkında olarak ya da olmayarak bir mesleği tercih etmektedir.

İnsanın doğasında iş yapmak saklıdır ve iş yapma davranışının gerçekleşmesi için eğitim öğretim faaliyetlerine gerek yoktur ancak meslek eğitim ve öğretim faaliyetlerinin sonucunda kazanılmaktadır (Telman,2002). Ayrıca bireyin değer yargılarını, günlük hayat tarzının şekil almasında çeşitli etkilere sahiptir.

Meslek sadece kişisel yaşamı değil aynı zamanda çevre ile olan ilişkilerde de belirleyici etkiye sahip olmaktadır. Ayrıca bireyin değer yargılarını, günlük hayat tarzının şekil almasında çeşitli etkilere sahiptir. Birey mesleğinden dolayı çevresi ve diğer kültürler ile iletişim halinde olmaktadır. Mesleğinde kendi yeteneklerini potansiyelini ilgili alanda göstermektedir. Meslek insanın yalnızca hayat görüşünü etkilemez aynı zamanda kişinin toplum içindeki itibarını da etkilemekte olup bir statü sembolü olduğunu söylemek mümkündür. Meslek sayesinde birey hem mesleğin yeterliliklerini kazanmaktadır hem de sahip olunan mesleğin sorumluluğu kişiye yükler. Bu sayede birey zaman içinde olgunlaşmaktadır.

Meslek Tercih

Bireylerin doğuştan gelen bazı yetenekleri, kendine has özellikleri ve zaman içinde farkına vardığı çeşitli özellikleri vardır. Bireyin yaşamında sahip olduğu özelliklerini yeteneklerini kullanmak, geliştirmek, ortaya koymak meslek alanları ile mümkündür. Birey mesleğinde çalışmasıyla birlikte yeteneklerini kullanmaya geliştirmeye uygun durum oluşmaktadır (Pişkin 2011).

İnsan yaşamı boyunca çeşitli tercihler yapar. Bu tercihler arasında şüphesiz en önemli tercihlerden biri de meslek tercihidir. Birey mesleğini tercih ederken aynı zaman da gelecekteki yaşamını belirlemiş olmaktadır. Meslek tercihinde bulunan birey aynı zamanda gelecekteki ekonomik konumunu, mesleğini icra ederken bulunacağı çevreyi ve iletişimde bulunacağı insanları da tercih etmiş olmaktadır. Çünkü meslek kimlerle etkileşim halinde olacağımızı ne

giyip ne giymeyeceğimizi, evliliğimizi ve bunun gibi birçok şeyi etkileyen bir unsurdur (Sarıkaya ve Khorshid, 2009). Bireyin yaşamı konusunda bu derece aşırı önemli bir tercihi yaparken kendini tanıması yeteneklerinin farkında olması ve mesleğini isteyerek seçmesi önem kazanmaktadır. Çünkü hayatının büyük bölümü tercih ettiği mesleği ve yaptığı iş ile geçmektedir. Bireyin kendi yeteneklerine kişilik özelliklerine, psikolojik özelliklerine en uygun mesleği tercih etmesi; bireyin günlük yaşamında kişilerarası iletişimde sağlıklı, her konuda başarılı ve mutlu bir birey olacağı düşünülmektedir. Kendine uygun mesleği seçen kişilerin sosyal yaşamlarında işlerini severek yaptığı, hayatlarını mutlu, coşkulu, verimli olarak devam ettirdikleri görülmektedir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009). Kendine uygun bir meslek seçmeyen bireylerin günlük yaşamında mutsuz, kişilerarası ilişkilerinde başarısız olacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda birey mesleğinde başarılı olmadığında, kendini psikolojik olarak tedirgin, rahatsız hissettiği ve topluma yük olacağı bunun sonucunda toplumun gelişme hızının engelleneceği ifade edilmektedir (Vurucu,2010).

Ülkemizde bireyler mesleki tercihlerini yaparken kendi isteklerinden farklı olarak aile isteklerinin altında kalabilmekte, hayal etse bile icra ederken zorlanacağı işlerden kaçmakta, detaylarına hâkim olmadan kendilerine cazip gelen mesleklere yönelmekte ya da üniversite puanına göre herhangi bir alana tercihte bulunabilmektedir. Bireyin meslek seçimi ya da üniversite tercihiinde yapacağı rastgele seçim bireyin tüm hayatını etkileyebilmektedir. Bireyin kişiliği ya da ilgi alanları ile zorunluluk halinde seçilen meslek arasındaki farklılıklar çeşitli uyum sorunları ve bireyin meslek hayatındaki geleceğine de olumsuzluklar olarak yansıyabilir.

Yanlış yapılan meslek tercihi sonucunda, mesleğe hazırlanmak için girilen üniversitenin henüz ilk yıllarında düşük notların ve başarısızlık durumunun karşımıza çıkması olasıdır. Bireyin yeteneklerine ilgi duyduğu alan ile alakasız bir alanda başarı gösterebilmesi çok zordur. Dönem kaybı, bulunduğu üniversiteyi, bölümü değiştirme veya eğitimini bırakma gibi durumlar görülebilmektedir. Bunun gibi durumlar ile karşılaşan ancak devam edip mezun olan bireylerde

ise tercih ettiği meslek konusunda bilgisizlikten kaynaklı olarak yeteneğini ve potansiyelini kullanamamasına bağlı olarak beklentilerine ulaşamayacaktır. Bireyin kendi yetenek ve potansiyeline uygun olmayarak yaptığı yanlış meslek tercihi sonucunda; hayatı boyunca etkisi devam ederek bir şeyleri başarmanın, kendi yeteneğini ve potansiyelini göstermesinin mutluluğunu hissedemeyerek başarısızlığın yarattığı gerginliği yaşayacaktır. Bu gibi durumlarda mesleğini sevmeyen ve yapmaktan hoşlanmayan kişiler oluşmaktadır. nemli olan bireyin kendi yeteneğini, potansiyelini gösterebileceği gelişimine en fazla fırsat verebilecek ihtiyaçlarını güzel şekilde karşılayabileceğini düşündüğü mesleği tercih etmesidir. Ancak bu seçimin yapılabilmesi için kişinin kendisine en uygun mesleği seçebilmesi için öncelikle kendini tanınası ve meslekler hakkında çok iyi bilgi sahibi olması gerekir (Kuzgun, 2000).

Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler

Meslek tercihi yalnızca mevcut olan işlerin arasından en cazip olanı seçmekten oluşmamaktadır. Bireyin gerçek işini seçmesinin çok daha öncesinde meslek seçim süreci başlamaktadır. Meslek seçim sürecinde birçok farklı etken vardır. Bireyin tecrübeleri, geçmişi, örnek aldığı kişilerin davranışları, başarıları, alışkanlıkları, meslek tercihlerinde en önemli faktörler arasında yer almaktadır (Onur, 2004).

Birey gelecekteki yaşamında büyük bir etkiye sahip olan meslek tercihinde kendi isteklerini ve yeteneklerini değerlendirip, bunları gösterebilmesine imkân verecek mesleğin seçimini yaparken çeşitli durumlar ile karşılaşabilmektedir. Birey hayatını etkileyecek böylesine önemli bir durumda çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalabilmektedir. Örneğin bireyin ailesi otomotiv sektöründe çalıştığı için ailesi bireye otomotiv sektöründe çalışması için baskı yapabilir. Ya da bireyin akrabalarından birinin doktor olması ve sürekli olarak tıp alanının zorluklarından bahsetmesi nedeniyle bireyde olumsuz etkiler yaratması sonucunda bireyin tıp mesleğine karşı ön yargılı olmasına neden olabilir. Başka bir örnek daha vermek gerekirse ticaret ile uğraşan birine özenen birey ticaret yapmak isteyebilir. Ancak kendi ilgi ve yeteneği

olmayan bir alanı, ona çekici geldiği için ya da baskılardan dolayı tercih edebilir. Bu nedenlerden kaynaklı olarak meslek seçimini etkileyen çeşitli faktörler vardır.

Rastlantısal Faktörler

Meslek seçimi çeşitli rastlantılar sonucunda da yapılabilmektedir. Birey, meslek tercihi gibi zor bir süreçte hangi mesleği seçeceği konusunda sıkıntılar yaşayabilmektedir. Birey kendi kişilik özelliklerini ilgi ve yeteneklerinin farkında olmadan bir öneri ya da kendilerine gelen herhangi bir işi değerlendirmeden tesadüfen kabul etmesi sonucunda da mesleğe başlayabilir. Örneğin üniversiteden yeni mezun olan ve iş bulma konusunda endişeli olan bireyin bir arkadaşının teklifi ile kendisinin endişeli olduğu süreçte cazip gelen bu teklifi kabul ederek işe başlayabilir. Birey bu gibi durumlarda bilinçli olarak karar vermediği için rastlantılar sonucunda mesleği tercih etmiş olabilir (Razon,1983).

Çevresel Faktörler

Meslek seçiminde etkili olan faktörlerden belki de en önemlisi, bireyin bulunduğu çevre faktörü olduğunu söylemek mümkündür. Bireyin çocukluk ve gençlik yaşamını geçirdiği bölge meslek seçimini yaparken bireyi etkileyebilmektedir. Örneğin Çanakkale'nin ilçelerinden birinin köyünde doğup büyüyen bireyin ailesi, tarım ile uğraşıp kendisini bu alanda geliştirmesi yönünde tarımcılık faaliyetlerinde bulunması konusunda baskı yapabilir. Ya da aile tarım faaliyetlerinin zorluklarından bahsederek bireye uzak durması konusunda uyarabilir. Her iki durumda da birey olumlu ya da olumsuz olarak meslek seçimi konusunda çevre faktöründen etkilenebilmektedir. Bu sebeplerden dolayı bireylerin meslek tercihleri aşamasında, içinde bulundukları çevrenin, çevresel faktörlerin meslek tercihlerinde etkisi olduğu söylenebilir (Owen vd. 2011).

Aile Faktörü

Bireyin doğduğu ilk günden itibaren ailesinin önemi çok fazladır. Bireyin fiziksel ve zihinsel gelişiminde aile faktörü önemli etkilere sahip olmaktadır. Doğduğu ilk günden itibaren anne ve babası ile iletişim ve etkileşim halinde olan birey birçok duyguyu, düşüncüyü, tepkiyi ailesinden öğrenir. Çocukluk döneminde aynı zamanda birçok kişilik özelliği belirlemektedir. Ebeveynler öncelikle çocuklarının özgür bir birey olduğunu bilen, onlara sevgiyle yaklaşan ve pozitif bağ kurmaya çalışan kişiler olmaları gerekmektedir (Yavuzer, 1996).

Ailenin bireyin becerilerini ve ilgi alanlarını görüp tanınması, bireyi ilgili olduğu yeteneğini gösterebileceği alanlarda gelişim göstermesini sağlayarak aynı zamanda gelecekte meslek seçiminde yardım etmiş olacaktır. Birey yeteneğini gösterebileceği bir mesleği tercih ettiğinde mutlu olacaktır, böylelikle ailesine de bu mutluluk yansıyacaktır. Bireyin ilgi alanı olmayan, becerisinin bulunmadığı alanlarda, ailesinin bireyin yanında olarak ona gerekli desteği vermesi birey açısından önemlidir. Aileler kendi özlemleriyle çocuklarının yeteneklerinin ve becerilerinin sınırlarını realist yaklaşımla kurmaları gerekmektedir (Yavuzer, 1996).

Bireyin meslek seçimini etkileyen aile faktöründen biri de bireyin babasının sahip olduğu meslek olduğu düşünülmektedir. Dünyaya gelişinden sonra birey özellikle çocukluk döneminde babasının mesleğine aşina olabilmektedir. Babanın mesleği ile ilgili tutumu bireyin baba mesleğine karşı önyargı ya da sempatik karşılamasına neden olmaktadır. Babanın otoriter olduğu ailelerde, baba mesleğine devam edilmesi ya da ona en azından yardımcı olunması konusunda bireye çeşitli baskılar yapılabilir. Birey baba mesleğine devam etmek konusunda ya da etmemek konusunda fikrini beyan ettiğinde, olumlu ya da olumsuz tepkiler ile karşı karşıya kalabilmektedir. Ya da farklı bir örnek daha vermek gerekirse kimi aileler geçmiş yaşantısında sahip olmak istediği ancak çeşitli sebepler ile sahip olamadığı bir mesleği bireyin yapması konusunda da baskılar yaratabilir. Örneğin geçmişte devlet memur olamayan bir baba çocuğunu

devlet memur olması konusunda baskı kurabilir. Aynı zamanda anne geçmişte öğretmen olamadığı için çocuğuna öğretmen olma konusunda da baskı kurabilir. Bu gibi durumlarda bireyin herhangi bir yetenek ya da ilgi alanı gözetilmeden tamamen anne ve babanın çocuğunu kendi hayalini kurduğu meslek alanında görme arzusu ve bunu gerçekleştirmek isteğinden kaynaklanmaktadır (Razon,1983).

Ailenin sosyoekonomik durumu bireyin meslek tercihini olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Alt orta ya da üst seviye sosyoekonomik duruma sahip olan ailelerde bireyin meslek seçimi yaparken genelde alt sosyoekonomik durumda olan bir ailenin bireyi daha iyi bir sosyoekonomik duruma geçmek istediği gözlenen durumdur. Orta sosyoekonomik seviyeye sahip ailelerin çocuklarının daha saygın görülen mesleklere yöneldikleri bilinmektedir (Kulaksızoğlu, 1999).

Bölüm III: Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, öğrencilerin bir konuya ilişkin ilgi, beceri yetenek, tutum vb. özelliklerinin tespit edilmesi ve diğer değişkenler arasında ilişkilerin test edilmesine yardımcı olan nicel araştırma desenlerinden biri olan tarama modeli kullanılmıştır. Bu model genellikle diğer araştırmalara göre daha büyük örneklemeler üzerinde yapılır. Tarama araştırmalarında genellikle; hedef kitlenin cinsiyet, yaş ve sosyoekonomik durum gibi kişisel özellikleri ile bir olguya ilişkin var olan performans, görüş, düşünce ve tutumlar tekil ya da bazı faktörlerle ilişkileri bakımından betimlenir (Büyüköztürk, 2014). Bu çalışmada anket tekniği kullanılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın hedef evreni 2019-2020 yılında eğitim alan Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü öğrencilerinin tamamı oluşturmaktadır. Tam sayı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bölüme kayıtlı 240 öğrenciden kayıtlı olduğu halde okula hiç devam etmeyen, kayıt donduran ve araştırma dönemi içerisinde devamsız öğrenciler haricinde 180 öğrenciye ulaşılarak araştırma yapılmıştır.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken	Gruplar	Frekans	Yüzde %
Cinsiyet	Kadın	110	61,1
	Erkek	68	37,8
Mezun Olduğu Lise	Anadolu Lisesi	75	41,7
	Sağlık Meslek Lisesi	77	42,8
	Endüstri Meslek Lisesi	5	2,8
	İmam Hatip Lisesi	5	2,8
	Diğer	18	10,0
Sınıf	1	55	30,6
	2	43	23,9
	3	43	23,9
	4	39	21,7
Yaş	18	14	7,8
	19	38	21,1
	20	43	23,9
	21	37	20,6
	22	27	15,0
	23	10	5,6
	24	3	1,7
	25	2	1,1
	26	1	,6
	28	1	,6
	30	1	,6
	31	1	,6

Tablo 1'e göre toplam katılımcı sayısı 180'dir. Katılımcıların %61,1'i yani 110 kişi kadın iken %37,8'i 68 kişiye erkektir. Katılımcıların mezun oldukları lise durumlarına göre %42,8 ile en fazla olan grup sağlık meslek lisesidir. %41,7 ile Anadolu lisesi mezunları en yüksek ikinci grubu oluşturmaktadır. Katılımcıların sınıfları incelendiğindeyse %30,6 ile en fazla grubun birinci sınıflar olduğu görülmektedir ve %23,9'u ikinci sınıf öğrencileri %23,9 üçüncü sınıf öğrencileri ve %21,7 si dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş gruplarına bakıldığında %23,9 ile 20 yaş grubu en fazla grup olarak görülmektedir.

Tablo 2

Katılımcıların Bölümü Tercih Ederken Bilgi Düzeyleri Frekans Dağılımları

Değişken	Gruplar	Frekans(f)	Yüzde(%)
Bölümü tercihinde sahip olduğu bilgi düzeyiniz nedir?	Hiç bilgim yoktu.	24	13,3
	Çok az fikre sahiptim.	62	34,4
	Kısmen fikre sahiptim.	62	34,4
	Yeteri bilgiye sahiptim.	19	10,6
	Bilgi sahibi ve kendi isteğimle tercih yaptım.	13	7,2

Katılımcıların Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümünü tercih ederken %13,3 ‘ünün bölüm hakkında hiç bilgisinin olmadığı %34,4 ‘ünün çok az fikre sahip olduğu %34,4’ünün kısmen fikir sahibi olduğu %10,6’sının bölüm hakkında yeteri kadar bilgisi olduğu görülmektedir.

Tablo 3

Yabancı Dil Puanı Frekans Dağılımları

Değişken	Gruplar	Frekans(f)	Yüzde(%)
Yabancı dil puanına sahip misiniz?	Evet	10	5,6
	Hayır	167	92,8

Katılımcıların %5,6 ‘sının yabancı dil puanına mevcuttur. %92,8’inin ise yabancı dil puanı bulunmamaktadır.

Tablo 4

Bölümü Tercih Sebepleri Frekans Dağılımları

Değişken	Gruplar	Frekans(f)	Yüzde(%)
Bölümü öncelikli tercih sebebiniz nedir?	Aile ve çevre etkisi	25	13,9
	Puan	70	38,9
	Üniversitenin imajı	24	13,3
	Bulunduğu şehir	20	11,1
	Diğer	41	22,8

Katılımcılar Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümünü tercih etme sebeplerinde %13,9'u ailesi ve çevresinin etkisi ile bölümü tercih ettiği %38,9 'unun puanının bu bölüme yettiği için tercih ettiği %13,3 'ünün üniversitenin imajı ve imkanları %11,1'inin bulunduğu şehir sebebi il ve %22,8 'inin diğer nedenlerden dolayı tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 5

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Hedefleri Frekans Dağılımları

Değişken	Gruplar	Frekans(f)	Yüzde(%)
Mezuniyet sonrası çalışma hedefiniz nedir?	Sağlık Bakanlığı	37	20,6
	DHİMİ ARFF	44	24,4
	Akademik kariyer	46	25,6
	MEB Öğretmen	13	7,2
	AFAD	15	8,3
	İtfaiye	17	9,4
	Diğer	8	4,4

Katılımcıların mezuniyet sonrasında %20,6 sının Sağlık Bakanlığı'nda çalışmak istediği %24,4 'ü DHİMİ ARFF memuru olarak çalışmak istediği %25,6'sının akademik kariyer yapmayı düşündüğü %7,2'sinin MEB öğretmen olarak atanmak istediği %8,3'ünün AFAD'da çalışmak istediği %9,4'ünün itfaiye personeli olarak çalışmayı istediği ve %4,4'ünün diğer meslek gruplarında çalışmak istediği cevabı alınmıştır.

Veri Toplama Araçları ve Yöntem

Araştırma verileri, demografik bilgilerden sonra, mesleki bilgileri, kişilik özellikleri çeşitli problemler karşısında sorunları çözmeye yönelik neler yapabileceği, ekip çalışması ile ilgili düşünceleri, sorumluluk alabilme yetkinliği, zorlu arazi koşullarına uygunluğu gibi çeşitli sorular yöneltilmiş ve daha sonrasında Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü öğrencilerinin, yaşam becerilerini ortaya çıkaracak olan 30 maddeden oluşan Yaşam Becerileri ölçeği katılımcılara sunulmuştur.

Yaşam Becerileri Ölçeği

Bolat ve Balaman (2017)'ın geliştirdiği, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını yaptığı Yaşam Becerileri Ölçeği'nden yararlanılmıştır (Bolat ve Balaman, 2017). Katılımcıların yaşam becerilerini ortaya çıkaracak olan yaşam becerileri ölçeği 5'li Likert ve 30 maddeden oluşmaktadır. YBÖ'de; katılımcılar maddelerin kendilerine yakın olan ifadelerden, 1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kısmen Katılıyorum, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden uygunluk derecelerine göre belirtmeleri istenmektedir. Yaşam becerileri ölçeğinde; duygularla başa çıkma becerileri, stresle başa çıkma becerileri, empati kurma becerileri, öz-farkındalık becerileri, karar verme becerileri, problem çözme becerileri, yaratıcı düşünme becerileri, eleştirel düşünme becerileri, iletişim becerileri ve kişilerarası iletişim becerilerinden oluşan maddeler yer almaktadır.

Tablo 6

Yaşam Becerileri Ölçeği Soru Dağılımları

YAŞAM BECERİLERİ	MADDE NUMARALARI
Duygularla ve Stresle başa Çıkma Becerileri	1.2.3.4.5.6.7
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	8.9.10.11.12.13.14.
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	15.16.17.18.19.20.21
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	22.23.24.25.26.
İletişim Kişilerarası İletişim Becerileri	27.28.29.30.

Puan Skalası

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü öğrencilerinin yanıtladıkları Yaşam Becerileri ölçeğine ait ait puan skalası Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7

5’li Likert Liderlik Ölçeğine Göre Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı

Yanıtlar	Puan Skalası
Kesinlikle Katılmıyorum	1,00-1,79
Katılmıyorum	1,80-2,59
Kısmen Katılıyorum	2,60-3,39
Katılıyorum	3,40-4,19
Kesinlikle Katılıyorum	4,20-5,00

Güvenilirlik Skalası

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin yanıtladıkları Yaşam Becerileri ölçeğine uygulanan güvenilirlik analizinde kullanılacak güvenilirlik skalası bulguları Tablo 8’de yer almaktadır

Tablo 8

Ölçeklere Uygulanan Güvenilirlik Skalası Bulguları

Cronbach’s Alpha	Güvenilirlik
0 ile 0,40 arası	Güvenilir Değil
0,40 ile 0,60 arası	Düşük Güvenilirlik
0,60 ile 0,8 arası	Oldukça Güvenilir
0,80 ile 1,00 arası	Yüksek Derecede Güvenilir

Cronbach’s Alfa katsayısı 0-1 arası dağılım göstermektedir. Burada Alfa değerinin düşük çıkması testin homojen olmadığı ve birkaç özelliği birlikte ölçtüğünü göstermektedir

Tablo 8’de görüldüğü üzere, 0,80-1 arasında ise ölçek yüksek derecede güvenilir, 0,60-0,80 arasında oldukça güvenilir, 0,40-0,60 arasında düşük güvenilirlik ve 0 ile 0,40 arası güvenilir değil yorumu yapılır.

Güvenilirlik Analizleri

Tablo 9

Yaşam Becerileri Ölçeği Güvenilirlik Analizi

Cronbach's Alpha	N of Items
,794	30

Anketin güvenilirlikleri ‘Cronbach’s Alpha’ ile test edilmiştir. Güvenilirlik testinde ,794 oldukça güvenilirlik sonucuna ulaşılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanmak üzere veriler, Aralık 2019-Ocak 2020 tarihleri arasında; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü öğrencilerinden 180'i ile yüz yüze görüşülerek; ANKET ile toplanmıştır. Ölçek öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 21, yaşam becerilerini ölçmeye yönelik 30, ve toplamda 51 maddeden oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Veriler, öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 21, yaşam becerilerini ölçmeye yönelik 30, ve toplamda 51 maddeden oluşan ölçek ile elde edilmiştir. Elde edilen verileri analiz etmek için Statistical Package For The Social Sciences (SPSS) 19 Windows programı ve Excel Microsoft 365 kullanılmıştır.

Geçerlilik Çalışmaları

Faktör Analizi

Faktör analizi birbiriyle ilişkili çok sayıda değişkeni bir araya getirerek az sayıda kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler,boyutlar) bulmayı keşfetmeyi amaçlayan çok değişkenli bir istatistik olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, 2002).

Yaşam Becerileri Ölçeğine Ait Faktör Analizi

Yaşam becerileri ölçeğine ait faktör analizi sonuçları tablo 10'da verilmiştir

Tablo 10

Yaşam Becerileri Ölçeği'ne Ait Faktör Analizi Bulguları KMO ve Bartlett's Küresellik Testi

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliğinin Ölçümü.		,932
Bartlett'in Küresellik Testi	Yaklaşık Kay-Kare	4373,684
	Serbestlik Derecesi	435
	Sig.	,000

Anket faktör analizine tabi tutulmuştur. Kaiser-Meyer-Olkin örnekleme yeterliliğinin ölçümü testi ile faktör analizinin güvenilirliği test edilmiştir. KMO testi sonucuna göre yapılan faktör analizi yüksek güvenilirlik ($0,932 > 0,500$) sağlanmaktadır. Bartlett testine bakıldığında bu testte anlamlıdır ($p < 0,05$). Yapılan testlerin sonucunda değişkenler arasında yüksek korelasyonlar mevcuttur. Veri setimiz faktör analizi için uygundur.

Tablo 11

Özdeğer İstatistiği ve Faktörlerin Varyansı Açıklama Güçleri

F	Faktörün Adı	Toplam Varyans	Varyans %	Toplam %
1	Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	5,063	16,878	16,878
2	Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	4,678	15,593	32,471
3	Karar verme ve Problem Çözme Becerileri	4,282	14,274	46,745
4	Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	4,006	13,352	60,097
5	İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	2,892	9,639	69,737

Tablo 11’de; ‘özdeğer istatistiği ve faktörlerin varyansı açıklama güçleri’ verilmiştir. Örnekte, özdeğer (Eigenvalue) istatistiği 1’den büyük olan faktörler anlamlı olarak belirlenmiştir. Özdeğer istatistiği 1’den büyük 5 faktör bulunmaktadır. Buna göre; 1. Boyutta duygularla başa çıkma becerisi ve stresle başa çıkma becerisi (DBSB_B) varyansın %16,878’ini; 2. Boyutta empati kurma becerileri ve öz-farkındalık becerileri (EKÖF_B) varyansın %15,593’ünü; 3. Boyutta karar verme ve problem çözme becerileri (KVPÇ_B) varyansın %4,282’sini; 4. Boyutta yaratıcı düşünme becerileri ve eleştirel düşünme becerileri (YDED_B) varyansın %4,006’sını; 5. Boyutta iletişim becerileri ve kişilerarası iletişim becerileri (İKA_B) varyansın %2,892’sini oluşturmaktadır. Ayrıca 5 faktör birlikte ise toplam varyansın %69,73’ünü açıklamaktadır.

Tablo 12

Yaşam Becerileri Maddelerinin Faktör Yük Değerleri

Maddeler	F1	F2	F3	F4	F5
10	0,817				
9	0,794				
11	0,783				
8	0,727				
13	0,703				
12	0,655				
14	0,648				
17		0,759			
15		0,743			
18		0,743			
16		0,721			
19		0,635			
20		0,596			
21		0,578			
4			0,798		
6			0,743		
1			0,700		
5			0,673		
7			0,670		
2			0,662		
3			0,648		
24				0,746	
26				0,729	
23				0,729	
25				0,720	
22				0,717	
29					0,764
30					0,740
27					0,724
28					0,640

0,40 altında kalan değerler gösterilmemiştir.

Yaptığımız faktör analizi sonuçlarına göre SPSS programı ölçeği 5 faktörde anlamlı olarak toplamış maddeleri gruplandırmıştır. Yapılan faktör analizinde SPSS anket sorularının 21 tanesi gruplandırma aşamasında dışarıda bırakarak 30 soru ile analiz yapılmıştır. Bu çalışmada bu ölçeğe ait iç tutarlılığı sağlamak için 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21. maddeler çıkartılarak yapılan faktör analizi sonucunda beş adet alt boyut belirlenmiştir. Faktör analizi sonucunda Tablo 12’de maddelerin sahip oldukları faktörlere ait yük değerleri 0,40’ın üzerinde olanlar gösterilmiştir. Buna göre ölçek 30 madde ve 5 boyuttan oluşmaktadır.

Tablo 13

Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri Faktörü Soruları

Faktör Soruları	Yük Değeri
B1- EMPATİ VE ÖZ-FARKINDALIK Bedensel becerilerimi gösterebilirim.	,766
B3-EMPATİ VE ÖZ-FARKINDALIK İlgi alanlarıma yönelebilirim.	,755
B2- EMPATİ VE ÖZ-FARKINDALIK Yeteneklerimin neleri başarabileceğini fark edebilirim.	,749
B6- EMPATİ VE ÖZ-FARKINDALIK Problemle başa çıkabilmek için risk alabilirim.	,748
B4- EMPATİ VE ÖZ-FARKINDALIK Kendimi karşımdaki bireyin yerine koyabilirim.	,724
B7- EMPATİ VE ÖZ-FARKINDALIK Yapmaktan hoşlanmadığım aktivitelerde başka alternatifler düşünebilirim	,524

Tablo 14

Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri Faktörü Soruları

Faktör Soruları	Yük Değeri
C3-KARAR PROBLEM Bir problemle karşı karşıya olduğumu tanımlayabilirim.	,759
C1- KARAR Duygularımın ne anlama geldiğine karar verebilirim	
C4- KARAR PROBLEM PROBLEM Bir konu hakkında vereceğim kararların sonuçlarını tahmin edebilirim.	,743
C2- KARAR PROBLEM Bir karar anında bütün sorumlulukları üzerime alabilirim	,721
C5- KARAR PROBLEM Grupça bir konu hakkında kararlar alabilirim	,635
C6- KARAR PROBLEM Konuşma anında kullanacağım iletişim araçlarına karar verebilirim	,596
C7- KARAR PROBLEM Problem çözme planımın adımlarını uygulayabilirim	,578

Tablo 15

Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri Faktörü Soruları

Faktör Soruları	Yük Değeri
A4- DUYGU VE STRES Olumsuz duygularla başa çıkabilirim.	,798
A6- DUYGU VE STRES Stres karşısında mizah unsurlarını kullanabilirim	,743
A1-DUYGU VE STRES Stresle başa çıkma yollarını kullanabilirim	,700
A5- DUYGU VE STRES İş stresini engellemek için bir plan dâhilinde çalışabilirim	,673
A7- DUYGU VE STRES Stresi artıracak mükemmeliyetçilik duygusundan vazgeçebilirim	,670
A2- DUYGU VE STRES Stresi yapacağım işler için olumlu kullanabilirim	,662
A3- DUYGU VE STRES Olumsuz duygularımı çevremdeki insanlara yansıtmayabilirim	,648

Tablo 16

Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri Faktörü Soruları

Faktör Soruları	Yük Değeri
D3-YARATICI VE ELEŞTİREL Sorunların nedenlerini tespit edebilirim	,746
D5- YARATICI VE ELEŞTİREL Olaylar karşısında fikir yürütürken analitik (çözümsel) düşünebilirim	,729
D2- YARATICI VE ELEŞTİREL Problemde asıl noktaya bağlı kalmaya çalışırım	,729
D4- YARATICI VE ELEŞTİREL Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisini kurabilirim	,720
D1- YARATICI VE ELEŞTİREL Sorunlara karşı duyarlılık gösterebilirim	,717

Tablo 17

İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri Faktörü Soruları

Faktör Soruları	Yük Değeri
E3-İLETİŞİM VE KİŞİLERARASI Bir konu hakkında konuşurken karşımdaki kişiye tolerans gösterebilirim.	,764
E4- İLETİŞİM VE KİŞİLERARASI İletişim ortamını bozmamak adına konuşma sırasını bekleyebilirim.	,740
E1- İLETİŞİM VE KİŞİLERARASI Diğer insanların sorunlarını anlayabilmek için sabırlı davranabilirim.	,724
E2. İLETİŞİM VE KİŞİLERARASI Kişisel iletişim becerilerinin farkına vararak hareket edebilirim.	,640

Bölüm IV

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırma da kullanılan ölçek sonucunda elde edilen bulgular sunulmuştur. Analizler çalışmada kullanılan ölçeğe göre sırasıyla ele alınmış ve yorumlanmıştır.

Elde edilen analiz sonuçları neticesinde, ilk olarak; öğrencilerin yaşları ile yaşam becerileri arasında olan ilişkilerine yönelik bulgular verilmiştir.

Veri setinin normal dağılıma uygunluğunu test etmek için %95 güven düzeyinde Kolmogrov-Smirnov (KS) ve Shapiro-Wilk (SW) normallik testleri uygulanmıştır. Testler sonucunda elde edilen p-değeri 0,05'ten büyük olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple ortalamalar arasındaki farkların analizinde parametrik testler kullanılmıştır.

Araştırmaya Katılan Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Yaşları ile Yaşam Becerileri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Araştırma öğrencilerin yaşları ile yaşam becerileri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını ortaya koymaya yönelik olarak geliştirilmiştir.

Araştırmaya Katılan Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Yaşları ile Yaşam Becerileri Arasındaki İlişki

Yaşam becerileri ile yaş değişkeni arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen korelasyon katsayıları göz önüne alınarak anlamlı olanlar yorumlanmıştır. Buna göre aralarında anlamlı ilişki olduğu tespit edilen değişkenler ortaya konmuştur.

Tablo 18

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Yaşam Becerileri ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişki

	YAŞ	DS	EÖF	KP	YED	İL
YAŞ	1	.037	.211**	.072	.181*	.066
DS	.037	1	.406**	.532**	.519**	.456**
EÖF	.211**	.406**	1	.713**	.689**	.512**
KP	.072	.532**	.713**	1	.768**	.536**
YED	.181*	.519**	.689**	.768**	1	.579**
İL	.066	.456**	.512**	.536**	.579**	1

****.** $p < 0,01$ ve ***** $p < 0,05$; *R*: Pearson korelasyon katsayısı

Tablo 18'e göre "Ölçek sorularına ait ilişki (Korelasyon) katsayıları" verilmiştir. Buna göre; birbiriyle anlamlı ilişki içinde olanlar yıldız (*) ile işaretlenmiştir. Yaş değişkeni ile empati kurma ve öz farkındalık becerileri arasında istatistik olarak önemli (anlamlı) bir ilişki gözlenmiştir ($p < 0,01$). Bu ilişkinin derecesi %21,1 olan pozitif yönlü bir ilişkidir. Benzer şekilde birbiriyle ilişki olanlar tabloda görüldüğü gibi ilişki yüzdeleri (R) ve önem dereceleri (p) verilmiştir.

Öğrencilerin Cinsiyetleri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Kadın ve erkek öğrencilerin yaşam becerilerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında cinsiyet açısından bir fark olup olmadığı t- Testi ile analiz edilmiştir. Bu analizler ile bulgular Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19

Öğrencilerin Yaşam Becerilerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Farklılıklarını Belirlemeye Yönelik Uygulanan Bağımsız Gruplarda t-Testi Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	N	Ort.	Std. Sap.	*p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerisi	Kadın	110	3.8156	.49877	.241
	Erkek	68	3.7206	.56144	
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerisi	Kadın	110	4.1156	.42857	.754
	Erkek	68	4.1387	.54523	
Karar Verme ve Problem Çözme Becerisi	Kadın	110	3.9481	.49287	.719
	Erkek	68	3.9790	.64611	
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerisi	Kadın	110	4.0782	.47243	.598
	Erkek	68	4.1206	.59162	
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerisi	Kadın	110	4.1250	.56438	.082
	Erkek	68	3.9632	.65258	

***p<0.05**

Yukarıdaki tabloda, ölçek sorularının “Cinsiyete” göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Buna göre bakıldığında; ölçek soruları ise “Cinsiyet” faktörüne göre istatistik olarak önemli bir farklılık gözlenmemiştir ($p>0,05$).

Buradan hareketle sonuçları aritmetik ortalama büyüklüğü bakımından değerlendirdiğimizde tablodan da anlaşılacağı üzere; duygularla başa çıkma becerileri ve stresle başa çıkma becerisi tercih etme durumuna göre kadın öğrenciler (3.8156) iken erkek öğrenciler (3.7206)’dir. Kadın öğrenciler erkek öğrencilere nazaran duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerisini daha fazla tercih etmişlerdir. Empati kurma ve öz-farkındalık becerileri tercih etme durumuna göre kadın öğrenciler (4.1156) iken erkek öğrenciler (4.1387)’dir. Erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre empati kurma ve öz-farkındalık beceri özellikleri daha fazla tercih etmişlerdir. Karar verme ve problem çözme becerilerini tercih etme durumuna göre kadın öğrenciler (3.9481) iken erkek öğrenciler (3.9790)’dir. Erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre daha fazla karar verme ve problem çözme becerisi özellikleri tercih etmişlerdir. Yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünce beceri durumuna göre kadın öğrenciler için (4.0782) iken erkek

öğrenciler için (4.1206)'dır. Erkek öğrencilerin kadın öğrencilere nazaran yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri daha fazladır. İletişim ve kişilerarası iletişim becerileri kadın öğrenciler için (4.1250) iken erkek öğrenciler için (3.9632)'dir. Kadın öğrenciler erkek öğrencilere nazaran iletişim ve kişilerarası iletişim yönünden daha etkin oldukları söylenebilir.

Öğrencilerin Mezuniyet Hedefleri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; mezuniyet hedefleri yönelik yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Hedefleri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	1.594	.152	.937	.478
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	1.245	.285	1.752	.131
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	1.279	.270	1.671	.150
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	.674	.671	1.247	.301
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	1.637	.140	.311	.928

Yukarıdaki tabloda “ölçek sorularının” “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; tüm sorular Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Tüm soruların Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 21

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Hedefleri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Sağlık Bakanlığı	37	3.8494	.40117	3.00	5.00
	DHMI ARFF	44	3.8539	.63402	2.14	5.00
	Akademik Kariyer	46	3.7547	.42127	2.00	4.57
	MEB Öğretmen	13	3.9011	.48229	3.43	5.00
	AFAD	15	3.6095	.57769	2.00	4.43
	İtfaiye	17	3.5798	.71155	2.00	4.86
	Diğer	8	3.9643	.51649	3.29	5.00
	Total	180	3.7897	.53119	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz Farkındalık Becerileri	Sağlık Bakanlığı	37	4.0772	.45995	2.00	5.00
	DHMI ARFF	44	4.2760	.46866	3.00	5.00
	Akademik Kariyer	46	4.0528	.43785	2.29	5.00
	MEB Öğretmen	13	4.2527	.48147	3.57	5.00
	AFAD	15	3.9048	.63123	2.00	4.57
	İtfaiye	17	4.1261	.48938	2.57	4.86
	Diğer	8	4.3393	.37360	4.00	5.00
	Total	180	4.1341	.37360	4.00	5.00
	Sağlık Bakanlığı	37	3.9382	.41994	2.29	5.00
	DHMI ARFF	44	4.0617	.70687	2.00	5.00
	Akademik Kariyer	46	3.9472	.47843	2.14	4.86

Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	MEB Öğretmen	13	4.0879	.49672	3.57	5.00
	AFAD	15	3.7429	.59932	2.00	4.43
	İtfaiye	17	3.7647	.54852	2.00	4.43
	Diğer	8	4.3214	.46917	3.86	5.00
	Total	180	3.9659	.55716	2.00	5.00
	Sağlık Bakanlığı	37	4.0054	.51096	2.00	5.00
	DHMI ARFF	44	4.2091	.52466	2.00	5.00
	Akademik Kariyer	46	4.1217	.49076	2.00	5.00
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	MEB Öğretmen	13	4.2154	.45798	3.80	5.00
	AFAD	15	3.9467	.59745	2.00	5.00
	İtfaiye	17	3.9176	.53879	2.00	4.60
	Diğer	8	4.3000	.55549	3.40	5.00
	Total	180	4.1000	.52149	2.00	5.00
	Sağlık Bakanlığı	37	4.1149	.57311	2.75	5.00
	DHMI ARFF	44	3.9943	.73826	2.75	5.00
	Akademik Kariyer	46	4.1087	.46742	2.50	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	MEB Öğretmen	13	4.000	.66927	3.00	5.00
	AFAD	15	4.1333	.57373	3.00	5.00
	İtfaiye	17	4.0147	.69861	2.50	5.00
	Diğer	8	4.2500	.58248	3.50	5.00
	Total	180	4.0736	.60762	2.50	5.00

Tablo 21’de belirtildiği gibi öğrencilerin mezuniyet sonrası hedeflerine göre yaşam becerilerinin faktörlerine göre; en yüksek ortalamanın, empati ve öz-farkındalık becerisine

sahip olan bireylerin olduğu gör÷lmektedir (4,1341). Empati ve öz-farkındalık özelliklerine sahip olan öğrenciler diğ er seçeneğini daha fazla tercih etmişlerdir (4,3393). Yaratıcı ve eleştirel düşünme becerisine sahip olan öğrenciler diğ er meslek gruplarını daha fazla tercih etmişlerdir (4.3000). İletişim ve kişilerarası iletişim becerisine sahip olan bireyler diğ er meslek gruplarını daha fazla tercih etmişlerdir. Karar verme ve problem çözme becerisine sahip olan bireylerin diğ er seçeneğini daha fazla tercih etmişlerdir (4,3214). Son olarak duygularla baş a çıkma ve stresle baş a çıkma becerisine sahip bireyler diğ er meslek gruplarını tercih etmişlerdir (3,9643).

Mezuniyet sonrası hedef değ işkenine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 22’de yer almaktadır.

Tablo 22

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Mezuniyet Sonrası Hedefleri Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Ortalama	F	P
				Kareler		
Duygularla Başa Çıkma	Gruplar Arası	2,011	6	,335	1,195	,311
ve Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	47,671	262	,280		
Becerileri	Toplam	50,507	179			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	2,619	6	,437	1,944	,076
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	38,857	173	,225		
	Toplam	41,476	179			
Karar Verme ve	Gruplar Arası	3,087	6	,515	1,696	,125
Problem Çözme	Gruplar İçi	52,479	173	,303		
Becerileri	Toplam	55,566	179			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	2,287	6	,381	1,422	,209
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	46,393	173	,268		
Becerileri	Toplam	48,680	179			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	,828	6	,138	,366	,900
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	65,259	173	,377		
	Toplam	66,087	179			

***p<0,05**

Tablo 22’de görüleceği üzere mezuniyet hedefleri durumlarına göre; yaşam becerileri arasında istatistiksel bakımdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı olan değer yoktur. Öğrencilerin mezuniyet sonrası hedefleri ile yaşam becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; iletişim becerileri ile yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23

Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	.642	.528	.144	.866
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	.221	.802	.521	.596
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	1.087	.340	.197	.822
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	.837	.435	.709	.496
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	.340	.712	.373	.690

Yukarıdaki tabloda “ölçek sorularının” “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; tüm sorular Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Tüm soruların Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 24

Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Fikrim yok	23	3.7578	.61737	2.14	5.00
	Düşünüyorum	107	3.7837	.54358	2.00	5.00
	Kesinlikle düşünüyorum	49	3.8222	.47158	2.14	5.00
	Total	179	3.7909	.53243	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	Fikrim yok	23	4.2236	.45345	3.00	5.00
	Düşünüyorum	107	4.1282	.49251	2.00	5.00
	Kesinlikle düşünüyorum	49	4.1079	.47874	2.29	5.00
	Total	179	4.1349	.48261	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Fikrim yok	23	3.9689	.72710	2.00	5.00
	Düşünüyorum	107	3.9453	.51195	2.00	5.00
	Kesinlikle düşünüyorum	49	4.0058	.57732	2.14	5.00
	Total	179	3.9649	.55856	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Fikrim yok	23	4.1304	.59577	2.00	5.00
	Düşünüyorum	107	4.0636	.51071	2.00	5.00
	Kesinlikle düşünüyorum	49	4.1673	.51696	2.00	5.00
	Total	179	4.1006	.52290	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Fikrim yok	23	4.0000	.61699	2.75	5.00
	Düşünüyorum	107	4.0724	.59678	2.50	5.00
	Kesinlikle düşünüyorum	49	4.1327	.62103	2.50	5.00
	Total	179	4.0796	.60396	2.50	5.00

Tablo 24'te belirtildiği gibi öğrencilerin etkili iletişim becerilerine sahip olma durumu ile yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalamaya sahip olan grubun empati kurma ve öz-farkındalık becerilerin tercih edenler olduğu görülmektedir (4.1349). Empati ve öz-farkındalık becerilerini etkili iletişim becerilerine sahip olduğu konusunda fikrim yok diyenler daha fazla tercih etmişlerdir (4.2236). Duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerilerini, etkili iletişim becerilerine sahip olduğunu kesinlikle düşünüyorum diyenler daha fazla tercih etmişlerdir (3.8222). Karar verme ve problem çözme becerilerini, etkili iletişim becerilerine sahip olduğunu kesinlikle düşünüyorum diyenler daha fazla tercih etmişlerdir (4.0058). Yaratıcı

düşünme ve eleştirel düşünme becerilerini, etkili iletişim becerilerine sahip olduğunu kesinlikle düşünüyorum diyenler daha fazla tercih etmişlerdir (4,1673). Son olarak iletişim ve kişilerarası iletişim becerilerini etkili iletişim becerilerine sahip olduğunu kesinlikle düşünüyorum diyenler daha fazla tercih etmişlerdir (4,1327).

Etkili iletişim becerileri ile yaşam becerilerine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 25’te yer almaktadır.

Tablo 25

Öğrencilerin Yaşam Becerileri Faktör Sonuçlarının Etkili İletişim Becerileri Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler		Ortalama		
		Toplamı	SD	Kareler	F	P
Duygularla Başa Çıkma	Gruplar Arası	.079	2	.039	.137	.872
ve Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	50.381	176	.286		
Becerileri	Toplam	50.459	178			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	.222	2	.111	.473	.624
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	41.236	176	.234		
	Toplam	41.458	178			
Karar Verme ve	Gruplar Arası	.124	2	.062	.197	.822
Problem Çözme	Gruplar İçi	55.411	176	.315		
Becerileri	Toplam	55.534	178			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	.386	2	.193	.703	.497
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	48.284	176	.274		
Becerileri	Toplam	48.670	178			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	.289	2	.145	.394	.675
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	64.639	176	.367		
	Toplam	64.928	178			

***p<0,05**

Tablo 25'te görüleceği üzere etkili iletişim becerilerine göre; yaşam becerileri arasında istatistiksel olarak $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Öğrencilerin Arazi Koşullarında Çalışmaya Uygunluğu ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; arazi koşullarında çalışmaya uygunluğu ile yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26

Öğrencilerin Arazi Koşullarında Çalışmaya Uygunluğu ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	.749	.524	2.739	.055
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	.729	.536	1.749	.172
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	1.439	.233	.637	.595
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	1.921	.128	.845	.476
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	1.109	.347	1.008	.399

Yukarıdaki tabloda “ölçek sorularının” “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; tüm sorular Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Tüm soruların Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 27

Öğrencilerin Arazi Koşullarında Çalışmaya Uygunluğu ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Düşünmüyorum	12	3.9762	.33271	3.57	4.57
	Fikrim yok	19	4.0000	.46168	3.29	5.00
	Düşünüyorum	91	3.7331	.51561	2.00	5.00
	Kesinlikle düşünüyorum	58	3.7709	.59171	2.00	5.00
	Total	180	3.7897	.53119	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	Düşünmüyorum	12	4.1667	.32709	3.71	4.86
	Fikrim yok	19	4.3534	.43739	4.00	5.00
	Düşünüyorum	91	4.1036	.47192	2.00	5.00
	Kesinlikle düşünüyorum	58	4.1034	.52560	2.00	5.00
	Total	180	4.1341	.48136	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Düşünmüyorum	12	3.9286	.25482	3.57	4.43
	Fikrim yok	19	4.1053	.50134	3.43	5.00
	Düşünüyorum	91	3.9372	.53249	2.00	5.00
	Kesinlikle düşünüyorum	58	3.9729	.65354	2.00	5.00
	Total	180	3.9659	.55716	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Düşünmüyorum	12	4.0833	.18007	4.00	4.60
	Fikrim yok	19	4.2316	.39589	4.00	5.00
	Düşünüyorum	91	4.0681	.49010	2.00	5.00
	Kesinlikle düşünüyorum	58	4.1103	.64146	2.00	5.00
	Total	180	4.1000	.52149	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Düşünmüyorum	12	4.1458	.39107	3.75	5.00
	Fikrim yok	19	4.2237	.60032	3.00	5.00
	Düşünüyorum	91	4.0027	.60952	2.50	5.00
	Kesinlikle düşünüyorum	58	4.1207	.64079	2.50	5.00
	Total	180	4.0736	.60762	2.50	5.00

Tablo 27’de belirtildiği gibi öğrencilerin arazi koşullarında çalışmaya uygunluğuna göre yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalama sahip olan grubun empati ve öz-farkındalık becerilerini tercih ettikleri görülmektedir (4,1341). Empati kurma ve öz-farkındalık becerilerini tercih edenlerin arazi şartlarında çalışmaya uygunluğu konusunda fikrim yok seçeneğini daha fazla tercih etmişlerdir (4,3534). Yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini tercih edenlerin arazi şartlarına uygunluğu ortalama olarak ikinci olduğu görülmektedir (4,100). Son olarak duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerilerini tercih edenlerin başarı olarak sonuncu olduğu görülmektedir (3,7897).

Tablo 28

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Arazi Koşullarına Çalışmaya Uygunluğu Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Ortalama		
				Kareler	F	P
Duygularla Başa Çıkma	Gruplar Arası	1.569	3	.523	1.881	.134
ve Stresle Başa Çıkma	Gruplar İç	48.938	176	.278		
Becerileri	Toplam	50.507	179			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	1.065	3	.355	1.547	.204
Farkındalık Becerileri	Gruplar İç	40.411	176	.230		
	Toplam	41.476	179			
Karar Verme ve	Gruplar Arası	.464	3	.155	.493	.687
Problem Çözme	Gruplar İç	55.102	176	.313		
Becerileri	Toplam	55.566	179			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	.431	3	.144	.524	.666
Eleştirel Düşünme	Gruplar İç	48.249	176	.274		
Becerileri	Toplam	48.680	179			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	1.076	3	.359	.971	.408
İletişim Becerileri	Gruplar İç	65.011	176	.369		
	Toplam	66.087	179			

***p<0,05**

Arazi koşullarında çalışmaya uygunluğuna göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 28’de yer almaktadır

Tablo 28’de görüleceği üzere iletişim becerilerine göre; yaşam becerileri arasında istatistiksel olarak $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Öğrencilerin Bölümü Tercihindeki Bilgi Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; bölümü tercihindeki bilgi düzeyine yönelik yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29

Öğrencilerin Bölüm Tercihindeki Bilgi Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	.244	.913	.899	.472
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	1.409	.233	.829	.514
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	1.946	.105	1.394	.249
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	1.460	.216	.213	.930
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	.346	.847	1.066	.383

Yukarıdaki tabloda “ölçek sorularının” “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; tüm sorular Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Tüm soruların Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 30

Öğrencilerin Bölüm Tercihindeki Bilgi Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Hiç bilğim yoktu	24	3.8393	.56253	2.43	5.00
	Çok az fikre sahiptim	62	3.8479	.50283	2.14	5.00
	Kısmen fikir sahibiydim	62	3.7074	.55925	2.00	5.00
	Bölüm hakkında yeteri bilğim vardı	19	3.8872	.45570	3.14	5.00
	Bölüm hakkında yeteri bilğim vardı ve kendi isteğim ile tercih yaptım	13	3.6703	.57257	2.14	4.43
	Total	180	3.7897	.53119	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	Hiç bilğim yoktu	24	4.1369	.72044	2.00	5.00
	Çok az fikre sahiptim	62	4.2051	.37272	3.00	5.00
	Kısmen fikir sahibiydim	62	4.0922	.44361	2.00	5.00
	Bölüm hakkında yeteri bilğim vardı	19	4.1128	.57059	2.57	5.00
	Bölüm hakkında yeteri bilğim vardı ve kendi isteğim ile tercih yaptım	13	4.0220	.46601	3.00	5.00
	Total	180	4.1341	.48136	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Hiç bilğim yoktu	24	3.9048	.83264	2.00	5.00
	Çok az fikre sahiptim	62	4.0599	.47029	2.00	5.00
	Kısmen fikir sahibiydim	62	3.9217	.53369	2.00	5.00
	Bölüm hakkında yeteri bilğim vardı	19	3.9925	.58219	2.29	5.00
	Bölüm hakkında yeteri bilğim vardı ve kendi isteğim ile tercih yaptım	13	3.8022	.35733	3.00	4.29
	Total	180	3.9659	.55716	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Hiç bilğim yoktu	24	4.1000	.76443	2.00	5.00
	Çok az fikre sahiptim	62	4.0903	.47588	2.00	5.00
	Kısmen fikir sahibiydim	62	4.1065	.51307	2.00	5.00
	Bölüm hakkında yeteri bilğim vardı	19	4.1579	.46942	3.60	5.00
	Bölüm hakkında yeteri bilğim vardı ve kendi isteğim ile tercih yaptım	13	4.0308	.32502	3.60	5.00
	Total	180	4.1000	.52149	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Hiç bilğim yoktu	24	3.9375	.69646	2.50	5.00
	Çok az fikre sahiptim	62	4.1371	.57202	2.75	5.00
	Kısmen fikir sahibiydim	62	3.9960	.62805	2.50	5.00
	Bölüm hakkında yeteri bilğim vardı	19	4.2500	.59512	3.25	5.00
	Bölüm hakkında yeteri bilğim vardı ve kendi isteğim ile tercih yaptım	13	4.1346	.48536	3.50	5.00
	Total	180	4.0736	.60762	2.50	5.00

Tablo 30’da belirtildiği gibi öğrencilerin bölüm tercihindeki bilgi düzeyi ile yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalamaya sahip olan grup: Empati ve öz-farkındalık becerilerini tercih edenler olduğu görülmektedir (4,1341). Empati ve öz farkındalık becerisini bölüm bilgisi çok az fikre sahip olanlar tercih etmişlerdir (4,2051). Yaratıcı ve eleştirel düşünme becerisini bölüm hakkında yeteri bilğim vardı diyenler daha fazla tercih etmişlerdir (4,1579).

Tablo 31

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Bölümü Tercihinde Bilgi Düzeyi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Ortalama	F	P
				Kareler		
Duygularla Başa Çıkma ve	Gruplar Arası	1.055	4	.264	.934	.446
Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	49.452	175	.283		
Becerileri	Toplam	50.507	179			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	.594	4	.148	.635	.638
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	40.883	175	.234		
	Toplam	41.476	179			
Karar Verme ve Problem	Gruplar Arası	1.121	4	.280	.901	.465
Çözme Becerileri	Gruplar İçi	54.445	175	.311		
	Toplam	55.566	179			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	.134	4	.034	.121	.975
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	48.546	175	.277		
Becerileri	Toplam	48.680	179			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	1.708	4	.427	1.161	.330
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	64.379	175	.368		
	Toplam	66.087	179			

***p<0,05**

Öğrencilerin bölümü tercih ederken sahip olduğu bilgi düzeyine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 31’de yer almaktadır.

Tablo 31’de görüleceği üzere bölümü tercih ederken sahip oldukları bilgi düzeylerine göre yaşam becerileri arasında $p<0,05$ değerini sağlayan herhangi bir değer bulunamadığı için yaşam becerileri ile mezuniyet sonrası arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Öğrencilerin Acil ve Anlık Gelişen Olaylarda Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar alma düzeyine yönelik yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32

Öğrencilerin Acil ve Anlık Gelişen Olaylarda Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	.244	.783	.432	.651
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	.142	.868	.403	.670
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	.553	.576	.592	.557
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	.941	.392	.193	.825
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	.244	.784	1.781	.177

Yukarıdaki tabloda “ölçek sorularının” “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; tüm sorular Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Tüm soruların Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 33

Öğrencilerin Acil ve Anlık Gelişen Olaylarda Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Fikrim Yok	38	3.7519	.43519	2.71	5.00
	Alırım	113	3.8167	.54179	2.00	5.00
	Kesinlikle Alırım	28	3.7245	.61835	2.14	5.00
	Total	179	3.7885	.53245	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	Fikrim Yok	38	4.1917	.46886	2.57	5.00
	Alırım	113	4.1125	.48837	2.00	5.00
	Kesinlikle Alırım	28	4.1480	.48792	2.29	5.00
	Total	179	4.1349	.48264	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Fikrim Yok	38	3.9850	.51646	2.00	5.00
	Alırım	113	3.9355	.55757	2.00	5.00
	Kesinlikle Alırım	28	4.0714	.62027	2.14	5.00
	Total	179	3.9673	.55840	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Fikrim Yok	38	4.0895	.46195	2.00	5.00
	Alırım	113	4.0885	.52504	2.00	5.00
	Kesinlikle Alırım	28	4.1643	.60137	2.00	5.00
	Total	179	4.1006	.52290	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Fikrim Yok	38	4.0132	.62587	2.50	5.00
	Alırım	113	4.0531	.61187	2.50	5.00
	Kesinlikle Alırım	28	4.2589	.55060	2.50	5.00
	Total	179	4.0768	.60780	2.50	5.00

Tablo 33'te belirtildiği gibi öğrencilerin acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar alma düzeyi ile yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalamaya sahip olan grubun empati ve öz-farkındalık becerilerini tercih eden grup olduğu görülmektedir (4,1349). Empati kurma ve öz-farkındalık becerilerini acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar alma düzeyi konusunda fikrim yok diyenler en çok tercih etmişlerdir (4,1917). Yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerilerini acil ve anlık gelişen durumlarda doğru karar kesinlikle alırım diyenler daha fazla tercih etmişlerdir (4,1643). Karar verme ve problem çözme becerilerini acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar kesinlikle alırım diyenler daha fazla tercih etmişlerdir (4,0714).

Tablo 34

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Acil ve Anlık Gelişen Olaylarda Doğru Karar Alma Düzeyi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Ortalama	F	P
				Kareler		
Duygularla Başa Çıkma	Gruplar Arası	.255	2	.128	.448	.640
ve Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	50.207	176	.285		
Becerileri	Toplam	50.463	178			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	.184	2	.092	.393	.676
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	41.274	176	.235		
	Toplam	41.458	178			
Karar Verme ve	Gruplar Arası	.430	2	.215	.686	.505
Problem Çözme	Gruplar İçi	55.073	176	.313		
Becerileri	Toplam	55.502	178			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	.135	2	.067	.244	.783
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	48.535	176	.276		
Becerileri	Toplam	48.670	178			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	1.146	2	.573	1.561	.213
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	64.610	176	.367		
	Toplam	65.756	178			

***p<0,05**

Acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar alma düzeyine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 34'te yer almaktadır.

Tablo 34'te görüleceği üzere: Yaşam becerileri ile acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar alma arasında istatistiksel olarak $p<0,05$ değerini sağlayan herhangi bir değer bulunamadığı için yaşam becerileri ile acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar alma düzeyi arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Soğukkanlılık Durumları ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; bölümü tercihindeki bilgi düzeyine yönelik yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 35’te verilmiştir.

Tablo 35

Öğrencilerin Soğukkanlılık Durumları ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	.726	.576	.595	.669
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	1.181	.321	1.770	.166
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	1.885	.115	2.773	.048
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	.978	.421	3.391	.023
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	.606	.659	5.062	.004

Tablo 35’te görüleceği üzere ölçek sorularının” “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; tüm sorular Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Üç soru (karar verme ve problem çözme becerileri, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim ve kişilerarası iletişim becerileri) bakımından Robust test şartı sağlamadığı ($p<0,05$) bunun dışındaki tüm soruların Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 36

Öğrencilerin Soğukkanlılık Durumları ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Kesinlikle düşünmüyorum	6	4.0952	.71524	2.86	5.00
	Düşünmüyorum	15	3.8667	.31236	3.43	4.71
	Fikrim Yok	14	3.7857	.61061	2.14	4.57
	Düşünüyorum	96	3.7500	.52765	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	49	3.8076	.54908	2.14	5.00
	Total	180	3.7897	.53119	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	Kesinlikle düşünmüyorum	6	4.6190	.48375	4.00	5.00
	Düşünmüyorum	15	4.1143	.31112	3.57	4.86
	Fikrim Yok	14	4.0816	.44019	3.00	5.00
	Düşünüyorum	96	4.0878	.44474	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	49	4.1866	.57455	2.00	5.00
	Total	180	4.1341	.48136	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Kesinlikle düşünmüyorum	6	4.5952	.47309	4.00	5.00
	Düşünmüyorum	15	3.9810	.16960	3.71	4.43
	Fikrim Yok	14	3.8980	.70528	2.00	4.71
	Düşünüyorum	96	3.9122	.54620	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	49	4.0087	.58496	2.29	5.00
	Total	180	3.9659	.55716	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Kesinlikle düşünmüyorum	6	4.6667	.39328	4.00	5.00
	Düşünmüyorum	15	4.0533	.21996	3.80	4.80
	Fikrim Yok	14	4.0143	.64433	2.00	5.00
	Düşünüyorum	96	4.0563	.52852	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	49	4.1551	.51844	2.00	5.00
	Total	180	4.1000	.52149	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Kesinlikle düşünmüyorum	6	4.7500	.41833	4.00	5.00
	Düşünmüyorum	15	3.9333	.48612	3.00	5.00
	Fikrim Yok	14	4.0714	.67531	2.75	5.00
	Düşünüyorum	96	3.9818	.61371	2.50	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	49	4.2143	.56596	2.75	5.00
	Total	180	4.0736	.60762	2.50	5.00

Tablo 36’da belirtildiği gibi öğrencilerin soğukkanlılık durumları ile yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalamaya sahip grubun empati ve öz-farkındalık becerisini tercih edenlerin olduğu görülmektedir (4,1341). Yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerilerini tercih eden grubun ortalama olarak ikinci olduğu görülmektedir (4,1000). İletişim ve kişilerarası iletişim becerilerini tercih eden grubun ise ortalaması 4,0736 olarak görülmektedir.

Tablo 37

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Soğukkanlılık Durumları Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Ortalama		
				Kareler	F	P
Duygularla Başa Çıkma	Gruplar Arası	.816	4	.204	.719	.580
ve Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	49.691	175	.284		
Becerileri	Toplam	50.507	179			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	1.796	4	.449	1.981	.099
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	39.680	175	.227		
	Toplam	41.476	179			
Karar Verme ve	Gruplar Arası	2.811	4	.703	2.331	.058
Problem Çözme	Gruplar İçi	52.755	175	.301		
Becerileri	Toplam	55.566	179			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	2.395	4	.599	2.264	.064
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	46.285	175	.264		
Becerileri	Toplam	48.680	179			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	4.820	4	1.205	3.442	.010
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	61.268	175	.350		
	Toplam	66.087	179			

***p<0,05**

Öğrencilerin soğukkanlılık durumlarına göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 37’de yer almaktadır.

Tablo 37’de görüleceği üzere: Yaşam becerileri ile soğukkanlılık durumları arasında istatistiksel olarak $p<0,05$ değerini sağlayan bir değer vardır. Soğukkanlılık durumuna göre; İletişim ve Kişilerarası iletişim becerileri (0,010) istatistiksel bakımdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Tablo 37’deki değerlere ilişkin TUKEY testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 38

Öğrencilerin Soğukkanlılık Durumları ile İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerilerine İlişkin

Tukey Testi Sonuçları

FAKTÖR	(I) Soğukkanlılık Durumları	(J) Soğukkanlılık Durumları	Ortalama Farkı (I-J)	SS	P	95% Güven Aralığı	
						Min	Max
İLETİŞİM VE KİŞİLERARASI İLETİŞİM BECERİLERİ	Kesinlikle	Düşünmüyorum	.81667*	.28581	.038	.0288	1.6045
	Düşünmüyorum	Fikrim yok	.67857	.28872	.134	-.1173	1.4744
		Düşünüyorum	.76823*	.24899	.020	.0819	1.4546
		Kesinlikle	.53571	.25592	.228	-.1697	1.2411
		Düşünmüyorum					
	Düşünmüyorum	Kesinlikle	-.81667*	.28581	.038	-1.6045	-.0288
		Düşünmüyorum					
		Fikrim yok	-.13810	.21988	.970	-.7442	.4680
		Düşünüyorum	-.04844	.16428	.998	-.5013	.4044
		Kesinlikle	-.28095	.17460	.494	-.7622	.2003
		Düşünüyorum					
	Fikrim yok	Kesinlikle	-.67857	.28872	.134	-1.4744	.1173
		Düşünmüyorum					
		Düşünmüyorum	.13810	.21988	.970	-.4680	.7442
		Düşünüyorum	.08966	.16927	.984	-.3769	.5563
		Kesinlikle	-.14286	.17931	.931	-.6371	.3514
		Düşünüyorum					
	Düşünüyorum	Kesinlikle	-.76823*	.24899	.020	-1.4546	-.0819
		Düşünmüyorum					
		Düşünmüyorum	.04844	.16428	.998	-.4044	.5013
		Fikrim yok	-.08966	.16927	.984	-.5563	.3769
		Kesinlikle	-.23251	.10388	.171	-.5189	.0538
		Düşünüyorum					
	Kesinlikle	Kesinlikle	-.53571	.25592	.228	-1.2411	.1697
	Düşünüyorum	Düşünmüyorum					
		Düşünmüyorum	.28095	.17460	.494	-.2003	.7622
		Fikrim Yok	.14286	.17931	.931	-.3514	.6371
		Düşünüyorum	.23251	.10388	.171	-.0538	.5189

*Ortalama fark 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Tablo 38’de Tukey testi sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin soğukkanlı olduğunu kesinlikle düşünmüyorum seçeneğini tercih etmeleri soğukkanlı olduğunu düşünmüyorum seçeneğini tercih edenlere oranla daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,81667) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,038<0,05$). Aynı zamanda soğukkanlı olduğunu kesinlikle düşünmüyorum seçeneğini tercih edenler soğukkanlı olduğunu düşünüyorum seçeneğini tercih edenlere oranla daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,76823) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,020<0,05$). Diğer sınıflar arasında anlamlı sonuçlar gözlenmemektedir.

Öğrencilerin Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; acil bir durumda hızlı ve doğru karar alma düzeyine yönelik yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 39’da verilmiştir.

Tablo 39

Öğrencilerin Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	.165	.920	1.003	.433
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	1.118	.343	1.990	.183
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	.417	.741	1.149	.380
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	.311	.817	10.678	.001
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	.845	.471	7.359	.006

Tablo 39’da belirtildiği üzere “ölçek sorularının” “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; tüm sorular Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Benzer şekilde sadece iki soru (yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri iletişim ve kişilerarası iletişim becerileri) bakımından Robust test şartı sağlanmadığı ($p<0,05$) bunun dışındaki tüm sorular Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 40

Öğrencilerin Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Düşünmüyorum	3	4.0952	.35952	3.71	4.43
	Fikrim Yok	22	3.8961	.61276	2.14	5.00
	Düşünüyorum	119	3.7551	.51847	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	36	3.8135	.53323	2.14	5.00
	Total	180	3.7897	.53119	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	Düşünmüyorum	3	4.6190	.41239	4.14	4.86
	Fikrim Yok	22	4.2403	.47766	3.00	5.00
	Düşünüyorum	119	4.0876	.52311	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	36	4.1825	.28080	3.86	4.86
	Total	180	4.1341	.48136	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Düşünmüyorum	3	4.3333	.78680	3.43	4.86
	Fikrim Yok	22	3.9935	.61796	2.00	5.00
	Düşünüyorum	119	3.9172	.57188	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	36	4.0794	.43256	3.29	5.00
	Total	180	3.9659	.55716	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Düşünmüyorum	3	4.8000	.20000	4.60	5.00
	Fikrim Yok	22	4.1182	.60682	2.00	5.00
	Düşünüyorum	119	4.0504	.53502	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	36	4.1944	.37792	3.60	5.00
	Total	180	4.1000	.52149	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Düşünmüyorum	3	4.7500	.25000	4.50	5.00
	Fikrim Yok	22	4.1136	.63023	3.00	5.00
	Düşünüyorum	119	4.0021	.62901	2.50	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	36	4.2292	.47949	3.25	5.00
	Total	180	4.0736	.60762	2.50	5.00

Tablo 40’da belirtildiği gibi öğrencilerin acil bir durumda hızlı ve doğru karar alma düzeyi ile yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalamaya sahip olan grubun empati ve öz-farkındalık becerisini tercih edenlerin olduğu görülmektedir (4,1341). Yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisini tercih eden grubun ortalama olarak ikinci sırada olduğu görülmektedir (4,1000). İletişim becerileri ve kişilerarası iletişim becerilerini tercih eden grubun ortalama olarak üçüncü sırada olduğu görülmektedir (4,0736). Karar verme becerileri ve problem çözme becerilerini tercih eden grubun ortalama olarak dördüncü sırada olduğu görülmektedir (3,9659). Duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerisini tercih edenlerin ortalama olarak en düşük puana sahip olan grup olduğu görülmektedir (3,7897).

Öğrencilerin acil bir durumda hızlı ve doğru karar alma düzeyine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 41’de yer almaktadır.

Tablo 41

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alma Düzeyi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler		Ortalama		
		Toplamı	SD	Kareler	F	P
Duygularla Başa Çıkma	Gruplar Arası	.692	3	.231	.815	.487
ve Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	49.815	176	.283		
Becerileri	Toplam	50.507	179			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	1.295	3	.432	1.891	.133
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	40.181	176	.228		
	Toplam	41.476	179			
Karar Verme ve	Gruplar Arası	1.168	3	.389	1.260	.290
Problem Çözme	Gruplar İçi	54.398	176	.309		
Becerileri	Toplam	55.566	179			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	2.091	3	.697	2.633	.052
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	46.589	176	.265		
Becerileri	Toplam	48.680	179			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	2.887	3	.962	2.680	.048
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	63.200	176	.359		
	Toplam	66.087	179			

***p<0,05**

Tablo 41’de görüleceği üzere: öğrencilerin acil bir durumda hızlı ve doğru karar alma düzeyi; İletişim ve kişilerarası iletişim becerileri (0,048) istatistiksel bakımdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Tablo 41’deki değerlere ilişkin LSD testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 42

Öğrencilerin Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alma Düzeyi ile İletişim Becerileri ve Kişilerarası İletişim Becerilerine İlişkin LSD Testi Sonuçları

FAKTÖR	(J) Acil Durumda Hızlı ve Doğru Karar Ortalama			95% Güven Aralığı			
	(I) Acil Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alabilmesi	Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alabilmesi	Farkı (I-J)	SS	P	Min	Max
İLETİŞİM BECERİLERİ VE KİŞİLERARASI İLETİŞİM BECERİLERİ	Düşünmüyorum	Fikrim yok	.63636	.36881	.086	-.0915	1.3642
		Düşünüyorum	.74790*	.35031	.034	.0566	1.4392
		Kesinlikle düşünüyorum	.52083	.36010	.150	-.1898	1.2315
	Fikrim yok	Düşünmüyorum	-.63636	.36881	.086	-1.3642	.0915
		Düşünüyorum	.11154	.13907	.424	-.1629	.3860
		Kesinlikle düşünüyorum	-.11553	.16216	.477	-.4356	.2045
	Düşünüyorum	Düşünmüyorum	-.74790*	.35031	.034	-1.4392	-.0566
		Fikrim yok	-.11154	.13907	.424	-.3860	.1629
		Kesinlikle düşünüyorum	-.22707*	.11398	.048	-.4520	-.0021
	Kesinlikle düşünüyorum	Düşünmüyorum	-.52083	.36010	.150	-1.2315	.1898
		Fikrim yok	.11553	.16216	.477	-.2045	.4356
		Düşünüyorum	.22707*	.11398	.048	.0021	.4520

*Ortalama fark 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Yukarıdaki tabloda LSD testi sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin acil durumda hızlı ve doğru karar alma düzeyine yönelik yapılan testte kesinlikle düşünüyorum diyenler düşünüyorum diyenlere göre iletişim ve kişilerarası iletişim becerilerini daha fazla tercih etmiştir. Aralarındaki ortalamalar farkı (0,22707) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,048 < 0,05$).

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulma Konusunda Kaygı Düzeyleri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; mezuniyet sonrası iş bulma konusunda kaygı düzeylerine yönelik yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 43'te verilmiştir.

Tablo 43

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulma Konusunda Kaygı Düzeyleri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	4.573	.002	1.223	.313
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	1.353	.252	2.060	.104
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	3.183	.015	.728	.578
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	1.279	.280	1.212	.321
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	1.499	.204	.572	.684

Tablo 43'te görüleceği üzere ölçek sorularının "Varyans homojenlik" ve "Robust (güçlü) test" bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; sadece iki soru (duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerileri, karar verme ve problem çözme becerileri) Varyans homojenliği sağlanmadığı görülmektedir ($p < 0,05$). Bunların dışındaki sorular Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p > 0,05$). Tüm soruların Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 44

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulma Konusunda Kaygı Düzeyleri ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Hiç kaygım yok.	9	3.8571	.22588	3.43	4.00
	Biraz kaygılıyım	25	3.7371	.50454	2.43	4.57
	Kaygım var ama kontrol edebiliyorum	42	3.6156	.76084	2.00	5.00
	Kaygılıyım	43	3.8870	.54135	2.29	5.00
	Çok kaygılıyım	61	3.8525	.31403	3.00	4.71
	Total	180	3.7897	.53119	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz- farkındalık Becerileri	Hiç kaygım yok.	9	3.8889	.76525	2.00	4.86
	Biraz kaygılıyım	25	4.0229	.64771	2.29	5.00
	Kaygım var ama kontrol edebiliyorum	42	4.0510	.57992	2.00	5.00
	Kaygılıyım	43	4.2791	.33569	3.86	5.00
	Çok kaygılıyım	61	4.1710	.31818	3.57	5.00
	Total	180	4.1341	.48136	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Hiç kaygım yok.	9	3.7778	.65509	2.29	4.57
	Biraz kaygılıyım	25	3.9029	.75674	2.14	5.00
	Kaygım var ama kontrol edebiliyorum	42	3.8878	.68949	2.00	5.00
	Kaygılıyım	43	4.0432	.50894	2.00	5.00
	Çok kaygılıyım	61	4.0187	.33954	3.43	5.00
	Total	180	3.9659	.55716	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Hiç kaygım yok.	9	3.8444	.78599	2.00	5.00
	Biraz kaygılıyım	25	4.1120	.58617	2.00	5.00
	Kaygım var ama kontrol edebiliyorum	42	3.9810	.67976	2.00	5.00
	Kaygılıyım	43	4.2233	.44978	2.60	5.00
	Çok kaygılıyım	61	4.1279	.32048	3.60	5.00
	Total	180	4.1000	.52149	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Hiç kaygım yok.	9	4.0000	.62500	2.75	5.00
	Biraz kaygılıyım	25	3.9700	.65876	2.50	5.00
	Kaygım var ama kontrol edebiliyorum	42	4.0000	.70711	2.50	5.00
	Kaygılıyım	43	4.1395	.63458	2.75	5.00
	Çok kaygılıyım	61	4.1311	.48650	3.00	5.00
	Total	180	4.0736	.60762	2.50	5.00

Tablo 44'te belirtildiği gibi öğrencilerin mezuniyet sonrasında alanında iş bulma konusunda kaygı düzeyleri ile yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalamaya sahip olan grubun empati ve öz-farkındalık becerisini tercih edenlerin olduğu görülmektedir (4,1341). Yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisini tercih eden grubun ortalama olarak ikinci sırada olduğu görülmektedir (4,1000). Duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerisini tercih edenlerin ortalama olarak en düşük puana sahip olan grup olduğu görülmektedir (3,7897).

Tablo 45

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Mezuniyet Sonrasında Alanında İş Bulma Konusunda Kaygı Düzeyleri Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Ortalama		
				Kareler	F	P
Duygularla Başa Çıkma	Gruplar Arası	2.030	4	.508	1.832	.125
ve Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	48.477	175	.277		
Becerileri	Toplam	50.507	179			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	2.127	4	.532	2.365	.055
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	39.349	175	.225		
	Toplam	41.476	179			
Karar Verme ve	Gruplar Arası	1.102	4	.275	.885	.474
Problem Çözme	Gruplar İçi	54.464	175	.311		
Becerileri	Toplam	55.566	179			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	1.887	4	.472	1.765	.138
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	46.793	175	.267		
Becerileri	Toplam	48.680	179			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	.934	4	.233	.627	.644
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	65.154	175	.372		
	Toplam	66.087	179			

***p<0,05**

Öğrencilerin mezuniyet sonrasında alanında iş bulma konusunda kaygı düzeylerine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 45'te yer almaktadır.

Tablo 45'te görüleceği üzere: Yaşam becerileri ile mezuniyet sonrasında alanında iş bulma konusunda kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak $p<0,05$ değerini sağlayan herhangi bir değer bulunamadığı için yaşam becerileri ile soğukkanlılık durumu arasında anlamlı bir fark yoktur.

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Bir Meslekte Çalışma Düşüncesi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; mezuniyet sonrası alanında iş bulamadığı takdirde farklı bir meslekte çalışma düşüncesine yönelik yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 46’da verilmiştir.

Tablo 46

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Bir Meslekte Çalışma Düşüncesi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	.785	.536	4.851	.004
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	1.197	.314	1.783	.166
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	.414	.799	1.935	.137
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	1.571	.184	1.880	.147
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	.607	.658	.728	.582

Yukarıdaki tabloda “ölçek sorularının” “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; tüm sorular Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p > 0,05$). Benzer şekilde sadece bir sorunun Robust test şartı sağlamadığı ($p < 0,05$) bunun dışındaki tüm sorular Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır

Tablo 47

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Bir Meslekte Çalışma Düşüncesi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Kesinlikle düşünmüyorum	6	4.2381	.23328	4.00	4.57
	Düşünmüyorum	9	3.8889	.36962	3.43	4.57
	Fikrim Yok	32	3.6875	.62474	2.00	4.86
	Düşünüyorum	86	3.7857	.54376	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	47	3.7903	.47273	2.00	5.00
	Total	180	3.7897	.53119	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	Kesinlikle düşünmüyorum	6	4.4048	.40825	4.00	4.86
	Düşünmüyorum	9	3.8730	.74383	2.00	4.71
	Fikrim Yok	32	4.0179	.38186	3.00	4.86
	Düşünüyorum	86	4.1877	.49110	2.29	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	47	4.1307	.45355	2.00	5.00
	Total	180	4.1341	.48136	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Kesinlikle düşünmüyorum	6	4.3571	.44032	3.71	4.86
	Düşünmüyorum	9	3.7143	.61859	2.29	4.43
	Fikrim Yok	32	3.8482	.53198	2.00	5.00
	Düşünüyorum	86	3.9784	.59752	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	47	4.0213	.47378	2.00	5.00
	Total	180	3.9659	.55716	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Kesinlikle düşünmüyorum	6	4.4667	.41312	4.00	5.00
	Düşünmüyorum	9	3.6444	.81718	2.00	4.60
	Fikrim Yok	32	4.0438	.50733	2.00	5.00
	Düşünüyorum	86	4.1163	.48455	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	47	4.1489	.50298	2.00	5.00
	Total	180	4.1000	.52149	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Kesinlikle düşünmüyorum	6	4.2083	.74861	3.25	5.00
	Düşünmüyorum	9	4.0000	.63738	2.75	5.00
	Fikrim Yok	32	3.9219	.63002	2.50	5.00
	Düşünüyorum	86	4.0872	.63219	2.50	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	47	4.1489	.52300	3.00	5.00
	Total	180	4.0736	.60762	2.50	5.00

Tablo 47’de belirtildiği gibi öğrencilerin mezuniyet sonrası alanında iş bulamadığı takdirde farklı meslekte çalışma düşüncesi ile yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalama sahip olan grubun empati ve öz-farkındalık becerisini tercih edenlerin olduğu görülmektedir (4,1341). Yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisini tercih eden grubun ortalama olarak ikinci sırada olduğu görülmektedir (4,1000).

Tablo 48

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Meslekte Çalışma Düşüncesi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Ortalama		
				Kareler	F	P
Duygularla Başa Çıkma	Gruplar Arası	1.631	4	.408	1.459	.217
ve Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	48.877	175	.279		
Becerileri	Toplam	50.507	179			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	1.733	4	.433	1.908	.111
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	39.743	175	.227		
	Toplam	41.476	179			
Karar Verme ve	Gruplar Arası	2.089	4	.522	1.709	.150
Problem Çözme	Gruplar İçi	53.477	175	.306		
Becerileri	Toplam	55.566	179			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	2.911	4	.728	2.783	.028
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	45.769	175	.262		
Becerileri	Toplam	48.680	179			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	1.177	4	.294	.793	.531
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	64.910	175	.371		
	Toplam	66.087	179			

***p<0,05**

Öğrencilerin mezuniyet sonrası alanında iş bulamadığı takdirde farklı meslekte çalışma düşüncesine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 48’de yer almaktadır.

Tablo 48’de görüleceği üzere: Yaşam becerileri ile mezuniyet sonrası alanında iş bulamadığı takdirde farklı meslekte çalışma düşüncesine göre Yaratıcı ve eleştirel düşünce becerilerine göre (0,028) istatistiksel bakımdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Tablo 48’deki değerlere ilişkin TUKEY testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 49

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Meslekte Çalışma Düşüncesi ile Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerilerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

FAKTÖR	(I) Farklı Meslekte Çalışma Düşüncesi	(J) Farklı Meslekte Çalışma Düşüncesi	Ortalama Farkı (I-J)	SS	P	95% Güven Aralığı	
						Min	Max
YARATICI DÜŞÜNME VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ	Kesinlikle	Düşünmüyorum	.82222*	.26954	.022	.0793	1.5652
	Düşünmüyorum	Fikrim yok	.42292	.22751	.344	-.2042	1.0500
		Düşünüyorum	.35039	.21594	.485	-.2448	.9456
		Kesinlikle	.31773	.22171	.607	-.2934	.9289
		Düşünüyorum					
	Düşünmüyorum	Kesinlikle	-.82222*	.26954	.022	-1.5652	-.0793
		Düşünmüyorum					
		Fikrim yok	-.39931	.19296	.238	-.9312	.1326
		Düşünüyorum	-.47183	.17917	.069	-.9657	.0220
		Kesinlikle	-.50449	.18608	.056	-1.0174	.0084
		Düşünüyorum					
	Fikrim yok	Kesinlikle	-.42292	.22751	.344	-1.0500	.2042
		Düşünmüyorum					
		Düşünmüyorum	.39931	.19296	.238	-.1326	.9312
		Düşünüyorum	-.07253	.10590	.960	-.3644	.2194
		Kesinlikle	-.10519	.11721	.898	-.4283	.2179
		Düşünüyorum					
	Düşünüyorum	Kesinlikle	-.35039	.21594	.485	-.9456	.2448
		Düşünmüyorum					
		Düşünmüyorum	.47183	.17917	.069	-.0220	.9657
		Fikrim yok	.07253	.10590	.960	-.2194	.3644
		Kesinlikle	-.03266	.09277	.997	-.2884	.2230
		Düşünüyorum					
	Kesinlikle	Kesinlikle	-.31773	.22171	.607	-.9289	.2934
		Düşünmüyorum					
		Düşünmüyorum	.50449	.18608	.056	-.0084	1.0174
		Fikrim yok	.10519	.11721	.898	-.2179	.4283
	Düşünüyorum	Kesinlikle	.03266	.09277	.997	-.2230	.2834
		Düşünüyorum					

*Ortalama fark 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Tablo 49’da belirtildiği gibi Tukey testi sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin mezuniyet sonrasında alanında iş bulamadığı takdirde farklı bir meslekte çalışmayı kesinlikle düşünmüyorum seçeneğini tercih eden öğrencilerin başarı ortalaması puanı, öğrencilerin mezuniyet sonrasında alanında iş bulamadığı takdirde farklı bir meslekte çalışmayı düşünmüyorum seçeneğini tercih eden öğrencilere oranla daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,82222) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,022<0,05$). Diğer seçenekler arasında anlamlı sonuçlar gözlenmemektedir.

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında Herhangi Bir Devlet Kurumuna Yerleşemediği Takdirde Farklı Bir Alanda İş Bulabilme Beceri Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; mezuniyet sonrasında alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulabilme beceri düzeyine yönelik yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 50’de verilmiştir.

Tablo 50

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında Herhangi Bir Devlet Kurumuna Yerleşemediği Takdirde Farklı Bir Alanda İş Bulabilme Beceri Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	2.361	.073	1.716	.171
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	1.642	.182	.522	.668
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	.760	.518	1.180	.323

Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	1.489	.219	.997	.399
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	1.403	.244	1.383	.255

Tablo 50’de görüleceği üzere ölçek sorularının “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; tüm sorular Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Tüm soruların Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 51

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında Herhangi Bir Devlet Kurumuna Yerleşemediği Takdirde Farklı Bir Alanda İş Bulabilme Beceri Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Belki Bulabilirim	25	3.8857	.54554	2.00	5.00
	Fikrim Yok	57	3.8396	.44449	2.57	5.00
	Bulumum	70	3.6755	.63559	2.00	5.00
	Kesinlikle Bulurum	27	3.8889	.33229	3.43	5.00
	Total	179	3.7893	.53266	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	Belki Bulabilirim	25	4.2057	.31965	3.71	4.86
	Fikrim Yok	57	4.1529	.44759	2.00	5.00
	Bulumum	70	4.0857	.59744	2.00	5.00
	Kesinlikle Bulurum	27	4.1640	.32601	3.86	5.00
	Total	179	4.1357	.48226	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Belki Bulabilirim	25	4.0971	.38404	3.43	5.00
	Fikrim Yok	57	3.9348	.53932	2.00	5.00
	Bulumum	70	3.9184	.64650	2.00	5.00
	Kesinlikle Bulurum	27	4.0317	.48580	3.29	5.00
	Total	179	3.9657	.55871	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Belki Bulabilirim	25	4.1600	.51640	2.60	5.00
	Fikrim Yok	57	4.0632	.41945	2.00	5.00
	Bulumum	70	4.0629	.62093	2.00	5.00
	Kesinlikle Bulurum	27	4.2222	.44491	3.60	5.00
	Total	179	4.1006	.52290	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Belki Bulabilirim	25	4.1400	.48990	3.50	5.00
	Fikrim Yok	57	4.0439	.60342	2.75	5.00
	Bulumum	70	4.0107	.69082	2.50	5.00
	Kesinlikle Bulurum	27	4.2407	.47272	3.25	5.00
	Total	179	4.0740	.60930	2.50	5.00

Öğrencilerin mezuniyet sonrası alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulabilme beceri düzeyi ile yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalamaya sahip olan grubun empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerileri olduğu görülmektedir (4,1341). Bu grupta en yüksek ortalamaya sahip olan öğrenciler belki bulabilirim seçeneğini tercih etmiştir (4,2057). İkinci olarak en yüksek ortalamaya sahip olan grubu yaratıcı düşünme becerileri ve eleştirel düşünme becerilerini tercih edenlerdir (4,1006). Üçüncü olarak en yüksek ortalamaya sahip olan grup iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerilerini tercih edenler öğrenciler oluşturmaktadır (4,0740).

Öğrencilerin mezuniyet sonrası alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulabilme beceri düzeyine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 52’de yer almaktadır.

Tablo 52

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında Herhangi Bir Devlet Kurumuna Yerleşemediği Takdirde Farklı Bir Alanda İş Bulabilme Beceri Düzeyi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Ortalama		
				Kareler	F	P
Duygularla Başa Çıkma ve	Gruplar Arası	1.551	3	.517	1.848	.140
Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	48.952	175	.280		
Becerileri	Toplam	50.503	178			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	.336	3	.112	.477	.699
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	41.063	175	.235		
	Toplam	41.399	178			
Karar Verme ve Problem	Gruplar Arası	.761	3	.254	.810	.490
Çözme Becerileri	Gruplar İçi	54.804	175	.313		
	Toplam	55.565	178			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	.667	3	.222	.811	.489
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	48.003	175	.274		
Becerileri	Toplam	48.670	178			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	1.192	3	.397	1.071	.363
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	64.890	175	.371		
	Toplam	66.082	178			

***p<0,05**

Tablo 52’de görüleceği üzere: Yaşam becerileri ile öğrencilerin mezuniyet sonrası alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulabilme beceri düzeyi arasında $p<0,05$ değerini sağlayan herhangi bir değer bulunamadığı için yaşam becerileri ile öğrencilerin mezuniyet sonrası alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulabilme beceri düzeyi arasında anlamlı bir fark yoktur.

Öğrencilerin Acil Durumda Sorumluluk Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; acil durumda sorumluluk alma düzeyine yönelik yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 53’te verilmiştir.

Tablo 53

Öğrencileri Acil Durumda Sorumluluk Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	1.050	.372	.575	.635
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	.275	.843	1.062	.377
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	.769	.513	1.158	.339
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	.709	.548	.964	.420
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	.757	.520	.636	.596

Yukarıdaki tabloda “ölçek sorularının” “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; tüm sorular Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Tüm soruların Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 54

Öğrencilerin Acil Durumda Sorumluluk Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Düşünmüyorum	11	3.8442	.62419	2.14	4.43
	Fikrim Yok	22	3.8831	.41035	3.29	5.00
	Düşünüyorum	93	3.7465	.58529	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	54	3.8148	.45821	2.00	4.57
	Total	180	3.7897	.53119	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	Düşünmüyorum	11	4.1039	.53104	3.00	4.86
	Fikrim Yok	22	4.2662	.34233	3.86	5.00
	Düşünüyorum	93	4.1214	.48944	2.29	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	54	4.1085	.50864	2.00	5.00
	Total	180	4.1341	.48136	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Düşünmüyorum	11	3.8182	.74530	2.00	4.86
	Fikrim Yok	22	4.1299	.46638	3.43	5.00
	Düşünüyorum	93	3.9278	.57515	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	54	3.9947	.51393	2.00	5.00
	Total	180	3.9659	.55716	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Düşünmüyorum	11	4.0727	.78625	2.00	5.00
	Fikrim Yok	22	4.2455	.40441	3.80	5.00
	Düşünüyorum	93	4.0774	.49959	2.00	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	54	4.0852	.54198	2.00	5.00
	Total	180	4.1000	.52149	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Düşünmüyorum	11	4.2045	.65017	3.00	5.00
	Fikrim Yok	22	4.1932	.53969	3.25	5.00
	Düşünüyorum	93	4.0269	.65779	2.50	5.00
	Kesinlikle Düşünüyorum	54	4.0787	.53602	2.75	5.00
	Total	180	4.0736	.60762	2.50	5.00

Tablo 54’te belirtildiği gibi öğrencilerin acil durumda sorumluluk alma düzeyi ile yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalamaya sahip grubun empati ve öz-farkındalık becerisini tercih edenlerin olduğu görülmektedir (4,1341). Empati ve öz-farkındalık becerileri grubunda en yüksek ortalamaya sahip olan grup acil durumda sorumluluk alabileceği konusunda fikrim yok diyenler olarak görülmektedir (4,2662). Yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisini tercih eden grubun ortalama olarak ikinci sırada olduğu görülmektedir. (4,1000). Duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerisini tercih edenlerin başarı sıralaması olarak en düşük puana sahip olan grup olduğu görülmektedir (3,7897).

Tablo 55

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Acil Durumda Sorumluluk Alma Düzeyleri Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Ortalama	F	P
				Kareler		
Duygularla Başa Çıkma	Gruplar Arası	.432	3	.144	.506	.679
ve Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	50.075	176	.285		
Becerileri	Toplam	50.507	179			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	.445	3	.148	.636	.593
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	41.031	176	.233		
	Toplam	41.476	179			
Karar Verme ve	Gruplar Arası	1.011	3	.337	1.088	.356
Problem Çözme	Gruplar İçi	54.555	176	.310		
Becerileri	Toplam	55.566	179			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	.533	3	.178	.649	.584
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	48.147	176	.274		
Becerileri	Toplam	48.680	179			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	.708	3	.236	.635	.593
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	65.380	176	.371		
	Toplam	66.087	179			

***p<0,05**

Öğrencilerin acil durumda sorumluluk alma düzeylerine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 55’te yer almaktadır.

Tablo 55’te görüleceği üzere: Yaşam becerileri ile acil durumda sorumluluk alma düzeyleri arasında istatistiksel olarak $p<0,05$ değerini sağlayan herhangi bir değer bulunamadığı için yaşam becerileri ile acil durumda sorumluluk alma düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Öğrencilerin Bölümü Tercih Sebebi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; bölümü tercih sebebine yönelik yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 56’da verilmiştir.

Tablo 56

Öğrencilerin Bölümü Tercih Sebebi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	1.440	.223	3.693	.009
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	.323	.862	1.491	.214
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	.945	.439	1.812	.137
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	2.502	.044	3.016	.023
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	1.256	.289	2.392	.059

Tablo 56’da görüleceği üzere ölçek sorularının” “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; sadece bir soru (yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri) bakımından varyans homojenlik şartını sağlamadığı bunun dışındaki tüm soruların Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p > 0,05$). İki sorunun Robust test şartı sağlamadığı ($p < 0,05$) görülmektedir. Bunun dışındaki tüm soruların Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 57

Öğrencilerin Bölümü Tercih Sebebi ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Ailemin ve çevremin etkisi	25	4.0457	.35648	3.29	5.00
	Puanım bu bölüme yettiği için	70	3.7000	.57099	2.00	5.00
	Üniversitenin imaj ve imkanları	24	3.7560	.53199	2.57	5.00
	Bulunduğu şehir sebebi ile	20	3.7429	.25639	3.29	4.14
	Diğer	41	3.8293	.60963	2.00	5.00
	Total	180	3.7897	.53119	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	Ailemin ve çevremin etkisi	25	4.2000	.39340	3.00	4.86
	Puanım bu bölüme yettiği için	70	4.0327	.53517	2.00	5.00
	Üniversitenin imaj ve imkanları	24	4.1607	.49900	2.57	5.00
	Bulunduğu şehir sebebi ile	20	4.2571	.32970	4.00	5.00
	Diğer	41	4.1916	.47230	2.57	5.00
	Total	180	4.1341	.48136	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Ailemin ve çevremin etkisi	25	4.0457	.38844	3.00	5.00
	Puanım bu bölüme yettiği için	70	3.8816	.56202	2.00	5.00
	Üniversitenin imaj ve imkanları	24	3.8274	.65935	2.00	5.00
	Bulunduğu şehir sebebi ile	20	4.1143	.37253	3.57	5.00
	Diğer	41	4.0697	.62280	2.00	5.00
	Total	180	3.9659	.55716	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Ailemin ve çevremin etkisi	25	4.1600	.27689	4.00	5.00
	Puanım bu bölüme yettiği için	70	3.9743	.59750	2.00	5.00
	Üniversitenin imaj ve imkanları	24	4.0000	.35386	3.40	5.00
	Bulunduğu şehir sebebi ile	20	4.2500	.36635	4.00	5.00
	Diğer	41	4.2634	.58726	2.00	5.00
	Total	180	4.1000	.52149	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Ailemin ve çevremin etkisi	25	4.2800	.59652	3.00	5.00
	Puanım bu bölüme yettiği için	70	3.9536	.65565	2.50	5.00
	Üniversitenin imaj ve imkanları	24	4.0000	.54673	2.75	5.00
	Bulunduğu şehir sebebi ile	20	4.2625	.40127	3.75	5.00
	Diğer	41	4.1037	.61231	2.50	5.00
	Total	180	4.0736	.60762	2.50	5.00

Tablo 57’de belirtildiği gibi öğrencilerin bölümü tercih sebebi ile yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalamaya sahip grubun empati ve öz-farkındalık becerisini tercih edenlerin olduğu görülmektedir (4,1341). Empati ve öz-farkındalık becerisi grubu bulunduğu şehir sebebi ile tercih edenlerin ortalaması 4,2571 olarak en yüksektir. Yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisini tercih eden grubun ortalama olarak ikinci sırada olduğu görülmektedir (4,1000). Duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerisini tercih edenlerin başarı sıralaması olarak en düşük puana sahip olan grup olduğu görülmektedir (3,7897).

Tablo 58

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Bölümü Tercih Sebebi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Ortalama		
				Kareler	F	P
Duygularla Başa Çıkma	Gruplar Arası	2.337	4	.584	2.123	.080
ve Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	48.170	175	.275		
Becerileri	Toplam	50.507	179			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	1.284	4	.321	1.398	.237
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	40.192	175	.230		
	Toplam	41.476	179			
Karar Verme ve	Gruplar Arası	1.999	4	.500	1.633	.168
Problem Çözme	Gruplar İçi	53.567	175	.306		
Becerileri	Toplam	55.566	179			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	2.981	4	.745	2.854	.025
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	45.699	175	.261		
Becerileri	Toplam	48.680	179			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	2.954	4	.739	2.047	.090
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	63.133	175	.361		
	Toplam	66.087	179			

***p<0,05**

Öğrencilerin bölümü tercih sebebine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 58’de yer almaktadır.

Tablo 58’de görüleceği üzere öğrencilerin bölümü tercih sebebi; Yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri (0,025) istatistiksel bakımdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Tablo 58’deki değerlere ilişkin TUKEY testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 59

Öğrencilerin Bölümü Tercih Sebebi ile Yaratıcı Düşünme Ve Eleştirel Düşünme Becerilerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

FAKTÖR	(I) Bölümü Tercih Sebebi	(J) Bölümü Tercih Sebebi	Ortalama Farkı (I-J)	SS	P	95% Güven Aralığı	
						Min	Max
YARATICI DÜŞÜNME VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ	Ailemin ve çevremin etkisi	Puanım bu bölüme yettiği için	.18571	.11906	.525	-.1425	.5139
		Üniversitenin imaj imkanlar	.16000	.14603	.809	-.2425	.5625
		Bulunduğu şehir sebebi ile	-.09000	.15330	.977	-.5126	.3326
	Puanım bu bölüme yettiği için	Diğer	-.10341	.12967	.931	-.4608	.2540
		Ailemin ve çevremin etkisi	-.18571	.11906	.525	-.5139	.1425
		üniversitenin imaj imkanlar	-.02571	.12088	1.000	-.3589	.3075
	Bulunduğu şehir sebebi ile	Diğer	-.27571	.12957	.213	-.6329	.0814
		Ailemin ve çevremin etkisi	-.28913*	.10050	.036	-.5661	-.0121
		üniversitenin imaj imkanlar	-.16000	.14603	.809	-.5625	.2425
	Üniversitenin imaj imkanlar	Puanım bu bölüme yettiği için	.02571	.12088	1.000	-.3075	.3589
		Bulunduğu şehir sebebi ile	-.25000	.15472	.489	-.6765	.1765
		Diğer	-.26341	.13134	.268	-.6254	.0986
	Bulunduğu şehir sebebi ile	ailemin ve çevremin etkisi	.09000	.15330	.977	-.3326	.5126
		Puanım bu bölüme yettiği için	.27571	.12957	.213	-.0814	.6329
		üniversitenin imaj imkanlar	.25000	.15472	.489	-.1765	.6765
	Diğer	Diğer	-.01341	.13938	1.000	-.3976	.3708
		Ailemin ve çevremin etkisi	.10341	.12967	.931	-.2540	.4608
		Puanım bu bölüme yettiği için	.28913*	.10050	.036	.0121	.5661
	Üniversitenin imaj imkanlar	Üniversitenin imaj imkanlar	.26341	.13134	.268	-.0986	.6254
		Bulunduğu şehir sebebi ile	.01341	.13938	1.000	-.3708	.3976

*Ortalama fark 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Tablo 59’da belirtildiği gibi Tukey testi sonuçlarına bakıldığında bölümü tercih sebebi olarak diğer seçeneğini tercih eden öğrencilerin başarı ortalaması puanı bu bölüme yettiği için tercih eden öğrencilere oranla daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,28913) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,036<0,05$). Diğer sonuçlar arasında anlamlı sonuçlar gözlenmemektedir.

Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Öğrencilerin; Öğretim yıllarına yönelik yaşam becerileri ile ilgili bulgular Tablo 60’da verilmiştir.

Tablo 60

Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (welch) Testleri Sonuçları

Ölçek Soruları	Homogeneity of Variances		Robust Tests	
	Levene Statistic	p.	Welch Statistic	p.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	16.368	.000	2.088	.107
Empati ve Öz Farkındalık Becerileri	5.909	.001	19.082	.000
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	8.681	.000	9.183	.000
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	8.374	.000	9.778	.000
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	4.598	.004	2.542	.061

Tablo 60’da görüleceği üzere ölçek sorularının “Varyans homojenlik” ve “Robust (güçlü) test” bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; varyans homojenliği şartı sağlanmamaktadır ($p<0,05$). Robust test şartını ($p<0,05$) üç değer sağlamamaktadır. Diğer sorular Robust test şartını sağlamaktadır. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 61

Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Yaşam Becerileri Faktörlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler		N	Ort.	Std. Sap.	Min.	Max.
Duygularla Başa Çıkma ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Birinci	55	3.6701	.54424	2.00	4.86
	İkinci	43	3.8804	.26255	3.29	4.57
	Üçüncü	43	3.8339	.24730	3.43	4.57
	Dördüncü	39	3.8095	.85547	2.00	5.00
	Total	180	3.7897	.53119	2.00	5.00
Empati Kurma ve Öz-farkındalık Becerileri	Birinci	55	3.8494	.58864	2.00	4.71
	İkinci	43	4.0997	.20804	3.86	4.86
	Üçüncü	43	4.1495	.28902	3.57	5.00
	Dördüncü	39	4.5568	.39573	3.57	5.00
	Total	180	4.1341	.48136	2.00	5.00
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Birinci	55	3.7013	.68857	2.00	4.71
	İkinci	43	3.8970	.27590	3.43	4.71
	Üçüncü	43	4.0498	.31000	3.43	5.00
	Dördüncü	39	4.3223	.59421	2.00	5.00
	Total	180	3.9659	.55716	2.00	5.00
Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Birinci	55	3.8400	.69963	2.00	5.00
	İkinci	43	4.0791	.20994	3.80	4.80
	Üçüncü	43	4.1442	.30961	3.80	5.00
	Dördüncü	39	4.4410	.45924	4.00	5.00
	Total	180	4.1000	.52149	2.00	5.00
İletişim ve Kişilerarası İletişim Becerileri	Birinci	55	3.9818	.65237	2.50	5.00
	İkinci	43	3.9535	.46693	3.00	5.00
	Üçüncü	43	4.1047	.52108	2.75	5.00
	Dördüncü	39	4.3013	.71446	2.50	5.00
	Total	180	4.0736	.60762	2.50	5.00

Tablo 61’de belirtildiği gibi öğrencilerin Öğretim yılları ile yaşam becerileri faktörlerine göre; en yüksek ortalamaya sahip olan grubun empati ve öz-farkındalık becerisini tercih edenlerin olduğu görülmektedir (4,1341). Empati ve öz-farkındalık becerisi grubu dördüncü sınıfların ortalaması 4,5568 olarak en yüksektir. Yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisini tercih eden grubun başarı olarak ikinci sırada olduğu görülmektedir (4,1000).

Tablo 62

Öğrencilerin Yaşam Becerilerine Göre Faktör Sonuçlarının Öğretim Yılları Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Ortalama		
				Kareler	F	P
Duygularla Başa Çıkma	Gruplar Arası	1.239	3	.413	1.476	.223
ve Stresle Başa Çıkma	Gruplar İçi	49.268	176	.280		
Becerileri	Toplam	50.507	179			
Empati Kurma ve Öz	Gruplar Arası	11.488	3	3.829	22.475	.000
Farkındalık Becerileri	Gruplar İçi	29.988	176	.170		
	Toplam	41.476	179			
Karar Verme ve	Gruplar Arası	9.313	3	3.104	11.812	.000
Problem Çözme	Gruplar İçi	46.253	176	.263		
Becerileri	Toplam	55.566	179			
Yaratıcı Düşünme ve	Gruplar Arası	8.356	3	2.785	12.158	.000
Eleştirel Düşünme	Gruplar İçi	40.324	176	.229		
Becerileri	Toplam	48.680	179			
İletişim ve Kişilerarası	Gruplar Arası	3.147	3	1.049	2.933	.035
İletişim Becerileri	Gruplar İçi	62.940	176	.358		
	Toplam	66.087	179			

* $p < 0,05$

Öğrencilerin Öğretim yıllarına göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 62’de yer almaktadır

Tablo 62’de görüleceği üzere öğrencilerin Öğretim yılları; Empati kurma becerileri ve öz-farkındalık becerileri (0,000), Yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri (0,000) ve karar verme becerileri ve problem çözme becerileri (0,000) ve iletişim becerileri ve kişilerarası iletişim becerileri (0,035) istatistiksel bakımdan $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Tablo 62’deki değerlere ilişkin TUKEY testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 63

Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Empati Kurma Becerileri ve Öz-farkındalık Becerilerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

FAKTÖR	(I) Öğretim Yılı	(J) Öğretim Yılı	Ortalama		P	95% Güven Aralığı	
			Farkı (I-J)	SS		Min	Max
EMPATİ KURMA		İkinci	-.25032*	.08403	.017	-.4683	-.0324
BECERİLERİ VE	Birinci Yıl	Üçüncü	-.30015*	.08403	.003	-.5181	-.0822
ÖZ-FARKINDALIK		Dördüncü	-.70743*	.08641	.000	-.9316	-.4833
BECERİLERİ		Birinci	.25032*	.08403	.017	.0324	.4683
	İkinci Yıl	Üçüncü	-.04983	.08902	.944	-.2807	.1811
		Dördüncü	-.45711*	.09128	.000	-.6939	-.2204
	Üçüncü Yıl	Birinci	.30015*	.08403	.003	.0822	.5181
		İkinci	.04983	.08902	.944	-.1811	.2807
		Dördüncü	-.40727*	.09128	.000	-.6440	-.1705
	Dördüncü Yıl	Birinci	.70743*	.08641	.000	.4833	.9316
		İkinci	.45711*	.09128	.000	.2204	.6939
		Üçüncü	.40727*	.09128	.000	.1705	.6440

*Ortalama fark 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Yukarıdaki tabloda Tukey testi sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin Öğretim yıllarına göre ikinci yılında olan öğrencilerin birinci yılında olan öğrencilere göre empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisini tercih etme oranı daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,25032) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,017 < 0,05$). Öğretim yılı üçüncü olan öğrencilerin Öğretim yılı bir olan öğrencilere göre bu beceriyi tercih etme oranı daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,30015) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,003 < 0,05$). Dördüncü Öğretim yılında olan öğrencilerin birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi tercih etme oranı daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,70743) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,000 < 0,05$). Dördüncü Öğretim yılında olan öğrencilerin ikinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi tercih etme oranı daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,45711) ve anlamlılık

düzeyi ($p:0,000<0,05$). Dördüncü Öğretim yılında olan öğrencilerin üçüncü öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi tercih etme oranı daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,40727) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,000<0,05$).

Tablo 64

Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Karar Verme Becerileri ve Problem Çözme Becerilerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

FAKTÖR	(I) Öğretim Yılı	(J) Öğretim Yılı	Ortalama Farkı (I-J)	SS	P	95% Güven Aralığı	
						Min	Max
KARAR VERME		İkinci	-.19571	.10435	.242	-.4664	.0750
BECERİLERİ VE	Birinci Yıl	Üçüncü	-.34854*	.10435	.006	-.6192	-.0779
PROBLEM ÇÖZME		Dördüncü	-.62105*	.10732	.000	-.8994	-.3427
BECERİLERİ		Birinci	.19571	.10435	.242	-.0750	.4664
	İkinci Yıl	Üçüncü	-.15282	.11056	.512	-.4396	.1339
		Dördüncü	-.42533*	.11336	.001	-.7194	-.1313
	Üçüncü Yıl	Birinci	.34854*	.10435	.006	.0779	.6192
		İkinci	.15282	.11056	.512	-.1339	.4396
		Dördüncü	-.27251	.11336	.080	-.5665	.0215
	Dördüncü Yıl	Birinci	.62105*	.10732	.000	.3427	.8994
		İkinci	.42533*	.11336	.001	.1313	.7194
		Üçüncü	.27251	.11336	.080	-.0215	.5665

*Ortalama fark 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Yukarıdaki tabloda Tukey testi sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin Öğretim yıllarına göre üçüncü yılında olan öğrencilerin birinci yılda olan öğrencilere göre karar verme becerisi ve problem çözme becerisini tercih etme oranı daha yüksektir Aralarında ortalamalar farkı (0,34854) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,006<0,05$). Aynı zamanda dördüncü yılında olan öğrencilerin birinci yılda olan öğrencilere göre bu beceriyi tercih etme oranı daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,62105) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,000<0,05$).Dördüncü yılda

olan öğrencilerin ikinci yılda olan öğrencilere göre bu beceriyi tercih etme oranı daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,42533) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,001<0,05$). Diğer Öğretim yılları arasında anlamlı sonuçlar gözlenmemektedir.

Tablo 65

Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Yaratıcı Düşünme Becerileri ve Eleştirel Düşünme Becerilerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

FAKTÖR	(I) Öğretim Yılı	(J) Öğretim Yılı	Ortalama		P	95% Güven Aralığı	
			Farkı (I-J)	SS		Min	Max
YARATICI DÜŞÜNME VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ	Birinci Yıl	İkinci	-.23907	.09744	.071	-.4918	.0137
		Üçüncü	-.30419*	.09744	.011	-.5569	-.0515
		Dördüncü	-.60103*	.10020	.000	-.8609	-.3411
	İkinci Yıl	Birinci	.23907	.09744	.071	-.0137	.4918
		Üçüncü	-.06512	.10323	.922	-.3329	.2026
		Dördüncü	-.36196*	.10584	.004	-.6365	-.0874
	Üçüncü Yıl	Birinci	.30419*	.09744	.011	.0515	.5569
		İkinci	.06512	.10323	.922	-.2026	.3329
		Dördüncü	-.29684*	.10584	.028	-.5714	-.0223
	Dördüncü Yıl	Birinci	.60103*	.10020	.000	.3411	.8609
		İkinci	.36196*	.10584	.004	.0874	.6365
		Üçüncü	.29684*	.10584	.028	.0223	.5714

*Ortalama fark 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Yukarıdaki tabloda Tukey testi sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin Öğretim yıllarına göre üçüncü yılında olan öğrencilerin birinci yılda olan öğrencilere göre yaratıcı düşünme becerisi ve eleştirel düşünme becerisini tercih etme oranı daha yüksektir Aralarında ortalamalar farkı (0,30149) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,011<0,05$). Dördüncü yılında olan öğrencilerin birinci yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi tercih etme oranı daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,60103) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,000<0,05$). Dördüncü yılda olan

öğrencilerin ikinci yılda olan öğrencilere göre bu beceriyi tercih etme oranı daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,36196) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,004<0,05$). Dördüncü yılında olan öğrencilerin üçüncü yılda olan öğrencilere göre bu beceriyi tercih etme oranı daha yüksektir. Aralarında ortalamalar farkı (0,29684) ve anlamlılık düzeyi ($p:0,028<0,05$). Diğer Öğretim yılları arasında anlamlı sonuçlar gözlenmemektedir.

Bölüm V

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgulara yönelik olarak; tartışma, sonuç ve öneriler anlatılmıştır.

Tartışma

Bu araştırmada, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü öğrencilerinin; öğrencilerin yaşam becerilerinin meslek tercihlerine olan ilişkisi ve cinsiyet, eğitim durumu, yabancı dil durumu, mezuniyet sonrası nerede çalışmak istediği, arazi koşullarında çalışmaya uygunluğu, yaşadığı çevreye karşı sorumluluğu, mezuniyet sonrası iş bulma konusundaki kaygı düzeyi, iletişim becerileri, acil durumlarda hızlı ve doğru karar alabilmesi, bölümü hakkındaki memnuniyet düzeyi, bölümü tercih ederken sahip olduğu bilgi düzeyi, bölümü tercih sebebi gibi değişkenlerin bu faktörler üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Araştırmada öğrencilerin yaşam becerileri yaklaşımları 5 boyutta incelenmiştir. Bu boyutlar, öğrencilerin en çok tercih etme durumlarına göre sırası ile; “duygularla başa çıkma becerileri, stresle başa çıkma becerileri”, “empati kurma becerileri, öz-farkındalık becerileri”, “karar verme becerileri, problem çözme becerileri”, “yaratıcı düşünme becerileri ve eleştirel düşünme becerileri”, “iletişim becerileri ve kişilerarası iletişim becerileri”, yaklaşımlarıdır. Bu yaklaşımlar, sırası ile öğrencilerin meslek tercihleri ve demografik değişkenleri ile olan ilişkileri ve alan yazındaki diğer çalışmalara göre farklılık oluşturup/oluşturmadığı tartışılacaktır.

Öğrencilerin Cinsiyetleri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre kadın öğrenciler daha başarılıdır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerileri; empati kurma becerileri ve öz-farkındalık becerileridir. Bu yaklaşımı en fazla erkek öğrenciler tercih etmiştir ve aralarında

anlamli bir farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı da en çok erkek öğrenciler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi iletişim becerileri ve kişilerarası iletişim becerileridir. Bu yaklaşımı en çok tercih eden kadın öğrencilerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi, karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı en çok tercih eden erkek öğrencilerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerileridir. Bu yaklaşımı en çok tercih eden kadın öğrencilerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Hedefleri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre mezuniyet sonrası hedef olarak en çok diğer seçeneğini tercih etmişlerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi; empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla mezuniyet sonrası hedef olarak diğer seçeneğini tercih edenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı mezuniyet sonrası hedef olarak diğer seçeneğini tercih edenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı mezuniyet sonrası hedef olarak diğer seçeneğini tercih edenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı mezuniyet sonrası hedef olarak diğer seçeneğini tercih edenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma becerisi ve stresle

başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı mezuniyet sonrası hedef olarak diğer seçeneğini tercih edenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre etkili iletişim becerilerine sahip olduğu konusunda fikrim yok diyenler daha fazla tercih etmişlerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi; empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla etkili iletişim becerisine sahip olduğu konusunda fikrim yok diyenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla etkili iletişim becerisine sahip olduğunu kesinlikle düşünüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla etkili iletişim becerisine sahip olduğunu kesinlikle düşünüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla etkili iletişim becerisine sahip olduğunu kesinlikle düşünüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma becerisi ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla etkili iletişim becerisine sahip olduğunu kesinlikle düşünüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Arazi Koşullarında Çalışmaya Uygunluğu ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin arazi koşullarında çalışmaya uygunluğunu fikrim yok diyenler daha

fazla tercih etmişlerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi; empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla arazi koşullarında çalışmaya uygunluğu konusunda fikrim yok diyenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla arazi koşullarında çalışmaya uygunluğu konusunda fikrim yok diyenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla arazi koşullarında çalışmaya uygunluğu konusunda fikrim yok diyenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla fikrim yok diyenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma becerisi ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla fikrim yok diyenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Bölümü Tercihindeki Bilgi Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin bölümü tercihindeki bilgi düzeyi çok az fikre sahiptim diyenler daha fazla tercih etmişlerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi; empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla bölüm tercihinde bilgi düzeyi olarak çok az fikre sahiptim diyenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla bölüm tercihinde bilgi düzeyi olarak bölüm hakkında yeteri kadar bilgim vardı diyenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim

becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla bölüm tercihinde bilgi düzeyi olarak bölüm hakkında yeteri kadar bilgim vardı diyenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla bölüm tercihinde bilgi düzeyi olarak çok az fikre sahiptim diyenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma becerisi ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla bölüm tercihinde bilgi düzeyi olarak, bölüm hakkında yeteri kadar bilgim vardı diyenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Acil ve Anlık Gelişen Olaylarda Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar alma düzeyi konusunda fikrim yok diyenler daha fazla tercih etmişlerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi; empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar alabilme konusunda fikrim yok diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar kesinlikle alırım diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar kesinlikle alırım diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar kesinlikle alırım diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar

gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma becerisi ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla acil ve anlık gelişen olaylarda doğru karar alırım diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Soğukkanlılık Durumları ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin soğukkanlılık durumları konusunda soğukkanlı olduğunu düşünmüyorum diyenler daha fazla tercih etmişlerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi; empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla soğukkanlı olduğunu düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla soğukkanlı olduğunu düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla soğukkanlı olduğunu kesinlikle düşünüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla soğukkanlı olduğunu düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma becerisi ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla soğukkanlı olduğunu düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Acil Bir Durumda Hızlı ve Doğru Karar Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin acil bir durumda hızlı ve doğru karar alma düzeyi konusunda

öğrenciler düşünmüyorum seçeneği daha fazla tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi; empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla acil bir durumda hızlı ve doğru karar alabileceğini düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla acil bir durumda hızlı ve doğru karar alabileceğini düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla acil bir durumda hızlı ve doğru karar alabileceğini düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Bu farkı oluşturan etmen acil bir durumda hızlı ve doğru karar alabilme konusunda kesinlikle düşünüyorum seçeneğini tercih edenlerin acil bir durumda hızlı ve doğru karar alma düzeyi konusunda düşünüyorum seçeneğini tercih edenlere göre bu beceriyi daha fazla tercih ettiği için oluşmuştur. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla acil bir durumda hızlı ve doğru karar alabilme konusunda düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma becerisi ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı en fazla acil bir durumda hızlı ve doğru karar alabilme konusunda düşünmüyorum seçeneğini tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulma Konusunda Kaygı Düzeyleri ile

Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin mezuniyet sonrası alanında iş bulma konusunda kaygı düzeyleri konusunda kaygılıyım diyenler daha fazla tercih etmişlerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi; empati kurma becerisi ve öz-

farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en çok mezuniyet sonrası alanında iş bulma konusunda kaygılıyım diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı mezuniyet sonrasında alanında iş bulma konusunda kaygılıyım diyenler tarafından daha çok tercih edilmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı en çok mezuniyet sonrasında alanında iş bulma konusunda kaygılıyım diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı en çok mezuniyet sonrasında alanında iş bulma konusunda kaygılıyım diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma becerisi ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı en çok mezuniyet sonrasında alanında iş bulma konusunda kaygılıyım diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında İş Bulamadığı Takdirde Farklı Bir Meslekte Çalışma Düşüncesi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin mezuniyet sonrası alanında iş bulamadığı takdirde farklı bir meslekte çalışma düşüncesi konusunda kesinlikle düşünmüyorum diyenler daha fazla tercih etmişlerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi; empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı mezuniyet sonrasında alanında iş bulamadığı takdirde farklı bir meslekte çalışmayı kesinlikle düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı mezuniyet sonrasında alanında iş bulamadığı takdirde farklı bir meslekte kesinlikle

düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Bu farkı oluşturan mezuniyet sonrasında alanında iş bulamadığı takdirde farklı meslekte çalışmayı kesinlikle düşünmüyorum diyenler farklı meslekte çalışmayı düşünüyorum diyenlere göre yaratıcı düşünme becerisi ve eleştirel düşünme becerisini daha fazla tercih etmişlerdir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı mezuniyet sonrasında alanında iş bulamadığı takdirde farklı bir meslekte çalışmayı kesinlikle düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı mezuniyet sonrasında alanında iş bulamadığı takdirde farklı bir meslekte çalışmayı kesinlikle düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı mezuniyet sonrasında alanında iş bulamadığı takdirde farklı bir meslekte çalışmayı kesinlikle düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Alanında Herhangi Bir Devlet Kurumuna Yerleşemediği Takdirde Farklı Bir Alanda İş Bulabilme Beceri Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin mezuniyet sonrasında alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulabilme beceri düzeyi konusunda belki bulabilirim seçeneğini daha fazla tercih etmiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en çok mezuniyet sonrasında alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulabilme beceri düzeyi konusunda belki bulabilirim diyen öğrenciler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve

eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı en çok mezuniyet sonrasında alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulabilme beceri düzeyi konusunda kesinlikle bulurum diyen öğrenciler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı en çok mezuniyet sonrasında alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulabilme beceri düzeyi konusunda kesinlikle bulurum diyen öğrenciler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı en çok mezuniyet sonrasında alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulabilme beceri düzeyi konusunda belki bulabilirim diyen öğrenciler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma becerisi ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı en çok mezuniyet sonrasında alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulabilme beceri düzeyi konusunda kesinlikle bulurum diyen öğrenciler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Acil Durumda Sorumluluk Alma Düzeyi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin acil durumda sorumluluk alma düzeyi konusunda fikrim yok diyenler daha fazla tercih etmişlerdir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi; empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en çok acil durumda sorumluluk alma düzeyi konusunda fikrim yok diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı en çok acil durumda

sorumluluk alma düzeyi konusunda fikrim yok diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı en çok acil durumda sorumluluk alacağımı düşünmüyorum diyenler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı acil durumda sorumluluk alma düzeyi konusunda fikrim yok diyenler en çok tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma becerisi ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı acil durumda sorumluluk alacağı konusunda fikrim yok diyenler en çok tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Öğrencilerin Bölümü Tercih Sebebi ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin bölümü tercih sebebiyle ilgili olarak, en çok bulunduğu şehir sebebi ile tercih etmişlerdir. Ayrıca ilk sırada tercih edilen yaşam becerisi; empati kurma becerisi ve öz- farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en çok bölüm tercihini bulunduğu şehir sebebi ile tercih edenler oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi; yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisidir. Bu yaklaşımı bölüm tercihini diğer sebeplerden dolayı yapanlar oluşturmaktadır ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Bu farkı oluşturan öğrencilerin bölüm tercihini diğer nedenlerden dolayı tercih edenlerin puanı bu bölüme yettiği için tercih edenlere göre yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerilerini daha fazla tercih etmişlerdir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerisidir. Bu yaklaşımı en çok bölüm tercihini ailemin ve çevremin etkisi olarak yapanlar tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı en çok bölüm tercihini bulunduğu şehir sebebi ile

yapanlar tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenememiştir. Beşinci ve son sırada tercih edilen yaşam becerisi; duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı en çok bölüm tercihinde ailemin ve çevremin etkisi olarak yapanlar tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenememiştir.

Öğrencilerin Öğretim Yılları ile Yaşam Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Yapılan çalışmada, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin Öğretim yıllarına göre en çok tercih ettiği yaşam becerisi empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Bu yaklaşımı en çok dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Bu farkın oluşturan etken ikinci Öğretim yılında olan öğrencilerin birinci Öğretim yılında olan öğrencilere göre empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisini daha fazla tercih etmiştir. Dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler üçüncü öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir. Aynı zamanda dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler ikinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir ve dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre yine bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir. İkinci sırada tercih edilen yaşam becerisi yaratıcı düşünme becerileri ve eleştirel düşünme becerileridir. Bu yaklaşımı en çok dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Bu farkın oluşmasındaki etmen ikinci öğretim yılında olan öğrencilerin birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmesinden kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler üçüncü öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir. Dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler ikinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir ve yine dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir. Üçüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerileridir. Bu yaklaşımı en çok

dördüncü sınıf öğrencileri tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Dördüncü sırada tercih edilen yaşam becerisi; karar verme becerisi ve problem çözme becerisidir. Bu yaklaşımı en çok dördüncü sınıf öğrencileri tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Bu farkı oluşturan etmen ikinci öğretim yılında olan öğrencilerin birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre karar verme becerisi ve problem çözme becerisini daha fazla tercih etmiştir. Aynı zamanda dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler ikinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir ve dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler ikinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir. Beşinci ve son olarak tercih edilen yaşam becerisi duygularla başa çıkma ve stresle başa çıkma becerisidir. Bu yaklaşımı en çok ikinci öğretim yılında olan öğrenciler tercih etmiştir ve aralarında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Yapılan bu araştırmanın en göze çarpan bulgusu; öğrencilerin öğretim yılı arttıkça yaşam beceri ortalamaları artmaktadır. Örneğin dördüncü öğretim yılında olan öğrencilerin ortalaması üçüncü öğretim yılında olan öğrencilere göre yaşam becerileri ortalamasının daha yüksek, üçüncü öğretim yılında olan öğrencilerin ikinci öğretim yılında olan öğrencilere göre yaşam becerileri ortalamalarının daha yüksek ve ikinci öğretim yılında olan öğrencilerinde birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre yaşam becerileri ortalaması daha yüksektir. Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümünde öğrencilerin aldığı eğitim ve öğretim programlarının öğrencilerin yaşam becerilerini geliştirdiğini söylemek mümkündür.

Sonuç

Bu çalışmada, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi öğrencilerinin yaşam becerileri ile meslek tercihleri arasında kısmen anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin sahip olduğu yaşam becerilerinin meslek tercihlerinde kısmen etkisi vardır. Öğrenciler meslek tercihi yaparken duygularla başa çıkma becerileri, stresle başa çıkma becerileri, karar verme becerileri, problem çözme becerileri, empati kurma becerileri, öz-farkındalık becerileri, yaratıcı düşünme becerileri, eleştirel düşünme becerileri, iletişim becerileri ve kişilerarası iletişim becerilerinden bir kısmının ya da tamamının etkisinde kalarak mesleki olarak tercihlerini yapmaktadırlar.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin yaşam becerileri yaklaşımları meslek tercihlerinde bölümü tercih ederken sahip olduğu bilgi düzeyi, mezun olduğu lise türü durumlarına göre yaşam becerileri yaklaşımlarına etki etmemektedir ve anlamlı sonuçlar gözlenmemiştir. Ancak bölümü öncelikli tercih sebebi; aile ve çevre etkisi, puanına bağlı olarak yaptığı tercih, üniversitenin imajı ve imkanları, bulunduğu şehir sebebi ya da diğer nedenlerden dolayı tercih durumlarına göre yaşam becerileri yaklaşımlarını etkilemektedir. Bu bulguya göre sadece yaratıcı düşünme becerisi ve eleştirel düşünme becerilerini tercih eden öğrencilerin bulunduğu grupta bölümü diğer nedenlerden dolayı tercih edenler ve puanı bu bölüme yettiği için tercih edenler daha fazla tercih etmiştir ve aralarında anlamlı sonuçlar gözlenmiştir. Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin cinsiyetleri ile yaşam becerileri yaklaşımlarını etkilememektedir.

Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin etkili iletişim becerilerine sahip olması yaşam becerileri yaklaşımlarını etkilememektedir. Öğrencilerin etkili iletişim becerilerine sahip olması ile yaşam becerileri arasında anlamlı sonuçlar gözlenmemiştir.

Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin zorlu arazi koşullarında çalışmaya uygunluğu ile yaşam becerileri yaklaşımlarını etkilememektedir ve anlamlı sonuçlar

gözlenememiştir. Öğrencilerin zorlu arazi koşullarında çalışmaya uygunluğu yaşam becerileri tercihlerinde etkili değildir. Ancak öğrencilerin zorlu arazi koşullarına uygunluğu konusunda en çok tercih edilen fikrim yok sonucu bu araştırma açısından beklemediğimiz bir durumdur. Bunun sebebi Acil Yardım ve Afet yönetimi bölüm mezunu öğrencilerinin engelli ve sarp arazilerde çalışmaya uygun vücut yapısına ve psikolojiye sahip olan ve aynı zamanda farklı coğrafyalara da hızlı adapte olabilen bireyler olması gerektiği düşünülmektedir (AYAYDER,2020). Bununla birlikte mezun öğrencilerin arama kurtarma faaliyetleri, afet durumlarında görev alacak kişiler olduğu ÇOMÜ Üniversite Bilgi Yönetim Sistemi'nde yeterlilik koşulları ve kuralları arasında tanımlanmaktadır (ÜBYS ÇOMÜ,2020).Öğrencilerin zorlu arazi şartlarında çalışmaya uygun olması gerekmektedir. Bu sebeple öğrencilerin zorlu arazi koşullarına çalışmaya uygunluğu ile ilgili olarak bölüm tercihleri sonrasında fiziki yeterlilik sınavı ya da bunun eş değeri olan mülakat gibi testlere tabi tutulmasını sağlayacak önlemlerin alınması gerekmektedir.

Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin acil ve anlık gelişen olaylarda hızlı ve doğru karar alabilmesi ile yaşam becerileri yaklaşımlarını etkilememektedir. Öğrencilerin duygularla başa çıkma, stresle başa çıkma becerisi, karar verme becerisi, problem çözme becerisi, empati kurma becerisi, öz-farkındalık becerisi, yaratıcı düşünme becerisi, eleştirel düşünme becerisi, iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerileri yaklaşımları ile acil ve anlık gelişen olaylar konusundaki yaklaşımlarında anlamlı ilişki gözlenmemiştir.

Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin soğukkanlılık durumları ile yaşam becerileri yaklaşımları arasında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Öğrencilerin soğukkanlılık durumları ile yaşam becerileri arasında anlamlı farklılıklar vardır. Bu bulguya göre sadece iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerileri yaklaşımında anlamlı farklılıklar oluşmuştur. Öğrencilerin soğukkanlı olduğunu kesinlikle düşünmüyorum diyenler ile soğukkanlı olduğunu düşünmüyorum diyenler arasında anlamlı farklılıklar oluşmuştur ve soğukkanlı olduğunu

kesinlikle düşünmüyorum diyenler soğukkanlı olduğunu düşünmüyorum diyenlere göre iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerilerini daha fazla tercih etmiştir. Aynı zamanda soğukkanlı olduğunu kesinlikle düşünmüyorum diyenler ile düşünüyorum diyenler arasında da anlamlı farklılıklar oluşmuştur. Bu farkın oluşmasındaki etken soğukkanlı olduğunu kesinlikle düşünmüyorum diyenlerin soğukkanlı olduğunu düşünüyorum diyenlere göre iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerilerini daha fazla tercih etmiştir. Araştırma da öğrencilerin bir kısmının da soğukkanlı olduğunu kesinlikle düşünmüyorum, düşünmüyorum ve fikrim yok cevaplarını verdikleri gözlenmiştir. Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü mezunlarının gelecekte afetlerde, arama kurtarma faaliyetlerinde, itfaiye teşkilatlarında görev alacağı için sahada herhangi bir olay karşısında panik yapmayıp soğukkanlı olabilmeleri önem taşımaktadır. Öğrencilerin soğukkanlılık ile ilgili gerekli eğitim öğretim faaliyetinin gerçekleştirilmesi bununla birlikte soğukkanlı olma durumunun tüm öğrencilere kazandırılması gerekmektedir.

Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin acil bir durumda hızlı ve doğru karar alabilmesi ile yaşam becerileri yaklaşımları arasında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Öğrencilerin acil bir durumda hızlı ve doğru karar alabilmesi ile yaşam becerileri arasında anlamlı farklılıklar vardır. Bu bulguya göre sadece iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerileri yaklaşımında anlamlı farklılıklar oluşmuştur. Bu farkın oluşmasının nedeni acil bir durumda hızlı ve doğru karar alabilme konusunda kesinlikle düşünüyorum seçeneğini tercih eden öğrencilerin acil bir durumda hızlı ve doğru karar alabilme konusunda düşünüyorum seçeneğini tercih edenlere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmesinden oluşmaktadır. Aynı zamanda çalışmamıza katılan öğrencilerin bir kısmının da acil bir durumda hızlı ve doğru karar alabilme konusunda düşünmüyorum ya da fikrim seçeneğini tercih ettiği görülmektedir. Ancak Acil Yardım ve Afet Yönetimi öğrencilerinin afetlerde, acil durumlarda, itfaiye vb. gibi alanlarda görev alması nedeniyle bu tür olaylarda hızlı ve doğru karar alabilmek önemlidir.

Bölümden mezun olacak tüm öğrencilerin hızlı ve doğru karar alabilmesi için gerekli çalışmaların yapılması önem taşımaktadır.

Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin mezuniyet sonrası alanında iş bulma konusunda kaygı düzeyleri yaşam becerileri yaklaşımlarına etki etmemektedir. Öğrencilerin duygularla başa çıkma becerisi, stresle başa çıkma becerisi, karar verme becerisi, problem çözme becerisi, empati kurma becerisi, öz-farkındalık becerisi, yaratıcı düşünme becerisi, eleştirel düşünme becerisi, iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerileri arasında anlamlı farklılıklar gözlenememiştir. Öğrencilerin en fazla tercih ettiği mezuniyet sonrası alanında iş bulma konusunda kaygı düzeyi olarak kaygılıyım seçeneği olmuştur. İkinci olarak en fazla tercih edilen seçenekse çok kaygılıyım olmuştur. Bu araştırmada şaşırtıcı bir sonuç olarak dikkat çekmektedir. Öğrencilerin mezuniyet sonrası alanında iş bulma konusunda kaygı düzeylerinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu kaygının sebebine yönelik farklı araştırmalar yapılmalı ve öğrencilerin kaygı düzeylerinin minimum seviyeye indirme konusunda çeşitli faaliyetler gerçekleştirilmelidir.

Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin mezuniyet sonrasında alanı ile ilgili bir pozisyonda iş bulamadığı takdirde farklı meslekte çalışma düşüncesi ile yaşam becerileri arasında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Anlamlı farkın olduğu yaşam becerisi yaratıcı düşünme becerileri ve eleştirel düşünme becerileridir. Öğrencilerin en çok mezuniyet sonrasında alanında iş bulamadığı takdirde farklı meslekte çalışmayı kesinlikle düşünmüyorum seçeneğini tercih etmiştir. Ayrıca en çok tercih edilen yaşam becerisi empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisidir. Yaratıcı düşünme becerisi ve eleştirel düşünme becerisinde farkı oluşturan etmen mezuniyet sonrası farklı meslekte çalışmayı kesinlikle düşünmüyorum diyen öğrenciler mezuniyet sonrası farklı meslekte çalışmayı düşünmüyorum seçeneğini tercih eden öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmesinden dolayı oluşmuştur.

Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin mezuniyet sonrası alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulma beceri düzeyi yaşam becerileri yaklaşımlarına etki etmemektedir. Öğrencilerin yaşam becerileri ile öğrencilerinin mezuniyet sonrası alanında herhangi bir devlet kurumuna yerleşemediği takdirde farklı bir alanda iş bulma beceri düzeyi arasında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencilerinin Öğretim yılları yaşam becerileri yaklaşımlarını etkilemektedir. Öğrenciler tarafından en çok tercih edilen yaşam becerisi empati ve öz-farkındalık becerisidir ve bu beceriyi dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler daha çok tercih etmiştir. Öğrencilerin öğretim yılları ile duygularla başa çıkma becerisi, stresle başa çıkma becerisi, karar verme becerisi, problem çözme becerisi, empati kurma becerisi, öz-farkındalık becerisi, yaratıcı düşünme becerisi, eleştirel düşünme becerisi, iletişim becerisi ve kişilerarası iletişim becerileri arasında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Bu bulguya göre empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisi, karar verme becerisi ve problem çözme becerisi ve yaratıcı düşünme becerisi ve eleştirel düşünme becerisinde anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Empati kurma becerisi ve öz-farkındalık becerisinde anlamlı farkı oluşturan etmen ikinci öğretim yılında olan öğrencilerin birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir. Aynı zamanda dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler üçüncü öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir, dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler ikinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir ve dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir. Karar verme becerisi ve problem çözme becerisinde farkın oluşmasının nedeni ikinci öğretim yılında olan öğrencilerin birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre karar verme becerisi ve problem çözme becerisini daha fazla tercih etmiştir. Aynı zamanda dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler ikinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir, dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler birinci

öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir. Yaratıcı düşünme becerisi ve eleştirel düşünme becerisinde anlamlı farkı oluşturan etmen üçüncü öğretim yılında olan öğrenciler birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre yaratıcı düşünme becerisi ve eleştirel düşünme becerisini daha fazla tercih etmiştir. Aynı zamanda dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler üçüncü öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir, dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler ikinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir ve dördüncü öğretim yılında olan öğrenciler birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre bu beceriyi daha fazla tercih etmiştir. Yapılan bu araştırmanın en önemli ve şaşırtıcı bulgu öğrencilerin Öğretim yılı arttıkça yaşam beceri ortalamaları artmaktadır. Örneğin dördüncü öğretim yılında olan öğrencilerin ortalaması üçüncü öğretim yılında olan öğrencilere göre yaşam becerileri ortalamasının daha yüksek, üçüncü öğretim yılında olan öğrencilerin ikinci öğretim yılında olan öğrencilere göre yaşam becerileri ortalamalarının daha yüksek ve ikinci öğretim yılında olan öğrencilerinde birinci öğretim yılında olan öğrencilere göre yaşam becerileri ortalaması daha yüksektir. Acil yardım ve afet yönetimi bölümünde öğrencilerin aldığı eğitim ve öğretim programlarının öğrencilerin yaşam becerilerini geliştirdiği gözlenmiştir.

Öneriler

Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü öğrencileri ile yapılmıştır. Evren ve örneklem genişletilerek Türkiye genelinde bulunan tüm Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencileri ile yapılabilir. Bölümdeki arama kurtarma, itfaiyecilik ve yangın güvenliği, acil sağlık hizmetleri gibi anabilim dallarına uzmanlık getirilebilir. Aynı zamanda AYAY bölümüne öğrenci alımlarında mülakat, fiziki yeterlilik veya buna eşdeğer testler ve psikoteknik testlere tabi tutulabilir. Bununla beraber meslek yasası ile ilgili çeşitli çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

AFAD. (2020). Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü.

[<https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu>]

Ashworth, Peter, Oct 2000, Achieving Empathy And Engagement: A Practical Approach To The Design, Conduct And Reporting Of Phenomenographic Research ,Sheffield Hallam University, Uk And Ursula Lucas, University Of The West Of England, Uk Studies In Higher Education, , Vol. 25 Issue 3, P295, 14p,

AYAYDER. (2020). *Acil Yardım ve Afet Yöneticileri Derneği*. Acil Yardım ve Afet Yöneticisi Olmak İsteyen Adaylarda Bulunması Gereken Özellikler, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümünde Alınan Dersler. www.ayayder.org

Aydın, İ. (2008). *Yönetimde stres kaynakları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Balcı, A. (2000). *Öğretim Elemanlarının İş Stresi Kuram ve Uygulama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Baltaş, A. ve Baltaş Z. (2000). *Stres ve Başa Çıkma Yolları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Bellous, J, B. (2001). Considering Empathy Some Preliminary Definition
<https://www.mcmaster.ca/mjtm/3-1a.htm>

Bentley, T. (1999). *Takımınızın Yeteneklerini Geliştirmede Yaratıcılık*. (Çev.: Onur YILDIRIM). İstanbul: Hayat Yayınları. (s.75-76-77)

Bingham, A. (1998). *Çocuklarda Problem Çözme Yeteneklerinin Geliştirilmesi*. Çev. Oğuzhan F. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Bost, B. W (2007). *Telaşlı Kadın Sendromu*. S. Özer (çev.). İstanbul: Optimist Yayın Dağıtım

Bolat, Y., & Balaman, F. (2017). Yaşam Becerileri Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 22-39.

- Borke, H. (1973) The Development Empathy in Chinese and American Children Between Three and Six Years of Age: A Cross-Cultral Study. *Developmantal Psychology*, 9, 102-108
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Deneyisel Desenler: Öntest-sontest, Kontrol Grubu, Desen ve Veri Analizi*. Ankara: Pegem A.
- Byrnes, J.P., (1998). The nature and development of decison-making: A self regulation model, USA: Earlbaum Manwah NJ.
- Canel, N., A. (2012). *Aile Yaşam Becerileri*. İstanbul: Nakış Ofset. (2. Baskı).
- Cotton, K. (2001). Developing, Empathy In Children and Youth, *School Improvement Research Series, (Sirs)*.
- Crook J. H. (1980). *The evolution of human consciousness*. UK: Oxford, Clarendon Press.
- Çakmakçı, E. ve Özabacı, N. (2013). Drama Yolu ile Karar Verme Becerilerinin Kazandırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (44), 18-30.
- Çınar, Y. (2004). *Çok Nitelikli Karar Verme ve 'Bankaların Mali Performasnlarının Değerlendirilmesi' Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı.
- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. (2020, 10 21). *Üniversite Bilgi Yönetim Sistemi*. Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Program Tanımı: <https://ubys.comu.edu.tr/AIS/OutcomeBasedLearning/Home/Index?id=7171> adresinden alındı.
- Demiray U. (2008). *Etkili İletişim*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (1999). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Dinç, A. (2000). *Örgütlerde Karar Verme ve Problem Çözme Süreçlerinde Yaratıcı Düşüncenin Yeri ve Önemi Üst ve Orta Düzey Yöneticilerin Problem Çözme ve Karar Verme Durumlarında Yaratıcı Düşünceye İlişkin Tutumlarının Beş Örnek İşletmede İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul.İstanbul Üniversitesi,
- Dökmen Ü. (1994). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık, (s. 119-150)
- Egan, G. (1994). *Psikolojik danışmaya giriş*. (Çev), Akkoyun F. Ankara: Form Ofset
- Ennis, R. H. (1987). *A taxonomy of critical thinking dispositions and abilities*. In J. B. Baron & R. J. Sternberg (Eds.), *Series of books in psychology. Teaching thinking skills: Theory and practice* (p. 9–26). New York: W H Freeman/Times Books/ Henry Holt & Co.
- Erdoğan, İ. (2002). *İletişimi Anlamak*. Erk Yayınları, Ankara: Erk Yayınları. (s.175).
- Ersever, H.Ö. (1996). *“Karar Verme Becerileri Kazandırma Programının ve Etkileşim Grubu Deneyiminin Üniversite Öğrencilerinin Karar Verme Stilleri Üzerindeki Etkileri”*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ersoy, E., Başer, N. (2011). İlköğretim ikinci kademedeki eleştirel düşünmenin yeri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 1-10.
- Frijda, N. H. (1986). *The Emotions*. New York: Cambridge University Press
- Gardner, W. L., Avolio, B. J., Luthans, F., May, D. R., & Walumbwa, F. (2005). "Can you see the real me?" A self-based model of authentic leader and follower development. *The Leadership Quarterly*, 16(3), 343–372.
- Gökbakan, M. E (2008). *Stres ve Korunma Yolları*. İstanbul: İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri
- Gökçe, O. (2013). *İletişim Nasıl Daha İyi Anlar ve Anlaşılırım*. Konya: Çizgi Kitabevi, (s.9)
- Güçlü, N. (2001). Stres yönetimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1). (s. 91-109).
- Hartley, P. (2014). *Kişilerarası İletişim*, (Ülkü Doğanay vd.) Ankara: İmge Yayınları.

- Gürüz, D. ve Eğinli, A.T. (2011). *Kişilerarası İletişim Bilgiler-Etkiler-Engeller*. İstanbul : Nobel Yayıncılık
- Heppner, P. P., & Krauskopf, C. J. (1987). An information-processing approach to personal problem solving. *The Counseling Psychologist*, 15(3), 371–447.
- John, S., Caputo, Harry, C., Hazel and Colleen Mcmhan. (1994). *Interpersonal Communication: Competency Through Critical Thinking*, Ally and Bacon, USA , (s.8.)
- Kabadayı, R. (1992). *Problem çözme süreci, gereği ve eğitimdeki boyutları*. Öğretmen Dünyası, 146, Ankara: Nüve Matbaası.
- Kaya, Alim (2017). İletişime giriş: temel kavramlar ve süreçler. Ankara: Pegem Akademi
- Kaya, H. (1997). *Üniversite Öğrencilerinde Eleştirel Akıl Yürütme Gücü* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Kayabaşı, Y. (1995). Kritik Düşünme-I. *Çağdaş Eğitim Dergisi*. 208, 43-45.
- Kernis M.H. Toward a conceptualization of optimal self-esteem. *Psychological inquiry* 14, 2003 ss:1-26
- Kılıç, A. (2009). *İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin rutin olmayan problem çözümlerinde karşılaştıkları zorlukların incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kılıç, D. ve Samancı, O. (2005). İlköğretim okullarında okutulan sosyal bilgiler dersinde problem çözme yönteminin kullanılışı. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 100 112.
- Kıranlı, S.,ve İlğan, A. (2007). Eğitim Örgütlerinde Karar Verme Aşamasında Etik. *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 150-162
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). *Sanatta Eğitim, Görmek Öğrenmek Yaratmak*. Ankara: Pegem A Yayınları.

- Kolburan, G. ve Tosun, Ü. (2011). İlköğretim II. Kademe Öğrencileri Arasında Yaşam Becerileri Eğitimi Yoluyla 1. Kademe Edinilmiş Değerleri Pekiştiren Gelişimsel Bir Model Önerisi.
- Korkut, F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, (s. 143-149)
- Kulaksızoğlu, A. (1999). *Ergenlik Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Kuzgun, Y. (1992). Karar stratejileri ölçeği: Geliştirilmesi ve standardizasyonu. *VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları*. (s.161-170). Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek danışmanlığı*. Ankara: Doğu Matbaacılık.
- Küçkali R, Akbaş H. (2015). Eleştirel Düşüncenin Bilimlerin Gelişmesine Katkıları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 3, 1-10.
- Lazarus, R. S., Folkman, S. (1984) Coping and adaptations. In W. D. Gentry, (ed.) *The Handbook of Behavioural Medicine*, (pp. 282–325). New York: The Guildford.
- Maya, İ. (2011). *Eğitim kurumlarında risk yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Mcmahon,S. (1997). *Terapistim Yanımda*. İstanbul: Barış İlhan Yayınevi, Çeviren: Nilüfer Kavalalı, 2. Baskı.
- MEB (2005). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi. (MEB, TTKB, 2005: 23)
- Meral, P. S. (2015). *İletişim*, Beykoz Lojistik Meslek Yüksekokulu, Sunum Transkripti, İstanbul.
- Mutlu, Erol. (1998). *İletişim Sözlüğü*. İstanbul: Bilim & Sanat Yayınları.
- Navaro, L. (1999). *Bir Cadı Masalı*. İstanbul: Remzi Kitapevi. (s.19)
- Onur, B. (2004). *Gelişim Psikolojisi*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, 6. Baskı,

- Korkut Owen, F, Kepir, D, Özdemir, S, Ulaş, Ö, Yılmaz O. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedenleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3) 135-151.
- Özbek F.M (2004). Toplumsal Yaşamda Empati. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi Sayı: 1*,1-16.
- Özden, Y. (2005). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Özdemir A. (2012). *Beden Dili Etkili İletişim-Etkili Konuşma*. Ankara: Altınpost Yayıncılık.
- Özerbaş, M. A. (2011) Yaratıcı Düşünme Öğrenme Ortamının Akademik Başarı ve Bilgilerin Kalıcılığı Etkisi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*,31,(3) 675-705.
- Petrides, K. V. & Furnham, A. (2003). Trait emotional intelligence: Behavioural validation in two studies of emotion recognition and reactivity to mood induction. *European Journal of Personality*, 17, 39-57.
- Phillips, S.D., Pазienza, N.J., and Ferrin, H.H., (1984). Decision-making styles and problem-solving appraisal. *Journal of Counseling Psychology*, 31 (4), 497-502.
- Pişkin, M. (2011). *Kariyer Gelişim Sürecini Etkileyen Faktörler. İçinde: Binnur Yeşilyaprak (ed.). Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı: Kuramdan Uygulamaya.* (s.43-78). Ankara: Pegem Akademi.
- Razon, N. (1983). *Meslek Seçimi ve Mesleğe Yönelme. Eğitim ve Bilim Dergisi*, Cilt 8, Sayı 43, s. 23-31
- Rogers, Carl R. (1983). “Empatik olmak degeri anlaşılmamış bir varolus şeklidir. Çev. F. Akkoyun. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 16, 103-124.
- Sanchez, A. C. J., Calvo, A. L., Bunuel, P. S. & Godoy, S. J. I. (2009). Decision-making of spanish female basketball team players while they are competing. *Revista de Psicologia del Deporte*, 18, 369-373.

- Sarıkaya, T., Khorshid, L. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 7(2): 393-423.
- Selye, H. (1976). *The stres of life*. New York: McGraw-Hill Book Co.
- Senemoğlu, N. (2011). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Shibata, H. (1997). Problem solving: Definition, terminology and patterns.
<http://www.mediafrontier.com/Article/PS/PS.htm>
- Sreekumar, V. N. (2016). Life skill education among adoloscents. *International Journal of Development Research* 6 (11), 10188-10191.
- Stuss, K. H., & Benson, D. F. (1983). Frontal lobe lesions and behavior. In A. Kertesz (Ed.), *Localization in neuropsychology*, 429–454, New York: Academic Press.
- Sungur, N. (1992). *Yaratıcı Düşünce*. İstanbul: Özgür Yayın Dağıtım.
- Şahin, B. (2007). *Hemşirelik öğrencilerinin kendini anlatma ve stresle başetme ilişkilerinin belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Psikiyatri Hemşireliği, İstanbul.
- Tekin, M., Özmutlu, İ., Erhan, S. E. (2009). Özel yetenek sınavlarına katılan öğrencilerin karar verme ve düşünme stillerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11 (3), 42-56.
- Tetik, S. ve Açıkgöz, A. (2013). Duygusal zekâ düzeyinin problem çözme becerisi üzerindeki etkisi: meslek yüksekokulu öğrencileri üzerine bir uygulama. *Electronic Journal of Vocational Colleges- Aralık 2013 UMYOS Özel Sayı*, 82-97.
- The World Health Organization [WHO]. (1997). Life skills education in schools. Programme on mental health. DİVİSİON Of Mental Health and Prevention of Substance Abuse. *World Health Organization*.
- Telman, C. (2002). *Başarıya Giden Yolda Meslek Seçimi*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık

- Üstünel, G. (2011). *Etkili İletişim Becerileri ve Beden Dili*. Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.
- Vurucu, F. (2010). *Meslek Lisesi Öğrencilerinin Meslek Seçimi Yeterliliği ve Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yağcı R. (2008). *Sosyal bilgiler öğretiminde eleştirel düşünme: ilköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler öğretiminde, öğretmenlerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek için uyguladıkları etkinliklerin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Yalçın, N. ve Yaman S. (2005). *Fen Bilgisi Öğretiminde Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Yaratıcı Düşünme Becerisine Etkisi* İlköğretim-Online, 4(1), 42-52, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden elde edilmiştir.
- Yenilmez, K. ve Yolcu, B. (2007) Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 95-105
- Yavuzer, H. (1996). *Ana Baba ve Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 9. Basım.

Ekler

ANKET FORMU

Bu anket formu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülmekte olan **“Öğrencilerin Yaşam Becerilerinin Meslek Tercihleri Üzerine Etkisi: AYAY Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma ”** başlıklı yüksek lisans tez çalışması için hazırlanmıştır. Edinilen veriler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Fehmi Volkan AKYÖN

Yunus ÖZCAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Afet Eğitimi ve Yönetimi Bölümü

Acil Yardım ve Afet Yönetimi (Tez Danışmanı)

Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()

Yaşınız:

Öğretim yılınız:

Genel Not Ortalamanız:

Mezun Olduğunuz Lise Türü: Anadolu Lisesi () Sağlık Meslek Lisesi()

Endüstri Meslek Lisesi() İmam Hatip Lisesi ()

Diğer:.....

1) Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümünü tercih ettiğinizde ne düzeyde bilgiye sahiptiniz?

- 1)Hiç bilgim yoktu()
- 2)Çok az bir fikre sahiptim()
- 3)Kısmen fikir sahibiydim ()
- 4)Bölüm hakkında yeteri kadar bilgim vardı ()
- 5)Bölüm hakkında detaylı bilgi sahibiydim, tamamen kendi isteğimle tercih yaptım()

2)Yabancı dil puanına sahip misiniz?(Hangi sınav türünden puanınız varsa lütfen yazınız)

1)Evet () Yds puanı: Yökdil Puanı:..... Diğer:.....

2)Hayır ()

3) Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümünü öncelikli tercih sebebiniz nedir? (Tek seçeneği işaretleyiniz)

- 1)Ailemin ve çevremın etkisi()
- 2)Puanım bu bölüme yettiği için()
- 3)Üniversitenin.imajı ve imkanları ()

- 4) Bulunduğu şehir sebebiyle ()
 5) Diğer, kısaca belirtiniz..... ()

**4) Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümünden mezun olduktan sonra hedefiniz nedir?
 Size uygun olan şıklardan en az birini işaretleyiniz.**

- 1) Sağlık Bakanlığı'nda çalışmak. ()
 2) Dhmi Arff memurluğu ()
 3) Akademik kariyer ()
 4) MEB Sağlık/Acil Sağlık Hizmetleri Öğretmeni olmak ()
 5) İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri ()
 6) İtfaiye Teşkilatı ()
 7) Diğer()

5) AYAY bölümünden ne kadar memnunsunuz?

- 1) Hiç memnun değilim. ()
 2) Memnun değilim. ()
 3) Kararsızım. ()
 4) Memnunum. ()
 5) Çok memnunum. ()

6) İnsanlara yardım etmeyi sever misiniz?

- 1) Hiç sevmem. ()
 2) Bazen severim. ()
 3) Fikrim yok. ()
 4) İnsanlara yardım etmeyi severim. ()
 5) İnsanlara yardım etmek beni gerçekten çok mutlu eder. ()

7) Soğukkanlı biri olduğunuz düşünüyor musunuz?

- 1) Soğukkanlı biri olduğumu kesinlikle düşünmüyorum ()
 2) Soğukkanlı biri olduğumu düşünmüyorum. ()
 3) Soğukkanlı olup olmadığım hakkında fikrim yok. ()
 4) Soğukkanlı biri olduğumu düşünüyorum. ()
 5) Soğukkanlı biri olduğumu kesinlikle düşünüyorum. ()

8) Acil ve anlık gelişen olaylarda ya da baskı altında doğru kararlar alabilir misiniz?

- 1) Doğru kararlar kesinlikle alamam. ()
 2) Doğru kararlar alamam. ()
 3) Doğru karar alıp alamayacağım hakkında fikrim yok. ()
 4) Doğru karar alırım. ()
 5) Doğru karar kesinlikle alırım. ()

9) Karmaşık problemler karşısında alternatif çözümler üretir misiniz?

- 1) Alternatif çözüm kesinlikle üretemem. ()
 2) Alternatif çözüm üretemem. ()
 3) Alternatif çözüm üretip üretemeyeceğim hakkında fikrim yok. ()
 4) Alternatif çözüm üretirim. ()
 5) Alternatif çözüm kesinlikle üretirim. ()

10)Zorlu arazi koşullarında çalışmaya uygun olduğunuzu düşünüyor musunuz?

- 1)Kesinlikle düşünmüyorum. ()
- 2)Düşünmüyorum. ()
- 3)Fikrim yok. ()
- 4)Düşünüyorum. ()
- 5)Kesinlikle düşünüyorum. ()

11)Ekip çalışmasına uygun olduğunuzu düşünüyor musunuz?

- 1)Kesinlikle düşünmüyorum. ()
- 2)Düşünmüyorum. ()
- 3)Fikrim yok. ()
- 4)Düşünüyorum. ()
- 5)Kesinlikle düşünüyorum. ()

12)Etkili iletişim becerilerine sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz?

- 1)Kesinlikle düşünmüyorum. ()
- 2)Düşünmüyorum. ()
- 3)Fikrim yok. ()
- 4)Düşünüyorum. ()
- 5)Kesinlikle düşünüyorum. ()

13)Acil bir durum halinde sorumluluk almaktan hoşlanır mısınız?

- 1)Kesinlikle hoşlanmam. ()
- 2)Hoşlanmam. ()
- 3)Fikrim yok. ()
- 4)Hoşlanırım. ()
- 5)Kesinlikle hoşlanırım. ()

14)Acil bir durum halinde , dünyanın herhangi bir ülkesine gittiğiniz takdirde gittiğiniz yere çabuk uyum sağlayabileceğinizi düşünüyor musunuz?

- 1)Kesinlikle düşünmüyorum. ()
- 2)Düşünmüyorum. ()
- 3)Fikrim yok. ()
- 4)Düşünüyorum. ()
- 5)Kesinlikle düşünüyorum. ()

15)Acil bir durum sırasında hızlı ve doğru karar alabileceğinizi düşünüyor musunuz?

- 1)Kesinlikle düşünmüyorum. ()
- 2)Düşünmüyorum. ()
- 3)Fikrim yok. ()
- 4)Düşünüyorum. ()
- 5)Kesinlikle düşünüyorum. ()

16)Zamanınızı etkili ve verimli bir şekilde değerlendirdiğinizi düşünüyor musunuz?

- 1)Kesinlikle düşünmüyorum.()
- 2)Düşünmüyorum. ()
- 3)Fikrim yok. ()
- 4)Düşünüyorum. ()
- 5)Kesinlikle düşünüyorum. ()

17)Mezuniyet sonrası alanınız ile ilgili bir iş bulma konusunda ne derece kaygılısınız?

- 1)Hiç kaygım yok. ()
- 2)Biraz kaygılıyım. ()
- 3)Kaygım var ama kontrol edebiliyorum. ()
- 4)Kaygılıyım.()
- 5)Çok kaygılıyım. ()

18)Mezuniyet sonrası alanınızla ilgili bir pozisyonda iş bulamadığınız takdirde farklı bir meslekte çalışmayı düşünüyor musunuz?

- 1)Kesinlikle düşünmüyorum.()
- 2)Düşünmüyorum. ()
- 3)Fikrim yok. ()
- 4)Düşünüyorum. ()
- 5)Kesinlikle düşünüyorum. ()

19)Alanınızla ilgili bir pozisyonda devlet kurumuna yerleşemediğiniz takdirde mesleki becerilerinizi uygulayabileceğiniz farklı bir alanda iş bulabilme becerisine ne düzeyde sahipsiniz?

- 1) Kesinlikle bulamam. ()
- 2) Belki bulabilirim .()
- 3) Fikrim yok. ()
- 4) Bulurum. ()
- 5) Kesinlikle bulurum. ()

20)Yaşadığınız çevreye karşı kendinizi sorumlu hissediyor musunuz?

- 1)Kesinlikle sorumlu hissetmiyorum.()
- 2)Sorumlu hissetmiyorum. ()
- 3)Fikrim yok. ()
- 4)Sorumlu hissediyorum. ()
- 5)Kesinlikle sorumlu hissediyorum. ()

21)İnsanları, çevre kirliliği konusunda bilinçlendirmeye çalışır mısınız?

- 1)Hiç bir zaman bilinçlendirmem. ()
- 2)Bilinçlendirmem. ()
- 3)Fikrim yok. ()
- 4)Bilinçlendiririm. ()
- 5)Her zaman bilinçlendiririm. ()

SORU NO	Yaşam Becerileri Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Stresle başa çıkma yollarını kullanabilirim.	()	()	()	()	()
2	Stresi yapacağım işler için olumlu kullanabilirim.	()	()	()	()	()
3	Olumsuz duygularımı çevremdeki insanlara yansıtmayabilirim.	()	()	()	()	()
4	Olumsuz duygularla başa çıkabilirim.	()	()	()	()	()
5	İş stresini engellemek için bir plan dâhilinde çalışabilirim	()	()	()	()	()
6	Stres karşısında mizah unsurlarını kullanabilirim	()	()	()	()	()
7	Stresi artıracak mükemmeliyetçilik duygusundan vazgeçebilirim.	()	()	()	()	()
8	Bedensel becerilerimi gösterebilirim.	()	()	()	()	()
9	Yeteneklerimin neleri başarabileceğini fark edebilirim.	()	()	()	()	()
10	İlgi alanlarıma yönelebilirim	()	()	()	()	()
11	Kendimi karşımdaki bireyin yerine koyabilirim.	()	()	()	()	()
12	Duygularıma dair bilinçli bir farkındalık geliştirebilirim.	()	()	()	()	()
13	Problemle başa çıkabilmek için risk alabilirim.	()	()	()	()	()
14	Yapmaktan hoşlanmadığım aktivitelerde başka alternatifler düşünebilirim.	()	()	()	()	()
15	Duygularımın ne anlama geldiğine karar verebilirim.	()	()	()	()	()
16	Bir karar anında bütün sorumlulukları üzerime alabilirim.	()	()	()	()	()
17	Bir problemle karşı karşıya olduğumu tanımlayabilirim.	()	()	()	()	()
18	Bir konu hakkında vereceğim kararların sonuçlarını tahmin edebilirim.	()	()	()	()	()
19	Grupça bir konu hakkında kararlar alabilirim.	()	()	()	()	()
20	Konuşma anında kullanacağım iletişim araçlarına karar verebilirim.	()	()	()	()	()
21	Problem çözme planımın adımlarını uygulayabilirim.	()	()	()	()	()
22	Sorunlara karşı duyarlılık gösterebilirim.	()	()	()	()	()
23	Problemde asıl noktaya bağlı kalmaya çalışırım.	()	()	()	()	()
24	Sorunların nedenlerini tespit edebilirim.	()	()	()	()	()

25	Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisini kurabilirim.	()	()	()	()	()
26	Olaylar karşısında fikir yürütürken analitik (çözümsel) düşünebilirim	()	()	()	()	()
27	Diğer insanların sorunlarını anlayabilmek için sabırlı davranabilirim.	()	()	()	()	()
28	Kişisel iletişim becerilerinin farkına vararak hareket edebilirim.	()	()	()	()	()
29	Bir konu hakkında konuşurken karşımdaki kişiye tolerans gösterebilirim.	()	()	()	()	()
30	İletişim ortamını bozmamak adına konuşma sırasını bekleyebilirim.	()	()	()	()	()

Özgeçmiş

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Yunus ÖZCAN

Doğum Yeri :

Doğum Tarihi :

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğretimi : Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Çanakkale Onsekiz
Mart Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu

Yüksek Lisans Öğretimi: Afet Eğitimi ve Yönetimi, Çanakkale Onsekiz Mart
Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

İLETİŞİM

E-posta Adresi :

Orcid: 0000-0003-1101-8380